

سپین

ناول

Ketabton.com

سپین

نور محمد نرہ کی

.

خبر ورنکی:

پستو ادبی غور خنک، کونہ پستو نخوا

د کتاب پېژندنه:

د کتاب نوم	:: سپين
ليکوال	:: نور محمد تړه کی
کمونر، دیزاین او خپرونکی	{ پښتو ادبي غورځنگ، کوټه
د چاپ لړ	:: (۱۸)
کمونر	:: حبيب الرحمن تاثیر
د چاپ شمېر	:: (۱۱۰۰) ټوکه
د مړېد چاپ	:: ۲۰۰۹ م کال
د چاپ ځای	::

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

د غورځنگ يادښت

نور محمد تره کي د پښتو ادب هغه ځلانده ستوری دی چي په خپل وار سره يې پښتو ادب ته هغه رڼا ور بخښلې ده. چي هر کله د پښتو کيسيز ادب ذکر راځي نو د نور محمد تره کي پنځوني به پاله پدړه "هر و مرو" ذکر کېږي. هغه په دې چي نور محمد تره کي پښتو ادب ته دومره په لوړه کچه ټولونه وړاندي کړي دي چي تر اوسه پوري پر دې ټولونو باندې څو لسيزي تېرې شوې دي خو دوی خپل ارزښت له لاسه نه دی ورکړی او تر څو پوري چي زموږ په ټولنه کښي ناانصافي او د بل پر حقونو تېری روان وي نو د خپلو انسانانو په لاره کښي به دغه ټولونه د مشالونو په څېر خپلي رڼاوي خپروي او د انسانانو په وينښتابه کښي به له ژونديو انسانانو سره سم خپل رول لوبوي. ډېر د افسوس ځای دی. لکه څنگه چي نور د پښتو په زړه پوري آثار د بېلا بېلو ټولنو له خوا څخه خپاره سول او لا خپرېږي. خو تر اوسه پوري چا د نور محمد تره کي د ټولنو و چاپولو ته زړه ښه نه کړ. په دې اړه ډېر څه ليکل کېدلای شي. دلته ځني ډډه کوو. د طالب چي اصل نوم يې اختر محمد دی. د مور دې شيدې سي چي په کوټه کښي يې يو وخت د کابل کتاب پلورنځي په نامه باندې د کان کاوه. هغه وخت د نيوي په لسيزه کښي يې د تره کي د څلورو واړو ټولنو کاپي د افغانستان د علومو اکاډمۍ له چاپ څخه په هم هغه بڼه چاپ کړل.

د طالب دغه گام به د پښتو په تاريخ کې ښې ژوندۍ ځکه پاته وي چې دا يوه داسې دوره وه چې دلته د افغانستان چاپ کتابونه د ځينو کړيو له خوا په شعوري ډول له منځه وړل کېدل، خو بيا را وروسته چا دا جرأت ونه کړ چې دغه کار يې په نوې بڼه کړي وای. پښتو ادبي غور څنگ په داسې وخت کې دې کار ته اوږه ورکړه چې په اصطلاح اوږه لا تر ورځ نه دي تېري سوې.

سپين په دوهم ځل په کال ۱۳۵۷ کې د افغانستان د علومو اکاډمۍ لخوا د شل زره په تيراژ کې چاپ سوې. چې زمونږ په ډاډه اندې پروت دی. د سپين په لومړۍ چاپي نسخه پسې مو ډېره هڅه وکړه خو و مونه موندله. سپين د نور محمد تره کي له ناولونو څخه يو داسې ناول دی چې زمونږ د ټولني ډېرې هغه ناخوالي چې له بده مرغه تر اوسه پوري زمونږ په ټولنه کې موجودې دي او زمونږ خوار او خپلې اولس لا تر اوسه پوري ورسره لاس وگرېوان دي. پکې څېرې ل سوي دي او تر څو پوري چې زمونږ ټولنه د ويښتابه پر او ته نه وي رسېدلې سپين به د پښتنو او نورو داسې ټولنو چې له دغه ډول ستونځو سره مخ دي ستر رول لوبوي.

پښتو ادبي غور څنگ وياړي چې د ستر ليکوال ارواښاد نور محمد تره کي سپين ناول په نوې او ښکلې بڼه پښتني ټولني ته وړاندې کوي.

په درنښت

پښتو ادبي غور څنگ، کوټه

سپين

په كلي كي خورالوی شخول دی. هري خواته خوړدی.
 څوک یوې خواته په بیره درومي او څوک بلي خواته خغلي.
 څوک د چا په خبره ښه نه پوهېږي او هر یو سرگردانه ښکاري.
 دیوه ښکلي چمبر له مخه چي له كلي څخه لږ وتلی دی یوه
 لویه ډله خلگ ناست دي. چا سر کښته اچولی دی، څوک بیاد
 خپل اړخ له سړي سره ورو- ورو پسېږي او یو څه ورته وایي. په
 دې ډله خلکو كي زیاتره سپین پگړي دي چي له نورو شاوخوا
 کلیو څخه راغلي دي. د چارېري شناوی دي، د چا تکې سپیني او
 اوږدې دي، د چارېري بیاتوري دي، دایواخي د توروږیرو
 څښتنان دي، چي سرونه یې ډېر نه دي څړولي، او یو څه په هسکه
 غاړه گوري. په دې ډله خلکو كي چوپه چوپایي ده چي یواخي
 کله کله ښهاری اوږېدل کېږي او هم د ځینو تسپو د ټکهاري په
 اثر آرامه فضالږ څه سره ووهله سي، او هم کله کله له ناستو کسانو
 څخه کوم یو ارمېږی وکارې او لږ څه په زوره ووايي: "توبه
 خدایه! توبه".

دا چي سړی د كلي شخول او خوږي ته گوري او د دغه
 ځای سکوت او آرامی ته نظر وکړي حیرانېږي چي هلته ولي
 داسي حال دی او دلته ولي دومره په ادب سره خلگ ناست دي او
 دیو شي لپاره انتظار باسي.

کوم وخت چي څوک د چمبر لويه دروازه پرانېزي نو د
ښځو او ورو د ژړاوو او کوکارو خورالويه خپه راووځي او د
حاضرينو سکوت او آرامي محمله کړي.

په کلي کي څوږه له دې جهته ده چي د شاوخوا دياره څخه
يو گڼ شمېر پانده. خواران، وږي، تېري راتېول سوي دي او د دې
انتظار باسي چي د حاجي... مړي به څه وخت ښځېږي، چي دوی
يې اسقاط واخلې او خبرات يې وځوري، دغه خواران "نه په
آسمان ستوری لري او نه په مخکې سيوری." دوی په رسم او
رواج پروانه هم کوي، اولکه سپين پگړي او سپين کالي دومره
مقيد نه دي.

په کوڅه کي ځای په ځای د دغو خورانو کوچنی ډلي
ناستي دي او يو بل ته کيسې او نکلونه کوي، د دوی زیاتره نکلونه
په دې برخه کي وي چي پلانکی سړی چي مړ سونو خورانه
خبرات او اسقاط يې پسې کړی و او يادا چي پلانکی کنجوس و په
خپل مړي پسې يې هيڅ ونه شندل.

په دغه وخت کي له چمبره د مرحوم يو سپين ږيري ورور
چي په کلو کلو ورسره مرور و راووت او سترگي يې مښلې. داسي
څرگندېده لکه چي خورا ډېر يې ژړلي دي او اوس لاهم ډېر
غريب ورتنه درېږي او خپله ژړانه سي کنترولولای، او پر خپله
مرور تيا يې افسوس کاوه.

له حاضرينو څخه يو معمر سړي مخاطب کړ او پوښتنه يې
ورځنې وکړه چي:

"مړی خو لا پخوا پرېمنځل سو. نو ولي جنازه نه راباسی؟".

اخذزاده صاحب د دغه معمر سړي خبره پرې کړه او د
مرحوم ژړغونکي ورور ته يې وويل:

"کتاب وايي هر څومره چي مړی ژر ښځ سي ټوابونه يې
هغومره ډېر وي نو که تلوار پرې وکړې دابه د مرحوم د روح د
آرامۍ لپاره خورا ښه کار وي".

"موږ خود صاحبزاده صاحب راتگ ته انتظار باسو چي د
جنازې لمونځ ورکړي. سړی مولا پخوا پسې استولی دی گوندي
اوس راوړسېږي".

ډېره موده لانه سوه تېره چي له ليري يوه ډله راڅرگند
سول، يوه له حاضرينو څخه وويل:

دا ډله چي راځي د صاحبزاده صاحب ډله راته اېسي، راځي
چي موږ ورته تياری وکړو څوک که اودس نه لري هغه دي ژر
اودسونه تازه کړي ځکه چي لمونځ به سمدلاسه کېږي.

وروسته له هغه چي د ټولو حاضرينو مخونه دهغې ډلې وخوا
ته ورواوښتل نو دغه کسان تقريبا په يوه پلا ولاړ سول. څوک د
کارېز د اوبو وخوا ته د اودس د تازه کولو لپاره لاړ او څوک د
صاحبزاده صاحب مخي ته ورو- ورو وررهي سول چي دهغه
هر کلی وکړي.

صاحبزاده صاحب پر يوه خورا ښه چاغ سره آس باندي
سپور دی ده خور الويه پنډه تکه سپينه پگړی داسي تړلې ده چي
يو ول يې پر بل وله باندي دومره ښه نه دی راغلی خود پگړی
اخبري ولونويي بيا انتظام موندلی دی. د صاحبزاده صاحب
کوچنی تک سور مخ په سور بخونه لويه ږيره او بيا په سپينه
پگړی کي خورا کوچنی برېښي او سړی بايد د ده مخ د ليدو لپاره
ښه څير سي، ده پر خپله پگړی باندي سپين خادر هم غوړلی دی
چي د ده سري يې ښه گرد او مسطح غوندي کړی دی. دی په عمر
دېرش يا دوه دېرش کلن برېښي. د صاحبزاده تر شا څو نور
کسان چي څوک په پښو ځي او څوک پر خرو سپاره دي. څو څو

تنه چي دهغوی پگړی هم سپیني دي د صاحبزاده صاحب د آس پر یوه او په بل اړخ روان دي او خپل قدمونه په خورا اوچت ډول د آس له قدمونو سره برابر اخلي. هغه خلک چي مخي ته یې ورغلي وو د صاحبزاده صاحب خورا تود هر کلی وکړ، او هر یوه دده لاس ښکلاوه.

صاحبزاده صاحب بې له دې چي له آسه خوړ سي خپل دواړه لاسونه یې یوې خواته او بلې خواته خلگو ته د مچېدو لپاره څړولي وو او د آس ملونه یوه مرید نیولی وه.

صاحبزاده صاحب پر آس سپور په گڼو خلگو کي د چمبر مخي ته راوړر سپده، او لومړی تر دې چي له آسه څخه کښته سي یوه مرید ته یې وویل:

"ورته ووايست چي جنازه راوباسي".

وروسته له هغه چي خپله یوه پښه یې د آس له رکابه راو کښله او د مرید پر اوږه یې کښېښودله او بیا په وقار سره له آس څخه را کښته سو.

د مرحوم ورور دده لاس ونیو او هغه یې مچ کړ او وروسته له هغه څو قدمه پر شا ولاړ. بیانود چمبر د دروازي خواته رهي سو، څو نور کسان هم ورپسې لاړل چي له هغه سره د جنازې په رايستلو کي مرسته وکړي.

صاحبزاده صاحب د گڼو خلگو په منځ کي ولاړ و او څو تنو ملا ډولو او معمر و کسانو چي دده په خوا کي په تعظیم سره ولاړ وو، دده دښه صحت او دده د کاله او د تېر دښه والي پوښتنه او گروېږنه په خورا منیه سره کوله چي ده به ورته وویل: "د الله فضل دی په هر حال شکر دی بې له کفره".

په دغه حال کي جنازه راوايستله سوه. څرنګه چي د چمبر دروازه پرانستل سوه د ژړا او کوکو څپه په خوراشدت سره راوتله.

اديره له کلي څخه ډېره ليري نه ده. جنازه د مخه سوه او صاحبزاده صاحب او نور مشايعين په پسې روان دي.

د اديري پر څنګ پريوه پلن ځای باندي چي شګي يې پرې اواړي کړې وې. جنازه په معمولي تشریفاتو سره کښېښودله سوه. سپين پگړي او سپين کالي ټول د جنازې سره نژدې شاوخوا ولاړ دي او سمدلاسه يې د لمانځه لپاره صفونه سم کړل. خواران او پښې لڅي لږ څه اړت ولاړ وو.

وروسته تر هغه چي د جنازې لمونځ د صاحبزاده صاحب په امامت ادا کړی سونو ټول حاضرین د يوې حلقې په توګه د قبض لپاره کښېناستل او د قرآن کریم دوره شروع سوه.

د مرحوم ورور او څو زامن يې چي عمري يې ۱۰-۱۱ کلو ته رسېده صاحبزاده صاحب ته نژدې ناست دي. د مرحوم تر ټولو مشر زوی کوز ملک ته تللی دی او دلته حضور نه لري. د خدای بخښلي یوزوی لومړی د دورې د مراسمو تر ختمېدو ولاړ سو او د خپل اکا د هدايت سره سم کور ته په دغه مقصد ولاړ چي له کوره د اسقاط لپاره روپی راوړي. تقریباً نیم ساعت وروسته د مړي يو بل زوی ولاړ سو او د کور په لوري رهي سو.

يو څه وخت لانه و تېر سوی چي يو بل زوی يې هم له دورې څخه جګ سو او د کور خواته روان سو.

د دورې مراسم له معمول وخت څخه زیات اوږده سول. دا ځکه چي د وېشلو لپاره پیسې نه وې رارسېدلې. صاحبزاده صاحب د مړي ورور ته سر ورنژدې کړ او ورته وېيل چي:

"کوم شی د اسقاط لپاره حاضر دی او که یه؟ که وي نو ولي
يې نه وېشئ چي مړی له خپره سره ښخ سي"
هغه ورته وويل:

"هلکان تللي دي چي پيسې راوړي، گوندي اوس
راورسېري."

له پنځلسو دقيقو وروسته صاحبزاده صاحب بيا په يوه
معنی داره کتنه ورته وکتل او دی سمدستي له حلقې څخه ولاړ
سو چي په هلکانو پسې ولاړ سي او پيسې ژر راوړي.
کوم وخت چي د خلکو له نظره د کوڅو په دېوالو کي نهام
سو نويې خپل تگ شديد کړ او تقريباً په منډه د خپل ورور د
چمبر خواته روان و، په سوې ساه په انگړ ورننووت او په وچ برغ يې
نارې کړې:

"کاینی! سمته څه سواست؟ خدای مو خوار کړه، ژر سی
چي د صاحبزاده صاحب طبیعت خټه سو او نور خلک هم سترې
سول راوځي چي څو".

خو دده برغ د ښځو په ژړا او د کوچنیانو په نارو او انگولاوو
کي هیڅ اغېزه نه کوي. په یوه خونه کي چي هغه تشه وه
ورننووت. څوک يې مونده نه کړل او بلي خوني ته وراغی چي یوه
ورېنداره يې د برج له زینو څخه په منډه او په نیولې او سوې ساه
راکښته سوه او چي په خپل لېوره يې سترگې ولگېدلې نو لویه
چیغه يې وکړه او ويې ويل چي:

"کور څو مي سپېره سو هلکانو سره مړه کړل. هله ژر سه
دوی ټول په برج کي دي تر سرو يې سره نیولي دي او سره
ځکوي".

میرامد (دمړي ورور) په بیړه او تعجب او خواشینی د برج
په زینو کي وروخوت او په ډېر تعجب يې ولیدل چي ښځي او

هلکان پرله کښې توی دي او یو بل سره کښوي. (میرامد) په زوره چیغه کړه او دوی یې له دغه ناوړه عمل څخه منع کړل او لاسونه یې یو د بل له څنډو څخه وکښل. بیا میرامد په قهر پوښتنه وکړه چې:

"داد کور دورانولو حرکات او جگړه د څه لپاره ده؟ ولي مو پیسې رانه وړې. چې خلکو ته مو وېشلې وای؟ ټول خلک زموږ په انتظار کي دي.

سمت (۱۱) کلن په داسي حال کي چې خوله یې له وینو ډکه وه او د سر ښکېدلي وېشتان یې په مخ او پزه پراته وو. ورته وویل چې:

دا حرمونی گوره (کاني ته اشاره) د خپلې شريري مور په مرسته غواړي چې نغدي روپی و تروښوي او هم ځيني غمي او د سرو زرو شيان پټ وساتي. او وروسته له وېش څخه هغه د خپل ځان په گټه استعمال کړي.

خود کاني مور سمدلاسه څو گامه پر مخ راغله او پر سمت باندي یې تو کړل او ورته یې وویل چې:

"د دروغجن مخ تور دی. ستا خپلي مرداري مور دا کار کړی دی اوس غواړي چې دنورو سپين کالي ور مردار کړي. نازک (لېوره ته خطاب) چې دهلکانو د پلار سالانه وه ختلې چې دغه پليته (خپلي بني ته اشاره) راو لاړه سوه او د خپل مېړه په جیبونو کي په کیلي پسې گرځېدله چې د کوچنی خوښي ور خلاص کړي او هلته نغدي او جنس د زوی په واسطه د خپلي پلار گنې کړه وباسي. خوزه په دې پوهه سوم او دامی له دغه ناوړه کار څخه راو گرځوله. خواوس چې (کاني) په پیسو پسې راغی او ما غوښتل چې ده ته پیسې ورکړم تاته یې در وړي نو

سمدلاسه مور او زوی راباندي حمله وکړه او وې ويل چي موږ غواړو د دوی حق پټ کړو.

میرامد د دغه خبرو په اورېدو نور خواشینی او غمجن سو او تر ک- تر ک یې وژړل او په ژړا کي یې وویل:

"للاجان پر دېه پروت دی او تر اوسه لا ښخ سوی نه دی چي زامنو او ماینو یې دغه حال اچولی دی. ټول سیالان او ناسیاله پر اديره ناست دي او ټولي ښځي په خونو او انگر کي د ویر کولو لپاره ناستي دي او هري یوې په ژړا ستونی څیري کړی خو د خدای بڅښلي ماینې او زامن پر پیسو سره خوري. او خدایه دا څه حال دی؟ اوس که دوست او دشمن را خبر سي خو پزه به مي شل خایه پرې سي. د ټول عمر او ټول کاله نوم به مي برباد سي"

د مرحوم ټولي خلور ماینې وې. د دوو ماینو یې دلته دغه حال دی او د وې نوري ماینې یې له پاتاخوانو سره ناستي دي خو دوی جسماً هلته ناستي دي او روحاً خورا په عذاب دي ځکه چي هره یوه دا تصور کوي چي هغو نورو دوو ښو یې ځانونه ماړه کړل. او ډېر مال او جنس به یې ایستلی وي او دوی دواړه تش لاسونه پاته سوې.

میرامد په بیر ه یو موټی پیسې راواخیستلې او په تاخت د اديرې خواته را روان سو. په سوې ساه یې ځان ورساوه او سمدلاسه یې د پیسو په وېشلو پیل وکړ.

هر کله چي د ده ټول معنویات خراب سوي وو نو ده د پیسو په وېشلو کي دومره دقت ونه کړای سو او د دې متل په مطابق یې رفتار ونه کړ چي وایي: (برخي وېشه مړ ونه گوره).

د اسقاط په وروستی مرحله کي د ملایانو او طالبانو څوږ پورته سو او دغه کلمات اورېدل کېدل چي:

"په سپېدو کي راغلي يو ټوله ورځ مو ورته تېره کړه خو
اخي يې دومره شى راکړ چې هيڅ مناسبت راسره نه لري. ارمان
مي هغه سرگرداني وه چې د مړي په پرېمنځلو او کښته پورته
کولو کي مو تېره کړه".

يو بل ملا ورباندي ږغ کړ چې:

"څه وکړو وروره داسي بده زمانه ده چې هيڅ تصور يې نه
کېږي. د سپين پگړى او سپين کاليو قدر له منځه ولاړ اوس يې
څوک د پياز له نرخه نه پوښتي، عالمانو ته اوس چې د انبياوو
وارثان دي څوک دوه توت ته اهميت نه ورکوي، خداي دى خبر
کړي بېرېرم چې پردغو خلکو د خداى قهر نازل نه سي".

داسي څرگندېږي کومه برخه چې صاحبزاده صاحب ته
رسېدلې وه هغه دده په طبيعت سمه نه وه لگېدلې او دغه پيسې
يې چې ده ته ورکړې سوې وې د ځان تر حيثيت او مقام او د مړي
تر بډايي توب ډېري کښته گڼلې.

د خپل نارضايت د څرگندولو لپاره يې فرصت مونده کاوه،
بيا ده خپل يو نژدې مريد ته وويل چې:

"ډرى راباندي وهي، دومره يې سرگردانه او لالهانده کړو
اخي گوره څه يې په لاس کي راکړې، دومره اندازه پيسې خو
څوک د حجرې چرې ته ورکوي او يا يوه بل خبر غوښتونکي ته
يې ورکوي، داخو دلنگر د يوې ورځي خرڅ هم نه کېږي دغو
خداى خوار کړو ته دغه حقيقت په يو چل سره ورسوه او ښه يې
پوه کړه چې څه بايد وکړي؟".

په دغه حال کي د پيسو وېشلو کار چې په خواره ډله کي
توزېع کېده هم پای ته ورسېده او خلکو دې ته هڅه وکړه چې
مړى قبر ته يوسي. وروسته تر دې چې مړى ښځ سو د کلي ملا،
صاحبزاده صاحب دې ته راوباله چې د مرحوم د ژوند په باره کي

څه ووايي او د ده ښه سړي توب ثابت کړي. ده لږ څه تندي تريو کړ او ورو يې له ځانه سره وويل چي "څه خبر مي ځني وليد چي دغه خدمت هم ورته وکړم؟".

بيا يو څو گامه وروسته ولاړ غاړي يې تازه کړې او په وينا يې پيل کړ:

مرحوم خورا ښه سړی و، خپل پنځه وخته لمونځ يې کاوه بډای سړی و دا څو څرگنده ده چي د خدای رضا او بيا جنت په بډایي گټل کېږي ځکه چي بډايان کولای سي چي ښه خبر اتونه ورکړي او په دې توگه د خلکو او د خدای تعالیٰ رضا حاصله کړي....

مرحوم دغه د خبر کار تريوه حده پوري کړی و خواوس د ده د وروسته پاته کسانو وظيفه ده چي دغه د خبر کارونو ته دوام ورکړي، او د هغه روح آرام وساتي".

بيا يې لاس پورته کړ او دعايې وکړه ټول حاضرین په خورا بېرته او شوق سره بېرته د کلي خواته رهي سول او د معمول سره سم دوی ته ښوروا، غوښي او ډوډی ورکول کېدله. د غوړي ډوډی او غوښو د خوړلو په اميد د هغو خوارانو زړونه چي په هفتو-هفتو يې څه نه وو ليدلي او تود او غوړنگولی يې خوړلی نه و خوشحاله او تاوده وو.

عامو خلکو ته په کوڅه کي ډوډی ورکول کېدله، او خواصو ته داسي ترتيب نيول سوی و چي د مرحوم په کور کي ډوډی وځوري.

کوم وخت چي خلک له اديرې څخه بېرته د کلي خواته راگرځېدل نو د مړي ورور ميرامد د هغه مريد له خوا چي د صاحب زاده صاحب له پلوه ورته هدايت ورکړی سوی و پوه کړی سو چي د ده عطيه (اسقاط) لږ و او بايد د دې تلافي خورا په بېرته

وسي. له دې جهته کوم وخت چي ډوډۍ وخورله سوه نو ميرامد يو موټی نوري پیسې هم ورکړې اهدا ډول يې نور معتبر او مشهور ملايانو ته هم يوڅه پیسې بيا ورکړې. دا چي صاحبزاده صاحب ته دوهمه پلا بيا لاس ونيول سو او هم نور و ملايانو ته تکرار يوڅه ورکړی سول نو سمدلاسه يې د مرحوم نور ډېر صفتونه او خصال رابرسېره کړل او هر يوه دده د سخاوت او مېړاني په يادولو پيل وکړ او په دغه باب کي يې يوزيات شمېر مثالونه راوړل او يوه ښاغلي وويل:

"صاحبزاده صاحب زماله زبانه يې کوه چي يوه ورځ د جمعه خان د کلامر خريکي ته ښه ډېر خلک سره ناست وو. چي مشکونډۍ توړۍ (يوه کونډه وه) راغله او ټول حاضرین يې مخاطب کړل چي ورته (۳۲) افغانۍ په پور ورکړي چي د يوه پوروړي غاړه په وباسي ځکه چي هغه عرض ورباندي کړی دی او ماسلان يې په پسې کړي دي. ددې خوار کی اوبه په هيچانه پوري وتلې ترڅو چي دغه مرحوم جېب ته لاس کړ او هغه روپی يې ورته ورکړې.

په دې کي شک نه شته چي دغي توړۍ بيا درې چرگان او (۵۰) دانې هگی ده ته ورکړې او هم يې يو پاو کوچ وروړل. خو دلته خبره دده په دې مېړانه ده چي ده بې له کوم ځنډ څخه دا خواره د ماسلانو له غمچيني څخه وژغورله او دده مرسته دهغي د زړه ډاډسو.

يو بل سړي را درسته کړه چي:

"خدای بخښلی خود دغه ټول کلي او ديار پزه و. موږ او تاسي ته خوداسي و ديو غره په شان او درمانده يې هيڅ وخت ناامیده نه دی پرې ايښی. ده به هر چاته په پسرلي کي په سلم غنم ورکول، او په رښه به يې ورځني بېرته اخيستل، دده سلم تر

نور وټولو بډايانو گټور و. سوی سړی هم نه و که به چا په خپله
ټاکلې نېټه پور ور ونه رساوه نو په پوره زړه او ورین تندي به یې تر
کاله پوري پرېښود او یواځي د سلم تفاوت به یې یوه په دوه
و شمېره چي البته دغه کاری یې طبیعي او د معمول او رواج سره سم
و".

له دغه ډول وینا گانو څخه وروسته حاضرین ولاړ سول د
ټولو ناستو کسانو موچني په وره کي ورسې کړی سوې.

صاحبزاده صاحب دمخه او نور ټول خلک ورسې سول په
داسي حال کي چي ټول حاضرین پرې راټول وو دی په ډېر وقار د
مريدانو په مرسته پر آس باندي سپور او ورو ورو له خپلو
مريدانو سره له ډلي څخه ليري کېده

نور خبرات خواره هم سره تیت او پرک سول او سبا ته د
پاتاغرونه وغورول سول چي له څلوېشتو شپو ویر او پاتا څخه
وروسته تغرونه بیرته ټول سول.

د پاتا اخیستلو په موده کي دمړي زامن، ماینې او لوني خو
په آرامه نه وې ناستي. دوی به هره ورځ دیوشی او یابل شي په
پلمه په خپلو کي سره وهل او تل به خوار او سپین ږیری (میرامد)
له دوی سره په عذاب و.

کوم وخت چي د ویر تغرونه ټول سول نو میرامد خپل
ورېرونه ورېرې او ورېنډار گاني سره راوغوښتلې و دوی ته یې په
نصیحتونو او وینا کولو شروع وکړه.

میرامد د دوی دغه ناوړه حرکتونه او په خپلو کي پرله پسې
جگړې خورا وغندلې او دوی ته یې وویل چي:

"پلار مو دومره مال او تغدي پیسې درته راټولي کړې دي
چي هغه نه یواځي تاسي نسی تمامولای، زه پوره یقین لرم چي
ستاسي لمسیان یې هم نه سي خلاصولای نو ستاسي څه بې بختي

په وار ده چي په خپلو منځو کي سره خورۍ او ټول ديار پر خان
باندي خندوئ، تاسي خو زما او زما د ټول کاله او تېر پزه هغه
وخت راغوځه کړه چي مړۍ لا پر دره پروت و او تاسو د ميراث
اخيستلو او دلويي برخي لاس ته دراورلو لپاره جگړې کولې.

ښځو يوې دبلي کوڅۍ وشکولې او هلکانو د يو او بل څني
غونچه - غونچه وکښلې. خان دي و خوري دغه مرداره دنيا چي
تاسي يې په سرگرداني او ځگر خوني اخته کړي ياست. په دې
بايد ټول پوه شئ چي زه اوس د خپل مرحوم مشر ورور پر خای
ناست يم بايد تاسي ټول اوس زما د وينا او توصيو احترام وکړئ.
او وروسته له دې داسي کار ونه کړئ چي هغه ستاسي د ټول کاله
په زيان تمامېږي."

د مړي مشري ښځي يعني لومړنۍ ماينې پروني سره راټول
کړ او په داسي حال کي چي د خپل ټکري يو غوږ يې په خوله کي
نيولی و په يوه لور خو ژر غونکي غوندي ږغ ورته وويل:

"د روپو د صندوق کلي د گلالي (د مړي د کشري يا
وروستۍ ماينې) سره ده او هم د قبالي او نورو سند کلي د
بنايستوگۍ (د مړي دريمه ماينه) سره ده موږ په تېرو خوشپو
کي وليدل چي دوی دواړو خپله چاره وکړه او هر څه چي يې زړه
وو هغومره اندازه مال يې تر گوندې لاندي کړ. هر څومره چي موږ
لاس وپښې وهلې خو چاراته غوږ ونه نيو او زموږ دغه اظهارات يې
سپين سترگي وبلله، خو اخر موږ هم د خدای بخښلي په نامه يو او
زوزاد لرو او په دغه کور کي مو پوره حق شته. په دې زموږ بشپړ
يقين دی چي که وضعيت هم دغسي پسې دوام وکړي نو موږ او
کمکيان به مو سره لمر ته ووځي نو هغه وخت خوبه بيا سيال او نا
سيال په تاسي ځاندي خدای مي دي خپل زوی (سپين) ژر
راولي."

دوهمي ورېنداري يې ورته وويل چي:

"ته بايد موږ ټولو ته په يوه سترگه وگوري، د خداي
بخښلي اولاد ستا زامن او لوڼي بلل کېږي. داسي نه وي چي څوک
دي د زړه ټوټه وي او څوک دي د پيرين، تر ټولو ښه خبره داده
چي زموږ لاسونه سره وکارې ځکه چي هلکان ټول کمکيان دي
او وينه يې توده ده زما هلکي خو تر ټولو کمکي هم دي موږ ښي هم
يوه دبلي خبره دومره نه سو سره زغملای. خداي دي نه کړي چي
يو ورځ ته راځي نو پر سرو کوپړيو به راشي".

په دغه مجلس او ياد کور او کاله په خبرو کي دمړي له
(۱۴) زامنو چي يو يې هم له ۱۰-۱۱ کلونو څخه ډېر عمر نه درلود
او د څلورو لوڼو څخه شپږ زامن او درې لوڼي حاضري وې. دوی به
کله-کله په خبرو کي ورولوېدل او د خپلو ميندو په تاييد او د
ميروگانو په ترديد به يې په عصبانيت سره خبري کولې. دالس
دوولسو کلو هلکانو خو به لاسونه سوک کړل او پورته به يې ونيول
او ناره به يې کړه چي:

"موږ به خپل حق چاته نه پرېږدو او که څوک د دې کار د
کولو هڅه وکړي نو ماغزه به يې ورباندي توی کړو".

ميرامد وويل چي:

"اوس يو پر بل مه سره غورځي زه به ستاسي چيته
(پرېکړه) ژر در وکړم. کوم وخت چي نور هلکان هم راسي نوزه
به تاسو ټول يوځای سره کښېنوم او ستاسي حقيقي وضعيت به
تثبیت کړم".

په دې وخت کي د بډای کاله وضعيت ورځ په ورځ خرابېده
او دهغه د اعضاوو تر منځ بې اعتمادۍ ډېرېده. د ښځو دعوي او د
هلکانو د کور او صحرا جگړو د ټول کلي په تېره بيا د خان او د
کلي د ملا توجه خان ته راوگرځوله. هغوی غوښتل چي د دوی له

جگړه وڅخه ناوړه گټې وکړي. او په دغه ډول نس او جېب ډک کړي.

د ميرامد مشره ورېندار څلور زامن لري چې مشري يې (۲۳) کلن او کشر يې لس کلن دی. د مشر زوی نوم يې (سپين) دی چې د پلار د مړينې په وخت کې دلته نه و. دی خورا زړور، په زړه کلک او بې مينې غوندي سړی برېښي. او په خپل ټول کاله کې هم په دغو خويونو مشهور دی. دغه زلمی که څه هم بايد د زلميتوب ټول صفتونه ولري خو خورا حريص او په دنيا مين دی. خورا ټينگ هم دی او دغه يې عادت دی چې په هر څه او په هره توگه چې وي بايد پيسه لاسته راوړي. دده مور هم دده په شان ده او د خپلو ښو او ښځيانو وجود يې خورا بد ايسي او دوی ټول د خپلې هوسايۍ لپاره يو لوی مانع گڼي.

کوم وخت چې د (سپين) پلار لا ژوندی وده او مور به تل داسې لاري چاري لټولې چې دهغوی په واسطه وکړای سي چې خپل دښمنان (ښځيان) او (ښي) له منځه ليري کړي او يا يې څه نا څه تر خپل کامل نفوذ لاندې راولي. د مور او مشر زوی دغه فکر په تېره بيا په هغه وخت کې خورا شديد سوی دی چې د سپين پلار مړ سوی دی. دوی خپل د زړه خواله د بل هيچا سره نه کوي او نه کوم بل زوی او لور په خپلو دغو خواهشاتو خبروي. دوی دواړه بې له دې چې يو ټاکلی پلان جوړ کړي. دې ته اميدواره دي چې يوه ورځ به خپل مقصد ته ورسېږي او يو خورا مسعود ژوند به يې په نصيب سي.

ځکه چې سپين تر ټولو سکه او ناسکه وروڼو څخه مشر دی. نو ځکه تر ميرامد وروسته ټول ده ته يو څه په دې نه سترگه گوري. خو په دې هم مشهور دی چې که يې لاس ورسېږي خپلې

ناسکه خویندي. ميندي او وروڼه به الووی کړي او خولې ته به يې واچوي.

د دوی چمبر دوه انگړه لري، چي یو یې دننه انگړ دی او بل یې دباندې او بڼی خواته یې د مېلمنو کوټه ده. د (مرحوم) دوې ماینې دننه په انگړ کي دي او دوې نورې یې په دباندې انگړ کي اوسي. هره ښځه جلا-جلا کوټه لري خو د دوی پخلی ټول په یو ځای کي کېږي او وار په وار یې پخوي د کور او کاله شیان په دوی کي وېشلي سوي دي. مثلاً د اوږو د کوټې کيلي د یوې ښځې سره او دلاندې او ننگونې د شیانو کيلي د بلې ښځې سره همدا ډول پڼای او بوره له بلې سره او د شیدو او مستو واک او اختیار د بلې سره دی.

د ډوډۍ د پخلی په وار د ځای د چارو کېدلو په وار او د پسونو او غواوو د زېرمې کولو په وار باندې هره ورځ داسي جنجال دعوي او حتی جنگونه وي چي یو قیامت جوړ کړي دا دعوي او جگړې اوس تر پخوا پخې ډېرې سوي دي. او کوم وخت چي دوې ښي دعوي سره شروع کړي نو د هغوی لوني او زامن هم راټول سي او په خور انفرت او کینه د خپلي مېرې په مقابل کي درېږي او هغه ډول سپکي خولې ورته پرې کوي چي په هیڅ کتاب یې روانه وي کله-کله خوداسي وي چي د ښځو کوڅی وڅېړي او د هلکانو سرونه سات سي او ویني پرې وبهېږي. خکه چي د (مړي) دوهمه ښځه یواځي یو زوی او یوه لور لري چي هغه هم (۶) کلن او لور یې (۸) کلنه ده نو خکه دا تل د خپلو بنزیانو او بنوله لاسه وهلي رټلې وي. دا ښځه که یوه ورځ دعوي وکړي نو دوې درې شپې په خپله بېکسي ژاړي. او د انگړ په منځ کي ناسته وي او سوتونه کوي. او د دې په سوتو کي چي زوی او لور هم برخه واخلي نو یوه عجه منظره جوړه سي.

(سپين) د خپلې مور، او وروڼو او خويندو سره په دننه انگړ کي استوگنه کوي. يوه ورځ يې مور ورته وويل چي:

"ترڅو به دغه خوار او د شنه زړه ژوند تېروو. زما پېري بدي طالع دي خواني مي دي دپلار سره خاوري کړه. کوم وخت چي يې زه راودولم پلار دي هيڅ شی نه درلو. يو زوړ يابو يې و چي د منجار يتوب سودا به يې په شاوخوا کليو کي ورباندي گرځوله او خرڅوله به يې. يوڅه لږ مخکه يې چي درلوده هغه يې زما د ولور داد کولو لپاره خرڅه کړه. ډېر تر څو ژوند او تنگيساوي راباندي تېري سوې. خدای پاک زما پلو او کوڅی ستا په پلار پوري نېکمرغه کړو او يو وار يې پېړی وچلېدله او په څو کلو کي د ډوډی خاوند سو چي بيا البته خورا غټ بډای وگرځېده. دده بډايي زما د بدبختي موجب سوه. هر څومره چي يې دنيا ډېرېدله همومره دده د ښځو کولو هوس زياتېده ترڅو چي خبره دې اندازې ته ورسېدله چي زه يې اوس د داسي مشکل سره مخامخ کړې يم. هر څه چي دي د لاسه کېږي ژر يې وکړه چي لږ څه مو غوږونه په آرام سي او پاته شپې ورځي مي په هوسايي تېري سي."

سپين په مينه خپلې مور ته وکتل او په يو خوږ او له مينې ډک برغ يې ورته وويل:

"زه په دغه خصوص کي له خپلو ځينو نېټيانو سره په صلاح او مشوره اخته يم. زما دغه دوستان او اشنايان ماته سمې لاري لتوي او غواړو چي دغسي يو چل جوړ کړو چي د شتمنی ډېره برخه موږ واخلو. دا ځکه چي ته په خپله وايې چي له پلار سره مي دي سختي او نا آرامه شپې تېري کړې دي او د اوسنی شتمنی بنسټ تا ايښی دی. نو تر ټولو موږ زيات استحقاق لرو چي د ميراث لويه برخه موږ واخلو."

د سپين دغه خبره پر مور باندې ډېره ښه ولگېدله او په دې چي زوی يې هم له مور سره همفکره دی ډېره خوشحاله سوه. مور يې په داسي حال کي چي خپلي لور (تورپېکي) ته يې د چايو لپاره برغ کاوه داسي وويل چي:

"رښتيا خبره خو داده زويه چي اوس نوله خدای پاک څخه دا غواړم چي خپل ځان ته کور ولرم او خپلواکي ژوند تېر کړم اوله دا دومره کړپ او کړوپ څخه مي غوږونه په آرام سي خپلي نږندي راته گرځي او زه دهغوی زېرمه کوم. دامې په ټينگه پتېيلې ده زويه چي څرنگه له دغه مردار ډنډ څخه خلاصه سمه دستي به کوزده در کوم چي خدای مي په لمسيانو پته کړي".

په دغه وخت کي تورپېکي راننوتله او دوې پيالې او يوه شنه پيتلي چاينکه يې د مور او مشر ورور په مخ کي کېښودلې او سمدلاسه يې په سوک-سوک پيل وکړ او په ژړ غونکي برغ يې مور ته وويل:

"(خړ) په څاپېره ووهلم او په خپله يې منډه کړه دباندې ووت. ماته په لاس رانه غی که نه نومابه يې حق په لاس ورکړی وای. که لالاجان (مقصد يې سپين و) دده غوږونه تاونه کړي نو والله خوبه يې کلک ووهم".

مور يې پر بار خوښکل کړه او دهغې سري يې په خپل تېر پوري ونيو او په مينه يې ورته وويل:

"د زړه سره مه ژاړه. هغه شيطان خو زه پېژنم. کور ته چي راسي ستا کسات به ورځني واخلم ته چي زما غوندي مور کی لرې څه غم يې ژاړې".

دوی په دغو خبرو کي وې چي د سپين يو کوچنی ورور په منډه راغی او سپين ته يې وويل:

"خان صاحب په وره کي ولاړ دی او تا غواړي"

ده سمدلاسه د چایو پیاله کښېښودله او ژر ژر یې موچني په پښو کې او په زغرده وره ته وراغی. له روغېر او هر کلي څخه وروسته یې ورته وویل:

"راځه دنته کور ته لاړ سو. د مېلمنو خونه لږ څه ښه نه ښکاري ځکه چې هره گړی لوی او واړه په وځي او ننوځي. ادې ښه چای پوخ کړی دی او ځای هم بې غمه دی."

په داسي حال کي چې خان صاحب یې تر څنگ راروان دی دوی دواړه د خوني وره ته راغلل او (سپین) مور ته برغ وکړ چې خان صاحب ورسره دی باید ژر نیالی او څنگواښي برابر کړي.

بیایې خان صاحب ته وویل چې "بسم الله در ننوځی" هغه هم چې ور تیت و سر کښته کړ او په خونه ورتووت. لومړی تر دې چې پر تازه اچول سوې نیالی باندي کښېني. خان صاحب نوک ونيو او د سپین مور ته یې وویل چې:

"سپین سرې سترې مشې! له رنگه خو اوس ښه راته اېسې. گوندي د مړي له غمونو او خواشینيو څخه اوس خلاصه سوې یې. خدای دي زامن لره. ته باید د دوی په وجود ژوندی پاته سې. او هم خوشحاله اوسې چې زامن دي ځيني زلمیان دي او ځيني د غویو له پښو څخه وتلي دي."

له دغه وینا وروسته یې لومړی د اوږې خادر پر څنگواښي واچاوه او بیا پر نیالی باندي کښېنووست. خپله مشدی لونگی یې چې پر یوه کلکه چکني خولی باندي یې تړلې وه له سره را کښته کړه پر خپله گونده باندي یې کښېښودله. لومړی تر هغه چې خان صاحب بیا په وینا خوله پرانیزي د سپین مور ورته بیلل چې:

"خداي دي داستا غوندي ننگيالي خانان د دغو خلکو له سره نه کموي. په تاسو مو آب خوندي دی. د قوم د عزت لمن تاسي پاکه ساتی. ستاهغه ټکي او بڼي مرستي چي د سپين له پلار سره دي کړي دي زموږ نه هېرېري. د سپين پلار (خداي تعالی دي وېخښي) په محکمو کي دومره لاس او پښي نه سواي کولای او تل به يې له تاسي څخه مرسته غوښتله. اوسنی زمانه خو خورا خرابه زمانه ده. که دي چاته پور ورکړ نو داسي يې وگڼه لکه په خره سپره بدي چي رانيسي".

بيا يې زوی ته مخ راواړاوه او په يو ډډ غوندي اواز يې ورته

وويل

دغه لڅ لپم. پښي لڅي چي گدلي يې په شلو لارو سره تللي او د گدلي په هر کوت کي يې په زرهاوو سپري دي داسي ساده او مازي شيان مه گڼه. دوی هيڅ وخت زموږ په شان له خلکو سره چي يو څه گوله ډوډي خداي ورکړي ده دوستان نه دي. که زموږ مال په لاس ورسې هغه بيا په اساني بېرته نه ورکوي. کومه ورځ چي اړسي او کوچنيان يې له لوږي نارې ورته وهي او په خپله هم په نس نوکاري لگوي نو د شپې ننوايي راسي او يو څه په سود وسلم غواړي خو هغه وخت چي د سلم دادا کولو او ياد سود ورکولو نېټه يې راسي نو ځان يوې خوا او بلې خوا ته کوي. او په زور پلمې جوړي کړي. هيڅ ورباندي نه شته، نو په دغسي حال کي هم دغه خانان صاحبان دي چي زموږ سره مرسته کوي او دغه ډول خداي خوار کړي خلک محکمې ته سپاري او هلته يې په يوه گړي ور څخه واخلي. ځکه چي په شريعت او اصولو دواړو موږ ته پړه وي. او هم د خپل حاکم په خوله کي يو څه ورواچوو.

نو د دغه خان صاحب هغه بشپړگني او مرستي چي په سوو پلا يې ستاله پلار سره کړې دي موږ نه سو هېرولای. که دوی نه وای او حکومت (چي د خدای د عدالت سيوری دی) نه وای نو دا لوچکانو او مزدورانو به زموږ بډايه طبقه بېخي ور که کړې وای. او نن ورځ به موږ دغه مخکي، باغونه، نغدي پیسې او جنس نه درلودی.

دې ستایني او نرمو او پستو خبرو خان صاحب ډېر خوشحاله کړ او ده ته يې زړه ورتړول کړ او په خورا خوشحالی يې وویل:

"خو ستا پلار دي خدای وېخني په دې ښه پوهېده چي خپل غنم څه وخت باید خرڅ کړي او په چایي باید وپلوري. ده خدای بېخېلي هېڅ وخت په مني چي ریشې به واخيستلی سوې غنم به چا که څه هم په سرو زرو به يې غوښتل نه خرڅول. څرنګه چي به د (بچه گرو) وخت سو د کندوانو خولې به يې ايله کړې. هره ورځ به د ده د کور مخ ته خورا لویه ډله ښځي او نر ناست وو. او دا ټول به ده تر له تېر کړو. که څه هم په دغو معاملو کي موږ هم تر ده وروسته نه پاته کېدو خو ده ته خدای عېبه ستاره ور کړې وه. خو چي د دنیا له کارو دي را ایستلی وای نو داسي يې وېوله چي د علاقداري د لیکونکي په مخ نه سو ورتلای او خپله خبره يې نه سوای ادا کولی، نو په دغه وخت کي به يې له ما څخه مرسته وغوښتله او ما به په دغه نسبت چي یو آبداره سړی او د دونه دنیا څښتن و. ملا ورسره وټېله او هر چا چي به لږ څه مزغی کړاوه او یا به يې د خپل سلم په ادا کولو کي ځان دوری-دوري کاوه نو سمدستي به مي د ماسلانو په لاس ور کړ او تر هغه به يې ډباوه چي د ده سره به يې سمه لاره ونيوله او دا به يې ومنله چي په هره توګه چي وي د ده پور ور کړي. نو دلته چي کوم شی ستامور ووايه هغه

مازي ويناڼه وه بلكي دغه ټولي رښتيا دي. كه موږ يو پربل څنگ سره ونه لگوونو دغه خدای خوار كړي بزگران به مو ژوند تريخ كړي. ځكه چي دوی ډېر دي او موږ لږ دي يوه او د سلو څوڼه سره كېږي، خود دوی په خوله كي خوراښه ملونه زما او د ماسل غمچينه ده او بس..."

بيا وروسته له هغه چي دنسوارو يوه لويه كپه يې خولې ته اچول غوښتل، ويې ويل چي:

"هو زما خود چايو پيال ه سره سوه په خبرو كي مي هر څه هېر سول". نسواري يې پرته په ډبلي كي واچول او بيا يې وروسته له هغه چي د چايو غږ پ يې وكړ او پيال ه يې پرته پر مخكه كښېښودله ويې ويل:

"دا چای خوشوړ سوی دی، ښه ماو تاڅو پلا دمخه يوڅو خبري سره كړې دي او په دې برخه كي مو خبري كړې وې چي اوس ستاسي د كورنۍ جنجالونه چي تر پخوا ډېر سوي دي څه ډول ورك كړو، او ستاد ميندو او ميرېزو وروڼو چيته څه ډول وكړو. بيا زه ولاړم محلي حكومت ته ځكه چي دهغو خلگو په فقره خوبه خبر يې چي هغوی څه وخت لومړی يوڅو مړي كړي وو، فرصت مي ونه موند چي بيا له تاسره په دغه خصوص كي مفصل وږغېږم".

سپين چي دمړود فقرې خبر واورېده نو په مينه يې پوښتنه وړ څخه وكړه چي:

"رښتيا هغه مو څرنگه كړه؟ خلگو ويل چي خورالويه فقره وه او پښخي درنه سوې وه، خورا ډېر خلگ په كي نيول سوي وو".

خان صاحب په يوه داسي ږغ ورته وويل چي له هغه څخه د ده او د ده په شان دنورو خانانو فتح او بری څرگندېده:

"سپينه! دا خبره بېخي رښتيا ده چي رڼه تل شپه په کار لري. که شپانه په منځ کي نه وي نو وښه چي د پسه ساه به دنړۍ له منځ څخه واخيستله سي. همدا ډول که موږ خانان او خانزاده گان په منځ کي نه یو نو د دغو خلکو حال او احوال به خورا راته پرېشان ښکاره سي او ماسلان به يې داسي سره څيري لکه لېوان، چي مېرې سره څيري. تر ټولو لا عجبه داده چي موږ دغه خلک له دومره لويو بارو او له دومره لويو مسوليتونو څخه خلاص کړو. بيا هم د مصرفو جلاوې نه پرې کوي. او هر څوک لا وايي هله خانه کور دي خراب سه. هه خانه چي (ستار تينه...) نو د دغو مړو فقره خورا لويه او درنه فقره وه. ډېر غټ غټ مامورين د يو پياوړي هيت په توگه راغلي وو، خو د خدای په فضل او د مېړ په برکت دا لويه قضيه مو داسي فيصله کړه. چي والله که هيچاته چا دا ويلي وای چي له دغه ځای څخه ولاړ سه هلته کښېنه، هو! دا ټول د مړو برکت دی که نه موږ څه شی يو. خو البته په دې کي شک نه شته چي لگښت او مصرف نو هم ښه بې درېغه وسو، ته پوهېږې چي داسي فقري خو بې له لوی او درانه مصرف څخه د ډېرو خلکو په پښو کي زولنې وراچوي. موږ د خدای په فضل داسي سوک تر ويوست چي والله که يې بيا څوک نوم واخلي".

سپين په داسي حال کي چي مور ته يې ويل چي لږ څه تود چای راوړي خان صاحب په مينه مخاطب کړ او ويې ويل:

"فتح او بری. دا خو جوته خبره ده چي خوله او ژبه خورا لوی کارونه کوي، تور سپين او سپين تور ښودلای سي، خو دا بايد ومنله سي چي پيسه هر څه کولای سي. کله-کله به زما پلار ويل چي پيسه د سړي هر عيب پټولای سي".

دا په ښه ډول څرگنده سوه چي د خان صاحب په دغه بري باندي د سپين اعتماد نور هم ډېر او ټينگ سو او دغه يې د خپل

کار او مقصد د لاس ته راوړلو لپاره یوه ښه نمونه وبلله او په ډېر ښه زړه یې مورت ته وویل:

"ادې جانې! زه د خان صاحب سره لږ څه د زړه خواله کوم. دا به ډېره ښه به سي چي نجوني او هلکان دې خوني ته رانه سي او زموږ په مجلس کي راونه لوېږي. نو که تاته زحمت نه وي نو د باندي انگړ ته ورووړه که څوک دلته زموږ کوټې ته راتله مه يې را پرېږده."

د مور ښه يې سره سوه او په داسي حال کي چي لږ څه پرله و اېشېده ورته ويې ويل چي:

"هماغه د پلار خويونه در سره خي. دهغه داقاعده وه چي تل به يې اوبه تر پروړو لاندي بېولي او هيڅکله يې په موږ باندي باور نه درلود. هر څه کار يې په نهامه کاوه. که د خان صاحب مخ ته مي نه کتلی نو وپوهېږه چي خورا ستره جگړه به مي در سره کړې وای."

دا خبري چي يې خلاصولي نو د خان صاحب پيال يې پيا وړډکه کړه. او ولاړېدو هڅه يې وکړه. زوی يې په مينه ورته وکتل او ويې ويل:

"سړه سينه ښه ده. موږ ټول ستايو. خو ته فکر کوې چي موږ له تاڅخه کوم پټ پټانی لرو. يه. داسي نه ده. زه به دخپلو ټولو خبرو لنډيز او مقصد تاسي ته سمدلاسه ووايم."

"خان صاحب خو زموږ دوست او خواخوږی دی. هر څه چي ده په لاس را کړل هغسي به کوو. ځکه چي دی په هره سوږه بلد دی."

مور يې په دغه ډول د لاسا سوه او په ښه زړه د باندي ووتله او خپلو دوو لوڼو ته يې د چرگانو د زېرمي دا وویل:

سپين د خان صاحب څنگواښي ته ښه نږدې سو. او په داسي حال کي چي د خپلې خولې ناري يې غرچ تېرې کړې ورته وويل:

"ښه خان صاحب! د امتل به دي اورېدلی وي چي "څراغ يواځي خپله شاوخوا رڼا کوي. خو تر خان لاندي ځايونه يې هماغسي تياره پاته وي. په دې کي موږ شک نه لرو چي ستا خبر خو ټولو ته رسېږي خو موږ لږ څه در څخه هېر سوي غوندي يو. که ستا په ياد وي څه موده پخوا دي راته ويلي وو چي زموږ د کور کاله جنجالونه به ژر رافيصله کړي. خوييا ته په نورو خبرو کښېوتې او موږ ته دي هيڅ پام نه سو. اوس دغه درته واييم چي د پلار دنيا مي هر چېرې ويږه غوړېدلې پرته ده. او د رسد وخت هم راغلی دی. داسي گومان کېږي چي څلورمه برخه حاصل به يې په لاس رانه سي. ځکه چي زما مېرې گاني اود دوی زامن او لوڼي خورا په زړه تور دي. سپي ته يې اچوي خو پر ما او زما پر وروڼو يې نه ده پيرزو، زه يې وينم او په غوړو يې اورم چي هره يوه خان ته گوډانه ډکوي. د خپلو پلرو کره نغدي او جنس لېږي چي بيا يې په درد وځوري. سړ کال به د پالېزو عايدات څلورمه برخه په لاس رانه سي. اونه مو د باغونو حاصلات په پوره اندازه وليدل. نو داسي يو چل به جوړوې چي زموږ برخه درنه او غونډه سي ځکه چي ته دغه کارونه په اسانۍ کولای سي."

خان د سپين خبره پرې کړه او په يوه صميمانه ږغ يې ورته وويل:

"په دې کي خو څه شک نه لرې چي زه هر څه کولای سم. د خدای په فضل هرې خواته چي مخه کړم يوه لاره په کي وباسم. دلته خبره په تا او ستا په ځوانۍ پوري اړه لري. زه يقين لرم چي پلار به درته ويلي وي چي ماله ده سره څومره ټکۍ کړې وې. ده

چي دا دومره شتمني سره راټوله کړه دا يې زما په اوږه راټوله کړه. اوس تاسي د کلي د کارپز له څلورو برخو څخه درې برخي خوري دا زما په همت. په دغه کارپز باندې پخوا شپاړس شلو کسو ژوند کاوه. خو کوم وخت چي خداي پاک ستا پلار ته وکتل نو له هر يوه څخه يې ټوټه-ټوټه مخکې ورو-ورو راونيوله تر څو چي اوس د زمري برخه ستاسي ده.

دا کارپز لا څه کوي د خداي په فضل مانور کارپزونه هم ستا پلار ته راښکولي دي. که به چا خوله سره خلاصوله او يا به يې ستاد پلار سره کومه لاندې باندې کوله نو سمدلاسه به مي داسي بېزوگان د اوږو لېوان ورته جوړ کړل چي دستي به يې لکي مړه سوه. دا ځکه چي زه خو ستاد د عاليه برخه په محکمو کي مخ لرم او مامورين مي هيڅ خبره په مخکې نه اچوي."

خان صاحب ساه واچوله او غوښت يې چي بيا خپلي خبري ته پسې دوام ورکړي خو سپين د ده په خبره کي ولوېدی:

"تادلته زما ځواني ته اشاره وکړه نو خان صاحب تا ته دي دا معلومه وي چي زه خو خان ستا ډېر مخلص گڼم. ستا مقصد له (لاس سره) څخه دی. هغه خو مالا تاسي ته پخوا ويلي وو چي په دې باره کي تاسو فکر مه کوئ. هر څه لنگي او (لاس سره) چي ته غواړي زه حاضر یم. چي درته دريې کړم. خو دومره ډاډراته راکړه چي که زموږ خبره محکمې ته لاړه اوله نور کاله سره مي خبره جگه کړه نو ته به مي په څنگ درېږي. لومړی خو زه فکر کوم چي دلته به ستاد صاحبزاده صاحب او ملا صاحب په مرسته مقصد لاس ته راسي او که چېرې ونه سو او دوی د نورو په لمسون زموږ د مقصد په لاره کي خنډونه اچول نو هلته به البته..."

په دغه وخت کي دانگر دوره ټکهاري د دوی تر غوږو سو او دواړه يې له دې چي څه ووايي يوه گړی پته خوله پاته سول، او

هر يوه دافکر کاوه چي دابه څوک وي چي ورتهکوي. خو خان سمدلاسه وويل چي:

"ها! هاها! ومي پېژانده چي دا ور څوک تهکوي دابه ملاصاحب وي. زه خو وایم چي زه تل ستا خبر غواړم او ستاد گټي لپاره هر ډول فکر کوم. نن غرمه ما ملاصاحب ته ويلي وو چي ما پېښين به دلته دواړه راځو. ملاصاحب راسره وعده کړې وه چي د ما پېښين له لمانځه وروسته به راسي... خان لا دا وينا اخر ته نه وه رسولې چي د سپين مور راتوتله او لږ څه په اضطراب يې وويل:

"په وره کي ملاصاحب ولاړ دی. نجونو ور خلاص کړ او هغه راتووت چي دغه دی اوس دستي به راوړسېږي. که ستاسي خوښه وي زه به هغه بلې خوني ته بوځم."

خان سر وښور او هغه يې په دې پوهه کړه چي دی د خان په غوښتنه راغلی دی، په دغه حال کي ملاصاحب په وره راتووت. د راتوتلو په وخت کي يې په لوړ ږغ وويل: "بسم الله...".

ملاصاحب سپين کالي اغوستي دي او سپينه پگړۍ يې تړلې ده او هم يې د سپين ماغوت يوه سدرۍ اغوستې ده، چي په هغې کي ژېړي تنی له ورايه برېښي. يو سپين خادر يې هم پر اوږو پروت دی په دې کي شک نه شته چي دغه سيان ټول سپين دي خو خوراخيرن دي په تېره د پگړۍ ولونه يې ځيني ځايونه خيران او ځيني ځای بيا سپين کوتان لري.

ملاصاحب ته سمدلاسه بله نيالي او څنگواښی کښېښودل سول او لومړی تر هغه چي کښېني جېب ته يې لاس کړ او يو خيرانسواري دسمال د تورونسواريووه کوچنی ښيښه يې راو ايستله او هغه يې د نيالي پر ژي باندي واچول او بيا يې د خپل

خادر يوه خنده کش کړه او کښېناست او هغه يې پر خپلو پښو او ځنگنو باندي خپور کړ.

په داسي حال کي چي د کوچني ښېښې څخه يې په خپل ورغوي کي تور نسوار را اچول دغه کار يې په خورا خوند او پوره زړه کاوه، خان ته يې وويل:

"وېخښه لږ څه ناوخته سو، خلک خورا سپين سترگي سوي دي، رښتيا چي زمانه اخره ده، خداي مودي ايمان ته خبر پېښ کړي، قضيه داوه چي د لمانځه څخه وروسته يوه ښيلي (لاټون) دماجت د يوې برخي د جوړېدو مسله راپورته کړه. هغه ويل چي دغه مصرف بايد د کارېز په شواروزو (شېانه روز) جلا کړل سي او هغه دي د مخکو څښتنان ور کړي، ما ورته وويل چي "يه! دا جلا بايد پر سروسې، خوده فرياد کاوه چي والله که د ماښام اتام په کور کي لري، له کومه به يې پرې کړي، نو ما ورته وويل چي تر دې دي لا خوله په خاورو سه، نيت دي ښه نه دی، په دين کي دومره چرت نه وهې، نو هر څومره چي منډي وهې هغومره دي خداي پسې خواروي تانه دي اورېدلي چي وايي:

"پرېږده شرو شور د دنيا

ولې يې په دې غمگين

تينگه کړه رسي د دين"

خو د هغه خداي خوار کړي خوله په واک نه ده اونه يې ځان په واک دی هيڅ نه قانع کېده. دغو نورو د ده په شان خداي وهلو پښې لڅو هم دده لوري ونيو او بغاري يې وهلې چي شې ورپوري نه شته، اخر مو خبره تاته پرېښودله که د دغو خداي خوار کړيو غوږونه يو ځل تاونه کړې نو يقين وکړه چي سبابه پر

اوږو راسپاره سي او د سپين پگړيو او سپين کاليو قدر به نور هم کم سي. د لاڅه کوي چي يو سپين سترگي خولا داسي خبري کولې چي د سړي وېښتان ورته جگ درېدل او هغه زموږ پر خوله نه راځي."

توبه خدايه توبه! ستاله بدو کوڅه مو وژغوري.

مثلاً ده وويل چي "موږ بزگران به له دغو سپين پگړيو او سپين کاليو مفت خورو څخه ځانونه خلاص کړو".

خبر عفوه غواړم خبره راڅخه اوږده شاتني سوه...

په دغه آن کي سپين ولاړ سو او دوی ته يې وويل:

"زه پوهېږم چي زموږ او ستاسي خبري به اوږدې سي نو زه به ادې ته ووايم چي يو دوه چرگان وغځوي او لږ څه وريږي هم پخې کړي. ماښام ډوډی به هم دلې وخورو. ملا صاحب که د مازيگر او ماښام د لمانځه ور کولو لپاره تگ غوښت البته ولاړ به سي خو بېرته به ډوډی خوړلو ته ځان راوړسوي....

ځان صاحب په ناز سترگي ورواوړلې او لومړی تر هغه چي

دی څه ووايي، ملا صاحب ورته وويل:

"خدای دي برکتونه درکړي. دغسي دښه سړي کارونه

وکړي چي اجر به يې خدای هم په دې جهان درکړي او هم به يې په هغه جهان...."

ځان د ملا صاحب خبره غوڅه کړه او ويلي:

"دی خو قدر دانه سړی دی. دهر چا اندازه پېژني که څه هم

موږ په دغه کور کي څه لږه ډوډی نه ده خوړلې او تل يې پر

کونډري (دستر خوان) باندي ښه خورولي يو خونن به ځکه ډېر

خوند وکړي چي کار هم دده کوو او دده دگهتي او نفعي لپاره به

دلته صلاح مشوره کوو. نن خو مو تر يوې اندازې پوري ډوډی هم

ورباندي پور ده."

سپين په منډه د باندي ووت او مور ته يې وويل چي:

"خان صاحب او ملا صاحب به ماښام دلته زموږ کره ډوډي و خوري ته يوه سرشته وکړه. ورته ووايه چي يو دوه چرگان حلال کړي او ښه پلاو (اصطلاحاً مرغ پلاو) ورته پوخ کړي خو دومره دي فکر اوسه چي دانوري بلاوي در خبر نه سي. (مقصد يې ميرې او د دوی اولادونه وو).

کوم وخت چي سپين بېرته په خپل ځای باندي کښېناست نو خان صاحب ملا ته وويل:

"د سپين مقصد دادی چي د ده د پلار دنيا سو په سو پرته ده او د ده ميرې گاتي او دهغوی خپلوان يې په چارښاخو بادوي د ده هيله داده چي په هره توگه چي کېږي موږ ورسره مرسته وکړو او دهغو لاسونه ورځني وکارو".

ملا صاحب لږ څه په چرت کي سو او بيا يې سپين ته مخ راواړاوه اور ورته يې وويل چي:

"داسي مي واورېدل چي د خدای بخښلي آس دي صاحبزاده صاحب ته وروبخښه. په دې کي هيڅ شک نه شته چي صاحبزاده خو ښه سړی دی او هر څوک ورته اخلاص او عقیده لري. خو موږ د انبياوو وارثان بلل کېږو، د دين په مسئله ناست يو. نو که ستاسي مقتديانو يوه سترگه د خدای په دغه ډول دوستانو وي نو په دې وپوهېږه چي بله سترگه مو بايد پر موږ هم وي. بيا په تېره د ماجت امام خو حقداره وي او دلته په جومات کي د خدای په هيله او ستاسي په هيله شپې او ورځي تېروي. زه دانه وایم چي گواکي تاسوله موږ سره مرسته نه ده کړې. حقيقت خو دادی چي موږ ستاسو په زکاتو باندي پایو، دلته مي مقصد د مرحوم هغه کالي دي چي هغه به په خپله استعمالول..."

لومړی تر هغه چي سپين يو څه ووايي خان وويل چي:

"هغه کالي يې لانه دي در کړي؟ مادا خيال کاوه چي د وخته به يې در بخښلي وي خو خپر دی اوس هم وخت نه دی تېر سوی، دوی خو سرگردانه دي، یو وار د مړي غم او بیاد کور کاله جنجالونه ور په غاړه سول. دی هم نوی له سفر څخه راغلی، تر تاسي سپین پکړیو چي د دین ستني یاست څوک مستحق دي؟..."

سپین په داسي حال کي چي سر يې کښته اچولی و وویل:

"له هغې ور څي څخه چي پلار مي وفات سوی دی ما والله که دمخکي سر لیدلی وي، تل په ولاړو گرځم، هیڅ شي ته مي پام ته دی، که نه وي اصلي خو حقیقت دا دی چي هغه شيان خو په تاسو پوري اړه لري، بې غمه اوسه زه به دي په دغه برخه کي ناز واخلم."

"د دغو خبرو په اورېدلو ملا صاحب نور هم په پسې وغورېده او داسي څرگندېدله چي تابه ویل په کالیو کي نه ځایېږي، بیا يې په ورغوي کي یو څه تور نسوار په خورا نراکت سره واچول او هغه يې خان ته ونيول. خان په ډېره فاتحانه وضعیت ملا ته وکتل او د لاس په دوو ګوتو کي يې نسوار راواخیستل او مستقیماً يې پزي ته یو وړل. یوه، یوه نیمه دقیقه بېخي چوپه چوپایي وه، بیا دغه سکوت خان صاحب مات کړ او ویې ویل:

"زما په خپل فکر کي د مرحوم په کاله کي بل داسي په مالګه سړی نه شته لکه سپین، که د مړي آب او مېنه خوندي کېدله نو همدغه به يې خوندي کوي. نو زموږ هم کوښښ دغه دی چي دده ملا وتړ او په هره توګه چي وي له دغو اوسنیو جنجالونو څخه به يې خلاص کړو."

ملا صاحب خپل څنگواښی رابړ ته کړ او خان يې د خان په دې خبره ناگومانه و اچاوه او ورته ويې وويل چي:

"سپين خوشکر دی هر څه لري سره او سپين يې تر سر تېر دي. پلار ورته هر څه پېر کړي دي څه پروا يې لري. په لمنو- لمنو که يې باد کړي بيا هم نه تمامېږي. دی يې څه غم لري."

خان لږ څه تند سو او ويې ويل:

"مطلب بل شی دی. ملا صاحب! د سپين داسي زړه دی چي له خپلو ميروگانو سره وېش وکړي او له هغوی څخه خان جلا کړي. يو آرام او مستقل ژوند ولري. ته خو پوهېږې چي دغه کور نه دی بلکي د بنزو کور دی هر څوک يې کالخواي دي، دوهم ټکی دادی سپين وايي چي د مخکو پېره برخه بايد په ده پوري تکیه وکړي ځکه چي د ده مېريزي وروڼه خو ټول کمکيان دي او داسي خطر موجود دی چي د دوی د ميندو د لاسه به دا مخکي وړيا او يا په نه څه ووځي."

"ښه-ښه! اوس په مطلب ورسېدلې ده د دريمي ميري زوی خو هم اوس ښه لوی غوندي معلومېږي. زما په خيال پر خان به گرځېدلی وي او يا به ژر وگرځي."

خان لږ څه په جدي لهجه بيا ورته وويل:

"ته هغه څه کوې ملا صاحب! زموږ مقصد خو دا دی چي سپين ته يو څه گټه راوړو ځکه چي سپين لوی ځوان دی او په ښه او بد پوهېږي نو دی هم داسي سړی نه دی چي د چا ښه وروڼه گرځوي."

ملا صاحب لږ څه شهيد غوندي سو او په داسي ږغ يې په وينا خوله پرانيستله چي په هغه کي د ده پښېماني او عذر غوښتل ښکاره معلومېدل.

"صاحبہ! حافظہ مي نوکی خرابه سوې غوندي ده که کومه ناپريته او داسي خبره وکړم چي نه سره لگېږي نو تاسي ما وبخښئ".

د دوی دغه مرکه هغه وخت لږ څه غړنده غوندي سوه چي د سپين خور پتنوس په لاس راننوتله. دغه چای د ملاصاحب لپاره دی. ملاصاحب غوښتل چي موضوع وځنډوي خو خان ورته وويل چي:

"دغه کوچنی نجلۍ د سپين خور ده. موږ بايد خپلو خبرو ته پسې دوام ورکړو".

ملاصاحب بيا سر کښته واچاوه او ورويې د خان سره وويل چي:

"موږ خود دې جاندارۍ په کارونو کي دومره لاس نه لرو، خان صاحب ستا خوښه ده هر ډول چي تا او سپين سره غوټه کړه زما خوښه ده".

ملاصاحب چي دا خبره خلاصوله نويې پيالې ورپورته کړه ځکه چي چای ډېر تود و ده سونډان ژبه او تالو پرې وسوځېدل او هم په دغه سبب يې (سور) ټولو واورېده. په سترگو کي يې اوبښکي وگرځېدلې. خان د دې لپاره چي ملاصاحب په خان پوه نه کړي چي ده په سوځېدلو پوه سوې دی او هم د دې لپاره چي سپين ته ده په کار کي د ملاصاحب د مرستي او رول اهميت وښيي په يو آرام ږغ يې پوښتنه وکړه:

"هغه ورځ د کوز کلي څخه څو کسه راغلي وو او ستا پوښتنه يې کوله چا راته وويل چي دهغوی پر کومه کونډه باندي دعوه ده نونه يم خبر چي هغه دي څرنگه کړه؟".

ملا صاحب په داسي حال کي چي له جيبه يې ژړې غټي تسپې چي د سدرۍ په غوټه پوري تړلې هم وې راوايستلې او هغه يې يو دوه درې پلا کښته او پورته کړې او وييل:

"هغه خود (لالې) اکاچې په ژمي کي مړ سو ښځه وه. ميراث خورو يې پسې اخيستې وه. ورته ويل به يې چي په خپل قوم کي مېړه وکړه. خودا خورا سپين سترگې ښځه وه او دې خبري ته تن نه ږدي. ددې خيال دی چي په يوبل ځاي کي دخپلي خوښي مېړه وکړي. نو د (لالې) اکا تر برونه او د کونډي ورونه راغلي وو او پوښتنه يې راڅخه وکړه چي په دغه خصوص کي څه وکړي؟ شريعت څه وايي؟ ما هم په ډانگ پيلې ورته وويل چي شريعت خو وايي چي کونډه دخپل واک او خپل اختيار خاونده ده. هر چيري چي مېړه کوي کولای يې سي. خودلته يوه خبره بله هم شته هغه داچي د قوم رسم و رواج هم يوشی دی. زموږ پلرونو او نيکونو داسي راتېره کړې ده چي بايد کونډه په خپل کاله کي خوندي سي او آب و پرده يې وساتله سي. خو خلک اوس ډير سپين سترگي سوي دي. د عالمانو خبره نه مني. د ښځې ورونه پرله غور څار سول او په دې خبره خورا پرله واوښتل.

بيامو فيصله پر دې باندې وکړه چي زه او (خان صاحب ته اشاره) به يوه ورځ سره کښېنواو ددوی تېره به وکړو".
خان صاحب بيا ورځنې پوښتنه وکړه:

"څه پوري شته او که لڅ لغړ دي؟ ماچي اورېدلي دي د ښځې پلارگنۍ په غوښه ده او شپه يې ښه تېرېږي. ته وايې څه به په جوړ سي؟ په خبره ارزي او که به خوسي موچنې په کي وشلوو او څه به لاسته رانه سي".

ملا صاحب يو څه و مسل او په يوه او بل کناتې سو او په يوه پاسته غونډي ږغ يې وويل:

"دوی خو په خپله سپين هډوکي دي د ماښام تبي يې نه باندې کېږي او تر کورونو يې سپي په منډه او په غپ تېرېږي. زه حيران یم چي تا ولي دلته د دوی د شتمنی او يا نېستی پوښتنه وکړه. کونډه په خپله هر شی دی او هر څه په جوړېدای سي. خو موږ دي خدای وساتي چي په چا به په جبر او زور يو شی جوړوو. خو دا هم وایم که چا څه راکړل ایسته يې نه غورځوم او که يې رانه کړل پسې غورځم نه. خالق رازق دی. چي خولې يې راکړې دي رزق به هم راکوي. تر اوسه خويې ښه رارسولې ده له دې څخه وروسته به هم الله يادوو".

بيا خان سپين ته خير سو او ورته ويې ويل:

"ته ورسه ستا د مرحوم پلار کالي هر څونه جوړې چي يې وي دهغه کوټونه، اوږده کوټونه، پوستين، پگړی، خولی او نور هر څه چي ده استعمالول هغه راوړه چي ملا صاحب ته يې ورکړو ځکه چي د علماوو خوښي او رضایت د دين په لاره کي يوه غټه کاميابي ده. دا دي ښه کړي دي چي آس دې صاحبزاده صاحب ته ورکړی دی هغه هم دعاگو دی او تل پر موږ وتاسي نظر ساتي. زما مشوره هم دغه ډول وه".

ملا صاحب په دې وينا باندې د گل غوندي وغوړېده او په داسي حال کي چي له خوشحالی او ښه زړه يې غاړي بوږېدې وويل:

"خدای تعالی ځکه تاسي ته په رحمت کتلي دي. او تاسي يې په ټولنه کي درانه کړي ياست چي تاسو علماوو ته په درنه او د قدر په سترگه گورئ. که دغه تاسي خانزاده گان او د لوی زړه خاوندان نه وای نو د علماوو د شپې تېر خوبه خوراسخت و. عام خلک خو عام دي. په هيڅ نه پوهېږي او نه څه کوي. دوی په خپل ځان پوري پکو دي، نو د عالمانو سره به څه وکړي.

زماښه په ياد دي چي په دغه کلي کي نږدې لس دوولس کاله پخوا شپاړس شلي کسه اوسېدل، او هر چا به يوه کوچنۍ کوچنۍ ټوټه مخکې درلوده کله چي به دريشو وخت راغی نو ته باور وکړه (سپينه زويه!) چي دخپل زکات په راټولولو به مي نوکان وو تل او هر چا به خورا سپين سترگي راسره کوله خو ځکه چي د دوی نېتونه ښه نه وو، او پر علماوو باندي يې دومره نظر نه و، نو د هغوی مخکي خدای پاک ستايلار ته ورکړې او هم خان صاحب په کي بې برخي نه سو، اوس خو په پوره زړه او آرامۍ سره خپل زکات په لاس راخي او له ډېرو خلکو سره لاس په گرېوان نه يم."

کوم وخت چي يې دخپلې دغي وينا تاثير په دوی دواړو کي په زړه پوري وليد نو ملا صاحب بيا خبره شروع کړه:

"پر وانه لري، اوس به د ښځو لاس اړوي کالي به بيا ماښام چي ډوډۍ وخوړله سوه راوړي. ماداسي بلل لکه په خپل کور کي او اوس يې هم دغه ډول بولم."

په دغه وخت کي خان په يو ژور فکر کي ډوب و.

ملا صاحب چي کوم هوکې وانه ورېده نويې بيا خبره غبرگه کړه او ويې ويل:

"وپوهېدې خان صاحب! کالي به وروسته له هغه چي د ماخستن ډوډۍ وخوړله سي رابه يې وړي، اوس به د ښځو لاس بند او اړوي، څرنگه سپينه زويه! دغسي دي نه ده خوښه؟"

هو ملا صاحب! هر ډول چي ستا او د خان صاحب خوښه وي هغسي زما خوښه ده.

بيا ملا صاحب ناڅاپه له خپله ځايه تر وره دباندې نظر واچاوه او په مقصر غوندي ېغ يې وويل:

"د دنيا په کارونو کې ورک یم، لمونځ او اودس خومي هېر دي.

خان صاحب ته او سپين دلته کښېنئ، زه به لمانځه ته ولاړ شم، او مقتديان به راته گوري، ماچي د مازيگر او ماښام جمعه ورکړه نوبه راسم او که ستازېه غواړي او ماجت ته راځي نو ډېره به ښه وي بيا به دواړه ډوډۍ ته راسو".

"ملا صاحب ته ولاړ سه زه به همدلته لمونځ وکړم او يوه گډۍ به له سپين سره نور هم وږغېږم ترڅو چي ته راځي موږ به ښې لاري چاري درته څارلې وي".

ملا صاحب سمدلاسه ولاړ سو او خپل څادر يې پر خان راتاو کړ او له بسم الله ويلو څخه وروسته له وره څخه ووت.

سپين له ده سره د انگړ تر وره پوري ملگري وکړه او بيا بېرته راوگرځېده. خان پر نيالي باندي ستوني ستغ پروت او د خوني چت ته يې په خیر - خیر کتل. کوم وخت چي يې د سپين د راننوتلو کړ پار واورېده نو سمدلاسه يې پښې راټولې کړې او لږ څه يې د ځان وضعيت سم کړ.

"سپينه ته خو ډېر طالېمن يې، ستا لپاره مي خورا ښه او په زړه پوري لاره وسنجوله چي دهغې په اثر هيله کېږي چي فايده به وکړي او د کور او کاله له جنجالونو څخه به دي اوږې سپکي سي، که څه هم دا لاره لږ څه کېږه وږه ده خو دومره درته وایم چي څرنگه چي ستازېه وي هغسي به دي چيته وسي، اوس خدای پاک ښه موقع په لاس درکړې ده، نور وروڼه دي کوچني دي، ته کولای سي چي اوس خپل موټ کول (ښکل) کړي او هغه مخکي چي ته يې غواړي ځان ته کړي او بيا په بې غمه زړه واده وکړي او د يو خوږ ژوند څښتن سي".

سپين په خورا مينه ورت ته رانزدې سو او په داسي حال کي چي ده پر څنگواښي يې څنگلې ولگولې ورت ته وويل:

"ته خو زموږ مور او پلار يې، بابا به تل ستا صفتونه راته کول اخر چي په خپلو سترگو مو وليدل او هغه مرستي به يې تل يادولې تابه په محکمو کي له هغه سره کولې، نوزه پوره يقين لرم چي ته زما په خبر فکر کوي او زه به هم ستا لارښودنه هېره نه کړم او هر څه چي مي له وسه وسي هغه به در څخه ونه سپموم، نوزه خو هم اخر پښتون يم او پښتنې زېږولی يم."

خان ورت ته وويل:

"په دې کي به د ملا صاحب صلاح او مشوره هم واخلو، فکر کوم چي هغه به هيڅ په کي ونه وايي.

سپينه! تايو ښه کار په نظر کي نيولی دی چي هغه دا و چي ملا صاحب ته دي دخپل مرحوم پلار کالي ورکړل، زه لږ څه زړه اونا زړه وم، ما ويل تابه بل چاته ورکړي وي او يابه پر ناگاره سې چي نه شته او هغه دي دلاسه ايستلي وي، اوس موږ کولای سو چي په دغه کاليو د ملا صاحب زړه راوښسو، ملا صاحب خو حقداره دی، بل دا چي ډېر عمر يې دلته تېر کړی دی تل په مړي او ژوندي، په غم او ښادی کي راسره شريک او حاضر دی، بل دا چي يو عالم سړی او د خدای دلاري څخه خبر او د نبي په مسند او مسله باندي ناست دی او زموږ او ستاسو دعاگانې بلل کېږي، که د ده لارښودنه، نه وي او د ده وعظونه او نصيحتونه، نه وي نو والله چي دغو خلکو خوبه چي ټول له لوږي کېږي کوي په خپلو منځو کي خوړلي وای، زه چي خان يم په ياران يم ته چي بډای او شته ن يې او دا دومره ملکونه جايدادونه لرې خپل عبادت، لمونځ او اودس کوي چي په هغه جهان خدای ښه جنتونه درکړي نو ته دا ماته وايه چي گواکي زه ستاسي په قدر نه پوهېږم؟ په هغه ورځ

باندي مي ستا خبري هم پر زړه د کاني کرښي دي چي تادوی ته وویل "د خدای امر خودا دی چي ملا صاحب درته واوراوه ټول خان ته مسلمانان وایاست باید هغه د زړه په سترگو وینی او د زړه په غوړ و یې واورئ. که نه وي نو والله خوبه د خپلو کوټو تنې در پسې ټینګي کړم او ټول خوبه په بندي خانو کي وراسته کړم. تاسو څه خیال کړی دی. شکر دی پاچايي شته، عدالت شته." ټول د دې خبرو په اورېدلو غلي غوندي سول او په هغه ورځ موږ د خلکو له خپېرې څخه خلاص سو....

سپینه! خبره بلې خواته ولاړه خو په دې خوش یم چي پر بده خوانه ده تللې په دې ډېر خوش سوم چي ستا د اشیان ټول یاد دي. دابه دي هم په یاد وي چي په هغه ورځ یوه کوچنی شاته نښته هم وسوه چي زماناظر (ګنډ) هم په کي ژوبل غوندي سو او د هغه په عوض مو څومره کسان کش کړل او څومره موبندیان کړل خو دا زښته سپین سترګي خلګ دي، هر څومره چي یې په سر ټکوي هغومره دوی نور هم خپل شدت زیاتوي. ته څه فکر کوې چي غوندي خلګ اوس په کراره دي؟ زه درته وایم چي دوی هماغه خلګ دي کله ساړه سي څومري نه اولېره موده وروسته پیا توده سي. خپر دي وي زموږ وستاسي ژوند دي وي په نړۍ کي خوهر څه پېښېږي. دغه ټول د همدغو یارانو په زور خوري. ته خولا اوس هلک یې تجربه دي کمه ده، ستا پلار دي خدای وبخښي په دغو خبرو یې ښه سر خلاصېده."

صاحبه! ماته مي پلار ډېر څه راښودلي دي. هغه لا څه کوې زما په خپله ډېرې خبري په یاد دي اوس خو زیاته کوچنی نه یم زما والله که هغه ورځ هېره سي چي څو کاله پخوا زموږ بزگرانو زموږ لنګي غواوي حلالې کړې او زموږ په چمبري يمان

را اخیستی او غوښتل یې چې زموږ کور ته اور واچوي. د دوی نارې تر اوسه پورې زموږ په غوږو کې دي چې ویل به یې:

"زموږ مخکې دغه سوايي خور په نه څه راڅخه تر لاسه کړې دي، موږ بېرته خپلې مخکې غواړو او داسې نور..."

او داسې هم نه هېرېږي چې کوم وخت چې ته او ملا صاحب په دغو خلکو رابښکاره سوئ او یو څو خبرې مو ورتې وکړې دوی داسې ساړه سول لکه چې په اور باندې یخي اوبه توی سي. او په هر یوه لکۍ وڅړېده. په تېره بیا د ملا صاحب دا کلمات خومې تر اوسه په غوږو کې ازانګه کوي چې او خلکو ډېر ځي اړلي دي. ورکړه د خدای ده، تاسې ولي ناروا کوئ او پر دې سړي باندې راغورځئ! نه مودی اوړېدلي چې: "باخدا د اډگان ستیزه مکن". یعنې چاته چې خدای پاک ورکړې وي دهغه سره سیالي مه کوئ. تاسو ته به خدای په هغه جهان کې عوضونه درکړي. تاسې ولې په دې مرداري دنیا پسې دومره ګرځئ څرنگه یې ښه ویلي دي چې: "له پېښې تېښته نه شته". اوس هم دا درته وایم چې داسې بې خبره خلګ شته چې تل په دې فکر کې دي چې څه وخت زموږ او ستاسې بېړۍ واړوي".

له یو څه ځنډ او مکث څخه وروسته خان خپله خبره پسې اوږده کړه او وې ویل:

"ما چې کومه لاره چاره ستاد ښېګڼي لپاره لټولې وه هغه دا ده چې تاسې سره وېش وکړئ.

دوې ښې دي یوې خواته سي او دوې ښې دي بلې خواته، ته په خپله هغه میره له ځان سره کړه چې دهغې یو زوی او یوه لور ده. په وېش کې به زه او ملا صاحب دواړه ناست یو، هغه مخکې چې ته یې خوښوې هغه لا اوس وټاکه چې موږ یې د درېمانو په توګه تاته در په برخه کړو. وروسته له څو مودې به دي میره یو

چېري خرڅه کړې. لور به يې هم يو چاته ور کړې. پاته سويو زوی يې هغه به هم بيا په يوه بلا وخورو او په دغه ډول به دهغوی د ټولو برخه هم تاته درپاته سي. دا بايد درته ووايم چې دا خود دې لوبي يوه برخه وه. بله برخه به يې داوي چې داسي چلونه بايد وسنډول سي چې دهغو نور و هلکانو مخکي هم تاته په لاس درسي. دا دوهمه برخه يې په تا پوري اړه لري. زموږ په مرسته ته اوس لومړنۍ برخه عملي کړه. دغه کار بيا اسانه دی. هيڅوک هم نه درپوهېږي. مير ه دي ناوې ده، هغه به له مېړه ژوند نه سي کولای. مېړه به هم په داسي ځای کي ورپيدا کړو چې بيا د دغه ځای مخ ونه ويني. پلار گنۍ يې هم عاجزه او خواره ده ځه نه سي کولای اونه ستامخي ته درتلاي سي. ته په دې خبره باندي ښه غور وکړه. که دي دا خبره خوښه سوه نو موږ به دي د عملي کولو لپاره په تفصيل سره نقشه در جوړه کړو".

سپين يوه گړی د ژور فکر په سيند کي لاهو سو. چې راپر سد کېده نو د خان د خولې څخه يې دا خبري بيا واورېدلې:

"هو يو شى به کوې هغه دا چې څوک ستا په دې خبره پوه نه سي، ځکه چې په دغه وختو کي خلک دومره راته په ښه نظر نه گوري لکه چې پخوا به يې کتل، په تېره بيا په دغو وختو کي خو يو څه به لاري او بهي سره پيدا سوي دي چې خورا ښوېدلې دي او دهیچا حق نه پېژني، نه سپين کالي پرېږدي اونه د علم خاوند. دوی تل وايي چې همدغه بډايان، خاتان او ملايان د خلکو د ښمنان دي. که دي له مور سره صلاح کوله هم يې وکړه خوله دې کبله چې ښځي لږ څه ناقص العقله غوندي دي، نو زما په فکر ته په خپله چرت ووهه او بل څوک په ځان مه پوهوه په دغه خصوص کي ما د ملا صاحب سره هم تر يو حده پوري خواله کړي دي نور به يې هم سر په خلاص کړم".

د سپين سترگي وېرېښېدلې او په خان نه يوهېده چي دغه تجويز د خوشحالي دی او که د غم. خودې ټکي يې له زړه څخه ښه ځکه وکړه چي مير ه او خور خوبه واده کړي او د دوی د مخکو حق به هم ده ته ورپاته سي.

هو! د دوی برخه به هم ده ته ورپاته سي، هغه څه لږ او کوچنی جايداد نه دی. دا چي د دانور وېرېښېځي به هم په يوه نه يوه چل سره تر لاسه کړي. د ده په مغزو کي يې خورا خوږې هيلي وړپيدا کولې، د دغو هيلو تر سر رسولو مسله خورا اسانه او تر لاس لاندي ورته ځلېدله. ځکه چي خان صاحب او ملا صاحب او هم غالب گومان دی چي صاحبزاده صاحب به هم د ده هر ډول مرسته او ملاتړ وکړي. خو اوس به بيا په دغه چرت کي وي چي په خپله دوی به څومره او په څه ډول ځنې وغواړي. کله به يې په زړه کي ويل چي په ښکاره او ډکه خوله پوښتنه ځني وکړي او هر څه چي لازم وي هغه به ورسره وټاکي چي بيا وروسته دومره غوښتنه ځني ونه کړي چي تر (مزيې شکرانه) ډېره سي. خوييا به يې د خان سره ويل چي اوس يې پرېږده کوم وخت چي کار وسي او ټول خطرات تېر سي نو البته هغه وخت به يې خوشحاله کړي. يوه لوېشت مخکه که راوگټي نو هم تر هر څه ښه ده او هيڅ قيمت نه لري.

سپين بيا په يو احترام لرونکي ږغ ور ځني پوښتنه وکړه:
 "زما د دغه ميرې پلار گنۍ که څه هم خواره ده او څه نه لري خو کلک خلک معلومېږي. که يوه پلا په لاره کي راته ودرېدل او پښې يې ټينگي کړې نو بيا به څه کوو؟
 دوهمه خبره داده چي ته وايې هلک به په يوه بلا وخورو. که چېرې خلک او ماماگان يې را خبر سي نو څه ځواب به وايو. دا

سوالونه مي ځکه دلته وکړل چي ښه ده دهر سي تری اوس لا وټلی سي."

خان ورته وويل:

"زويه! ستادا پوښتني او لارښودني داسي دي (لکه لمسي چې انا ته... ورښيي) مادغه ټول اړخونه څېړلي دي او دهر مشکل لپاره مي په زړه پوري لاره موندلې ده. هغه کورنۍ څه کولای سي؟ که په دغو ټولو کارو سر تر پایه خبر سي نو بيا يې هم څه د لاسه نه کېږي ځکه چي موږ په سړو کي پرېښ يو، که لاړ سي عرض وکړي نو دا خو زمانسوار هم نه دی ځکه چي شکر دی غرانونه شته چي ويې شيندو. يوه خبره به زه درته وکړم چي نن ورځ غران هر څه کولای سي، او هر ډول درنه ډېره اوچتولای سي، زموږ پارسي ويونکي وروڼه خو اوس پيسه (مشکل کشا) بولي که چېري (خدای دي نه کړي) ډېره سخته راغله نو صاحبزاده صاحب او... صاحب خوشته، دوی چي مازي سترگي وښوروي هغه کار د خدای په فضل سره بيا سوی وي.

يه زويه! په دغو خبرو پسې به نه گرځې، که دي زړه غواړي چي ښې حاصل لرونکې مخکي او شنه باغونه ولري او له دغه اړخه دي هم زړه نور ډاډه سي نو دغه کار وکړه، او بيا سو که ورته کښېنه او خدای يادوه."

له لږ څه ځنډ څخه وروسته خان بيا پرېځ کړل:

"ته په خپله ملا صاحب ته څه مه وايه هغه به زه په خپله ژبه پوه کړم، ځکه ته به په داسي ژبه ورته ووايي چي وبه ترهيري."

په دغه وخت کي سپين ته خپل اکا ميرامد ور په زړه سو او لکه نابيره چي يې د خپل مقصد په لاره کي يو لوی مانع ليدلی وي، پرېځ يې کړه چي "د ميرامد کا څه تری ترې؟".

خان د سترگو په کونج کي ورته وکتل او وې ويل:

"هغه زما په زړه کي دومره اهميت نه لري، په خپله دی خورا سپين ږيري دی. دا گومان نه کېږي چي تر ډېره دي ژوندی وي، د داسي کارونو اجرا کول خو وخت غواړي، داسي نه ده چي نن موږ وويل او سبا يې سمدستي اجرا کړو. هر کار خپل يو ترتيب لري.

دوهم ټکی دا دی چي ته خبر يې چي ميرامد او ستا پلار له شلو پنځه ويشتو کلو را ايسته هيڅ خبري نه سره کولې. دالاڅه کوي چي يو د بل په مرگ خورا خوشحاله وه.

گومان کوم چي کيسه به يې ستا ټوله په ياد وي، اوس هم ميرامد وايي چي زما ټول حق ده وخور او زه يې لڅ لغږ وشرلم. له ماسره هم څه خبري نه کوي او کوږ مغزی راسره گرځي. ځکه چي دی دغه فکر کوي او هر چېري وايي چي ما دده له ورور سره د ده په خلاف مرسته کوله. نو د ميرامد زړه له تاسي ټولو څخه تور دی، ډېر ځلي يې ويلي دي چي که ټول اور واخلي زه به سترگي ور کېږي نه کړم.

په دې څو وروستيو ورځو کي چي ځي او راځي او يادي د پلار پر مړي باندي دومره هغې خوا او دې خواته غورځېده مقصد يې دا و چي دی هم کوم شواروز (شبانۀ روز) مځکه په لاس راوړي، او په دغه اړه دوه کي دی هم يوشی تر زامه کړي".

خو دوی په دغو خبرو اترو بوخت وو چي ملا صاحب ډېر ته له ماحت څخه راغی، ځکه چي دانگړ ور تړلی نه و بې له کوم ټک او ټوک څخه سيخ هغې خوني ته روان دی چي هلته لومړی خان او سپين سره ناست وو.

کوم وخت چي ملا تر لومړي انگړ تېرېده نو لږ شان ته څوږ يې تر غوږو سو او پرېکړي پرېکړي ټکي يې تر غوږو ورځي چي

ځيني يې اوري او ځيني نه، مثلاً يو ځل يې د يوې بڼخي بڼ داسي واورېده چي ويل يې "سپين سرې (مقصد يې د سپين مور وه) خو لکه چي کوم چل يې جوړ کړی دی چي ځان ته يې لوگي راخېژي او څه پخوي، څوک يې مېلمانه دي؟".

يو بل بڼ: "د چرگانو کفهارۍ و، ځان... مېلمه يا صاحب...".

ملا صاحب چي په خونه ورننووت او په خپل ځای کښېناست نو په داسي حال کي چي له جېب څخه يې تسپې را ايستلې سپين ته يې وويل:

"ته خود کور او کاله مشريې اوس د خپل پلار په ځای ناست يې، د ټولو خلکو سترگي تاته دراوړي، ماڅو ورځي پخوا اورېدلې وه او اوس مي هم تقريباً په خپله يقين راغی چي ستاسي په کور کي څه لږه بې انتظامي ښکاره کېږي، هلک، بڼه او کوچني ټول په خپل سر غوندي راته معلوم سول، که دغه وضعيت (خدای دي نه کړي) پسې اوږد سي نو ستاسي د کورنۍ نوم به بدسي او تاسي ته به دنيا يې تاوانونه واوړي، دا خبري دلته ستاد خبر لپاره درته کوم.

ځان صاحب هم حاضر دی. که بدوايم دی دي راته ووايي".

ځان صاحب په ښه مينه او توده لهجه ورغبرگه کړه:

"صاحبه! اوس زمانه تر ځان تېره ده، څوک د چا خبري ته غوږ نه نيسي، هر څه سرې دباندې کولای سي، خو کور او کاله ته چي راسي هر څه ورځني هېر سي او دلته د کاله د غږو په لاس لوبېږي، د احمد شاه بابا دا خبره دي نه ده اورېدلې چي ويلي يې دي:

"ټوله دنيا مي ايله کړه بې د نغري له غاړي نه".

دلته زما مقصد دانه دی چي گواکي زه ستاد وينا طرفداري نه کوم او يادا وایم چي خپل کهول په واک کي درلودل ښه کار نه دی، بلکي مقصد مي دادی چي دغه کار که څه هم ډېر گران دی خو بيا هم بايد تر يوه حده پوري خووسي او زه هم ستاد وينا ملاتړ کوم".

ملا د خپلوۍ او همدردۍ په لهجه خپله وينا پسې اوږده کړه او ويې ويل:

"ستا خبره خو په سلو کي سل رښتيا ده، خو ځکه چي دا يو لوی کور يادېږي او هر چا سترگي ورته نيولې دي نو دوی ته بېخي ضروري ده چي خپله لمن تل تر خپلو پښو لاندې وساتي او پرې نژدې چي خلگ دوی په ناوړه خوله ياد کړي، شکر دی غنم يې په کندوانو کي نه ځايېږي، په باغونو کي يې اسان سترې کېږي، لويه ډله مزدوران او بزگران لري، په ديندارۍ کي هم ښه دي خو که تر دې لاسه وای نو ښه به وه.

"غوړي چي هر څومره غوړ وي هغومره ښه وي".

زه چي ده ته څه وایم له لور پينې يې وایم. که دوی يعني دغسي شتمن خلگ په آب و عزت کي وي او ډوډۍ يې پنډه وي نو څرگنده ده چي زموږ هم عزت دی او ډوډۍ به مو پنډه وي، خو که دوی خدای دي نه کوي داسي نه وي او يا خوار وي نو توبه له دې لوچگانو يعني اوږه خلگو، اوږه خلگ خو په هيڅ بڼه نه وي".

سپين لږ څه سور او شين سو او بيا يې په يوه لاپو که غوندي بڼه ورته وويل:

"زه پوهېږم چي ستان نصيحتونه تل زموږ د فايدي لپاره وي، له دې کبله چي ستا پر موږ زړه خوږېږي او زموږ د هوسايي او نېکمرغۍ سره مينه لري، نو ځکه داراته وياست، خو زه داله زړه درته وایم چي ما تل په دغه برخه کي ډېر کوشښ کړی دی او دا

مي هيله ده چي رغ مو دباندې ونه وځي خوڅه و کړم هيڅ خواته
مي مخ نه اوړي، دا ښځي يعني ميرې گاني مي وهلې او تر تلې هم
دي خو سره له هغه بيا هم دوی يوه پر بلې باندي دا ډول سره
غورځي لکه پيشياني. زه خوله همدې جهته دا غواړم چي ژر ځان
له دغه ډول ناوړو جنجالونو څخه خلاص کړم او هره يوه پر ځای
کښېنوم، او په خپله خپلې غريبې ته د خپل پلار په شان دوام
ور کړم، دغه کارونه به هم انشاء الله تعالى ستا او د ځان صاحب په
برکت اجرا کړم."

دا خبره چي يې خلاصوله سمدلاسه يې د خپل پلار کالي
چي بايد له ډوډۍ خوړلو څخه وروسته يې ملا ته ورکړي ور په
ياد سول، اوله خپل ځای څخه اوچت جگ سو. دواړو
(ملا صاحب او خان صاحب) ته يې مخ راستون کړ چي د يو څو
دقيقو لپاره اجازه ورکړي، د اجازې اخيستلو څخه وروسته
چټک مورت ته چي په خاله (اشپزخانه) کي يې د مېلمنو لپاره
ډوډۍ تياروله راغی او ورته ويې ويل:

"ادې جانې! زما خو بېخي هېر سوي وو، د بابا کالي بايد
خوندي يو ځای سره ايښي وي هغه تيار کښېږده چي د ډوډۍ
خوړلو څخه وروسته سمدلاسه يې ملا ته ورکړ او هم درباندي
زېږي کوم چي خان صاحب او ملا صاحب دواړه زموږ د گټې او
فايدې لپاره فکر او کار کوي، وايي چي د نور و مير و گانو او مير پزو
زامنو او لوڼو لاس به داسي وکاري چي د پای لوی باغ او د کڅ ښې
پستې خاوري مځکي به موږ ته په وېش کي راوړي."

په دغه آن کي مور يې په خوله لاس کښېښود او په اشاره
يې پوه کړ چي د ځالي په هغه بله برخه کي چي هلته لوی تنور هم
ايښی دی د دې دوهمه بن ناسته ده او کټو اېشوي، يوه اووه کلنه

لوري يې هم ورسره ده، ده پرته په عادي بزغ خولېر. څه سوکه ورته وويل چي:

"پروانه لري هغه خوپه غوړو درنه ده څه به اوري، نجلۍ يې په دې خبرونه پوهېږي."

ددې وينا وروستۍ ټکۍ يې تماماوه چي د څالي هغې بلې برخي ته ورننووت او ميرې ته يې وويل:

"دلته څه غواړې؟ څه ورکه شه په هر ځای کي ستاناپاکه ارواح گرځي، يو چيري به درڅخه خلاص نه سم بلادي په دا پلن مخ سه."

لومړۍ تر هغه چي دا څه ووايي دهغې کوچنۍ لور و وېرېدله او په ژړا سوه او د مور په څنگ ورننوتله دا ځکه چي دوې ورځي پخوا يې په خپېره دا ډول وهلې وه چي خوله يې په خاورو تللې وه بيا يې مېرې په قهر ورته وويل:

"زه دي وچ سه بابايي هم ته راباندي کوي؟ نن خود کتوي د پخولو وار زماو، ډوډۍ مي هم د (جانان) په ماينې پخه کړه (جانان د دوی بزگر و). په خپله خوتاسي د ځان لپاره چرګان غځولي دي او وريجي پخوئ، بزري او غړومبي لا پر مالري؟ دابد وکر دي خاوري شه."

د سپين مور سمدلاسه ورته وراغله او بې له دې چي لېر څه د ادب مراعات وکړي په ښکښلو يې خوله پوري کړه. نژدې وه چي خورالويه ماره ځينې جوړه سي، خو سپين دوی سره پوري وهلې او خپله مور يې پرته د څالي دابلي برخي ته راو ايستله، بيا يې مور ورته وويل:

"کالي له ماسره نه شته هغه خودي د کشري مېرې سره دي، زه په خبره يم چي کالي يې ټول يو ځای کړي دي او په (گوگو) کي يې ايښي دي."

يوه ورځ يې ماته هم وويل چي کالي يې نغښتي دي او که سپين هغه چاته ور کول نوله ماڅخه دې يوسي خو په دې خو وروستيو ورځو کي داله ماسره يوڅه پر سکه ده. او که يې نه در کول نو نېغ د (گوگو) خواته ور تېر سه او په خپله يې راواخله.

سپين په دې و وېرېده چي د آب مېلمانه يې يواځي په کوټه کي پرې ايښي دي او په خپله د ښځو د دعوو او جگړو په جال کېښوتلی دی نو هغه په بېرته دهغې مېرې د خوني خواته ور تېر سو. او دا يې د ځان سره غوټه کړې وه چي که يې په سمه درنه کړل نو سمدلاسه به په کي لوېرې، او داسي به يې وهې لکه....

خو د سپين ستوری لوړ و. کوم وخت چي دی ورته دهغې مېرې په خونه کي يې يوه کوچنۍ اته کلنه ميرېزې خور ناسته وه او سپين ته يې وويل:

"ادې اوس دستي د دلو ادې کره ورغله راځي".

سپين لږ څه په تريو تندي ورته وويل:

"د بابا کالي يې چېرې ايښي دي؟".

نجلی له واره د (گوگو) خواته ورغله او هغه کمبله يې پورته کول غوښتل چي پر گوگو کي يې ويې راڅپولي وو. خو وس يې پرې ونه رسېده او ورور ته يې وويل: "دلته لالا!".

سپين سمدلاسه ټول کالي له گوگو څخه راوايستل او د خوني پر غولي باندي يې واچول، بيا يې نو په خورا خوشحالی او د برياليتوب په ږغ وويل:

"زرغونه شې خور جانې!".

هر کله چي کالي ډېر وو نو هغه يې په دوه پلا يووړل.

ملا صاحب چي سپين تر کاليو لاندي بار وليد خورا خوشحاله سو او تندي يې ويې سره ولاړ او له ډېرې خوشحالی څخه يې تقريباً غاړه سره مښتي وه. خو په زحمت يې ورته وويل:

"سپينه زويه! پوري سترې سوي به يې؟، تاخو به کشرانو ته ويل چي دغه کار وکړي".

خان صاحب باندي رابړغ کړل:

"ملا صاحب خو دي اوس وغټاوه، سپينه! د اسقاط دورځي کسات دي وروکيښ، ملا صاحب ماخو درته وويل چي د مرحوم په مېنه خلگ پاته سوي دي او داسي هم نه ده چي ته به واسپېره ډاگ دی".

سپين بيا د باندي راوتل غوښتل چي ملا ورته وويل:

"له خبره؟ راسه کښېنه".

"نور لاهم شته چي هغه راوړم نو به بيا کښېنم".

په دې چي ملا صاحب له ډېري خوشحالي په کاليو کي نه ځايېږي خان صاحب وپوهېده او په يوه احسان اچوونکي لهجه يې وويل:

"صاحبه! پرېږده چي هغه هم راوړي، زما هم دغه اټکل و چي نور کالي به هم وي، ځکه مرحوم خويو او پره مزدور او يابزگر نه و چي خلگ بايد د دوی د غاړي کالي سمدلاسه سوځي چي له سپرو، خيرو او ناروغيو څخه خلاص سي".

د خان دا پورته وينا چي تمامېدله سپين بيا په کاليو بار راننوت او په هغو پخوانيو کالو باندي يې واچول.

ملا صاحب دې منظرې خورا خان ته جذب کړ او بې له ارادې يې وويل:

"شکر دی خدايه چي په دين د اسلام يو، خدای خو موږ او تاسي ته هر څه را کړي دي خو مازي موږ يې د ليدو سترگي نه لرو، الله تعالی...".

په دې ځای کي خان صاحب دده خبره غوڅه کړه او ورته يې وويل چي:

"که دي خوښه وي لومړی تر ډوډۍ به کالي وگورو. خو که سپين وايي چي ډوډۍ بېخي نژدې او تياره ده نو البته وروسته له ډوډۍ به يې وگورو".

سپين ولسل: "ډوډۍ هم نژدې ده".

ملا صاحب وويل:

"په کتاب کي يې راوړي دي چي (لومړی طعام او بيا کلام) د کالو کوټه خو درنه ده او لويه برېښي. که اوس يې له ليدو پيل وسي داسي ژر به يې خلاصه نه کړو خو په مړه گېډه چي دغه کار وسي خورا به خوندور وي. خوييا هم که ستاسي خوښه وي".

خان صاحب غوښتل چي څه ووايي خو ملا صاحب بيا خپله خبره پسې اوږده کړه او ويې ويل:

"موږ او تاسي بايد په هر حال شکر وکارو چپ له کفره. خان صاحب که مي له زړه پوښتي د پښتو متل دی چي (په گاڅري يې نه يم په خرپ يې يم).

صاحبزاده صاحب خو زموږ او ستاسي د سر سترگي دی او لوی روحاني سړی دی. خو داهم بايد ووايم چي موږ هم د نبي په مسئله ناست يو.

هغه بله ورځ چاپه خبرو کي ياده کړه چي سپين د خپل پلار آس سره دټولو اسبابو هغه مبارک ته ورولبړه. په دې خو خورا خوشحاله سوم چي بې ځايه گام نه دی اخيست سوی او زما او دده به منځ کي هيڅ توپير نه سته خو لږ څه مي دا زړه راته لږ سو چي زه خوبه يې هم يادولم. بې له دنيايي او مادي مرستو چي ماله مرحوم سره کړې دي، ټول عمر يې امام هم وم. په کور او کاله کي هم خان داسي لږ غوندي بې سپکه راته ښکارېده، خو اوس تاسي او سپين د زړه پر پرهار باندي پنډکی راکښېښوده.

خدای دي تاسو ته په درنه سترگه وگوري. خدای مو جنتونه
ځای کړه.

موږ سپين پگړي خوشتاسي دعاگويان يو، تل ستاسي ښه
او بری غواړو.

ملا صاحب خپله خبره په مشکل سره خلاصه کړې وه، چي
د سپين خور گډوه او چلمچي راوړل.

خان صاحب دواړه وزرونه اوچت کړل او په داسي حال کي
چي سترپايي کښله وويل:

"يو چري له ملا څخه پوښتنه وکړه چي په نړۍ کي کوم
ساز خوند کوي؟ ده ورته وويل چي د چلمچي او گډوې ساز تر هر
څه ښه خوند کوي. ځکه دغه ساز د نعمتونو د راوړلو څرک وي نو
اوس هم د گډوې او چلمچي شرنگهاري خورا خوند وکړ."

ملا صاحب په داسي حال کي چي د خپل لاس تسپي يې
سره غونډولې او جيب ته کولې يې وويل:

"ته ښه وايي په کتابو کي يې د خوړلو او څښلو د شيانو
تعريف خورا ډېر راوړی دی، خو اوس که رښتيا درته ووايم زمانه
اخړه سوې ده په هيڅ شي کي خوند پاته نه دی، له هر شي څخه
برکت تللی دی، له انسانانو هم ښک ختلی دی خدای مودي
ايمان ته خبر کړي."

ده چي دا خبره تماموله د سپين خور له مخه چلمچي ورته
کښېښود. ملا صاحب اشاره ورته وکړه چي لومړی خان صاحب
ته اوبه ورواچوي. خو خان صاحب لږ څه په جدي لهجه وويل:

"په داسي ځايو کي خو لومړی حق د علماوو وي، علما خو
زموږ د سترگو تور دي، که دوی نه وي نو نړۍ نه شته هر څه به
وران ويجاړ سي. په تېره بيا زموږ د خانانو لپاره خو خورا مرستيال
بلل کېږي. ورواچوه نجلۍ ملا صاحب ته اوبه ورواچوه."

ملا په داسي حال کي چي لاسونه يې اوبو ته ونيول غاړي يې تازه کړې او په خواږه ږغ يې وويل:

"سپينه! ما تاته د کور او د کاله د ښه انتظام په خصوص کي څه وويل خوييا زموږ په خبرو کي نوري خبري راکښوتې، نو مقصد مي دا و چي زه اوس دلته راتلم د ښځو ږغ مي تر غوږو سو چي ما گومان و کړ چي دوی له شنه زړه خبري کوي نو ما هغه وخت له خان سره فکر و کړ چي کاشکي له دغسي لويو کورود ښځو ږغ په زوره نه اورېدل کېدای او هر کار يې په پټه خوله اجرا کېدای".

کوم چي کوندری وغوړول سو او ډوډی پر کښېښودل سوه او ملا صاحب ډوډی ته راپرته کېده نويې بيا خپلو دواړو ملگرو (خان او سپين) ته وويل:

"لومړی تر دې چي په ډوډی پيل وسي (بسم الله) ويل، د ډوډی برکت زياتوي او کوم وخت چي ډوډی وخور له سي نو (شکر) ويل د نعمتونو د ډېر والي سبب کېږي، که څه هم دغه ټکی ما تاسو ته څو-څو ځله ويلي دی خو دلته مي ځکه بيا درته په ياد کړ چي ډوډی راوړله سوه".

د ډوډی له خوړلو څخه وروسته ملا صاحب د لاسو د پرېمنځلو څخه وروسته د کالو خواته چي سپين د خوني په يوه گوټ کي کوټه کړي وو ورغی او لومړی يې پوستين راپورته کړ. دغه پوستين د گيدرو او خوراښه خړ، ورېښمين پوښ يې درلوده. د گيدرو په وړيو يې لاس وواهه او دا چي تارونه يې خورا پاسته او په زړه پوري وو خوشحال سو، بيا يې د کاليو هره ټوټه را اخيستله او بلې خواته يې کښېښودله.

خان صاحب هم ورغی او د پوستين او د اوږده کوټ صفت يې خورا ډېر وکړ او وې ويل:

"ملا صاحب اوس نوله هري خواری ووتلې، خدای داسي سيان در کړل چي په خوب کي دي نه ووليدلي. خدای دې دپلار برکت په سپين باندي کښېږدي، او توفيق دي ورکړي چي هغه رويه چي دده پلار له ماو تاسره درلوده پسې تعقيب کړي. زه دا نه وایم چي ښه رويه او ښه کړه وړه يواځي له يوې خوا کېدای سي زما مقصد دادی چي تک خوله يولاس نه خېژي. نوموړ ته دي هم خدای وس راکړي چي هغه څه چي د سپين خوښه وي هغسي وکړو. په تېره بيا څرنگه چي ما ورته وويل. زموږ د داسي ښو کولو او مرستي وخت خورا نژدې دی."

په دې آن کي د سپين مور او دوه نور کوچني وروڼه راننوتل، او لوښو او کوندرې د ټولولو هڅه يې وکړه. خان صاحب دا پورته خبري چي د دعارنگ يې هم درلود د سپين په مور باندي خورا ښې ولگېدې او خان صاحب ته يې وويل:

"سپين خولا اوس هلک دی په ټولو چارو او کارو دومره پوه نه دی، که څه هم دده پلار ډېر کوشنښ کاوه چي دی ښه (باولي) کړي او د دنيا په هره چاره يې پوه کړي خوله يوې خوا ژوند مهلت ور نه کړ او له بلې خوا دانورو ښځونه پرېښود او تل به يې په غوږو کي ډول-ډول ناوړه او بې حقيقته خبري ورپو کړې. چي پرده باندي به يې يو راز يا بل راز اغېزه کوله.

خان صاحب ستا قدر خو پر موږ دی او تل تا موږ له بيابانه ښه ساتلي يو. په يوه شي مي اندېښنه خورا زياته ده، خان صاحب خدای به يې کوي او ته به يې کوې مقصد مي د سپين پچه ده چي راغور څېدونکې ده. که سړ راغله او که له کاله. خدای دي نه کړي که دده پچه راغله نو ټول کور به سړې غرمې ته ووځي. زما نور زامن واړه دي او بنزيان مي اومه خوري، که څه هم يوه ورځ د سپين پلار هم تا ته په دې باره کي څه ويلي وو، او تا ورسره

(هو کي) کړې وه چي له دې سر ګر داني. څخه به يې خلاصوي خو بيا په دې برخه کي څه نه دي ويلي سوي ".
خان صاحب د واره پر رادرسته کړه:

"ادې دا څه کار دی؟ موږ خوستا د دعاليه برکته پيلان په ګنډه منډو. والله که يې څوک پته موندلای سي او ته داسي په خواړه خوله کي راته وايي. تاته زېري در کوم چي هغه مي د وخته له جدول څخه غورځولي دي هيڅ پچه يې نه غورځي، خو که چيري يې پچه راغلي هم وای نو ما او دده پلار دې ته ښه او په زړه پوري لاره سنجولې وه. هغه دا چي سمدلاسه به مو د... صاحب په مدرسه کي څه ګرې وای او په دغه ډول به د علم دين د تحصيل په نامه سرې سترګي ګرځيدای، والله که چا چپ ورته کتلي وای. خودا درته ډاډ در کوم چي دې ته هم حاجت پاته نه سو او کار مو دې سره جوړ کړی دی، که داهم فرضاً نه وای سوي شکر د سپين دنيا خولړه نه ده، دامتل خوبه دي اورېدلی وي "پيسه د زوی سر وهي". نو ستا خلق په څه وچ دی".

د دوی د دې خبرو په وخت کي ملا صاحب (پوستين) اغوستی و او هغه يې په ځان برابر اوه او هره ګرې يې خپلو پښو ته کتل چي پر جوړ دی او که اوږد؟.

خان صاحب چي خپله لومړۍ خبره خلاصوله نو يې پر ږغ کړه:

"ستا او د خدای بخښلي ونه خو سره برابر غوندي ښکارېده خو پوستين يې لږ څه اوږد ښکارېږي. زه د دې ټکي پر خوايم چي لږ څه اوږد وي ښه دی، ځکه عالمان تل اوږده شيان اغوندي او سر تر پښو پوري پټ خوش دي".

په دې حال کي د سپين د مور او ښکي د لالتين تر رڼا وځلېدلې او يوه دقيقه وروسته کوم چي ملا صاحب پر ځان باندي

د مړي بالا پوښ سماوه د دې سوک سو. خان صاحب په ملا باندي لږ څه په منت لږ لي ږغ نارې کړل:

"دا شيان اوس پرېږده هر کار خپل وخت لري".

د ملا صاحب اصل ټکي ته پام سو او په بيمه يې هغه له ځانه لري کړ، خو د نورو کالو په ترتيب بوخت سو او په دغه فکر کي و چي دابه په څه ډول په يوه پلا يوسي. لومړی تر دې چي سپين ته ووايي چي يوبزگر ته ږغ کړي چي دغه شيان بيا له ده سره ورسوي، د خان صاحب ږغ يې تر غوږ سو چي د سپين مور يې دلاسا کوله او ورته يې ويل:

"مرگ خو حقه پياله ده چي هر څوک يې څکي. خدای بخښلی خورا طالبمن سړی و چي د خپل مشر زوی او نورو خپلو خپلوانو په يامه پټ سو او هم په دې بختور دی چي سترگي يې تر شا کړې نه دي، ځکه چي کامل يقين يې و چي دنيا يې دومره ډېره کړې ده چي لمسيان به يې تمامه نه کړی سي. نو ته بايد په دې سر لوړې سي چي نن ورځ ستاد مېړه داسي ښه شيان پاته سوي دي چي هغه تاسو ملا ته ور کوئ او يا يې خبر اتوئ، په دې باندي بايد تاسو شکر و کارئ، که خدای بخښلي څه نه درلودای او لکه د انور او پره اولځ لغځ خلک (خدای دي نه کړي) مړ وای نو هم به ناسته وې. يه ادې ته بايد تر هر چا ډېره خوشحالي وکړي بله خبره خودا ده چي تادا کالي که څه هم د خدای په نامه ور کړل خو داسي ځای او داسي سړي ته دي ور کړل چي هغه ستاسي په دنيايي درد هم خوړلي دي او خوري يې".

"که مي له زړه پوښتي نو وروسته له هغه چي د سپين پلار دوهمه ښځه وکړه ماته يې بيا د زړه خواږه نه دي را کړي او سم ږغ يې راباندي کړی نه دی، زما او د ده عمر ټول په خواشيني کي تېر سونو اوس هيڅ دليل نه شته چي زه دي پر ده باندي وژاړم او يا

دي په دې باندي وژاړم چي دده کالي ولي بل څوک اغوندي. هسي مازي غرېب راته و درېد او بې واکه مي اوښکي له سترگو توی سوې، خوله يوه جهته مي په ده خوار هم زړه سوځي هغه دا چي په دغه دومره دنيا کي ده د آرامۍ نفس ونه کيښ او ټول عمر يې په خواشيني او غم کي تېر کړ. که به دباندې لاړ. نو له خپلو بزگرانو او پوروړو سره به په سر وتلی و او کور ته به شين زړه راغی، او کښېناستلی به لانه و چي د ښځو او هلکانو له جنجاله نو سره به يې مشغولاوه. په يو سبب خو ښه سو چي خداي يې خوله پټه کړه او لږ څه آرام سو.

له لږ څه ساه اچولو څخه وروسته يې بيا وويل:

"خان صاحب په دې زړه راپورته کړ چي دهلک (سپين) د پچي تری دي تړلې دي، ماڅو ځله په دې برخه کي له سپين څخه پوښتنه کړې وه. خو هغه ماته کوم په زړه پوري ځواب راکړی نه و، خو اوس دي (خبريوسې) زړه پر پښتۍ کړ."

لومړی تر هغه چي خان صاحب يو څه ووايي سپين مور ته لږ څه تريو سو او تر شونډانو لاندې يې وويل:

"ادې ته خوييا باندي سوې. کله به له ايشه کښېنې؟ بس دی پرې موږ ده چي موږ يو څه خبري سره وکړو". ملا:

"سپينه د مور په خوله پوري ډېر مه مښله! په کتابونويي کي يې راوړي دي چي جنت د مور او پلار تر پښو لاندې دی" خان صاحب:

"ادې! موږ چي اوس له ډوډۍ خوړلو څخه بې غمه سونو غواړو چي ستاسي د کور و کاله په شاوخوا کي يو څه سره ووايو، او په دې برخه کي ځانونه سره پوه کړو، نو که ته موږ يوه گړی

پرېرېدې ښه به وي ځکه چې بيا ملا صاحب د ماخوستن لمانځه ته درومي."

د سپين مور سره له خپله کوچني زويه سمدلاسه ووتله بيا ملا سپين ته وويل:

"لومړی تر هغه چې بزگران څملي او ويده سي که دي چا ته وويل چې بيا له ماسره دغه کالي تر کوره پوري ورسوي. ځکه چې تياره ده زه ټول يواځي نه شم وړلای تا ته دي خدای برکتونه درکړي. ښه دي لاندي باندي پټ کړم، اوس مي نو مظلومه په خپله غاړه".

خان صاحب:

"ښه وايي سپينه اوس لا يو بزگر خبر کړه، دوی خو چې لمر لا په مټي لوېدلی وي په خپلو غارو تنوځي".

"ملا صاحب تر څو چې سپين بېرته راگرځي ماو تابه يوڅه سره وگرېږو".

سپين چې تر وره ووت نو ملا صاحب په داسي حال کي چې د خپلو سپينو زرو په غاښتو مېني يې د غاښ په ټومېلو پيل کاوه خان صاحب ته يې وويل چې:

"ستا يوشی تر زامه سو، او که تر اوسه پوري لا دغسي ناست يې؟ موږ ملايان يو ښه خوی لرو چې په لږ شي هم غاړه باسو خو ستاسي زړونه لوی دي او په دغو سپکو شيانو مو ښه نه کېږي".

خان:

"زما غم مه خوره ملا صاحب! موږ ته به هم خپل نصيب راوړسېږي صبر ښه دی، نه دي دي اورېدلي چې د (صبر ونه په مراد پخېږي).

ته غوړ ونيسه اوس يې څرنگه کوې. چي د دوی لاس سره وڅېژي. ما خو په خپله داسي اټکل وهلی دی چي بايد لومړی دوی سره جلا سي. يعني وېش وکړي، بيا هره ښځه پوهېږي او کار يې مگر په دې ترتيب به د دوی گزاره لږ څه مشکله غوندي سي، له دې کبله چي دغه مشکلات ايسته کړل سي نو ښه داده چي دوی ښځي سره له خپلو اولادونو يوې خواته سي او دوی نوري بلي خواته.

د سپين مور او هغه ښځه چي يو زوی او يوه لور لري سره يو ځای سي او نوري دوی دي يو ځای بلي خواته خپله لاره وهي.

سپين دې ته خورا په تلوسه دی چي ژر تر ژره هغه کښته لوی باغ د ځان کړي، ځکه چي په کلي کي بل داسي څوک د خولې د پرېکړي سرې نه شته، نو څرگنده ده چي زه او ته به په دغه کار کي ناست يو او دريم توب (منځگړ توب) به کوو. زما خو ځکه دغه باغ په سپين باندې لورېږي چي دی يو سړی برېښي او د سپين کاليو او سپين پگړيو قدر ورسره دی، يوه ورځ که سړی په کوم ځای کي اړ او محتاج سي نو د ده له دنيا څخه به گټه واخلي، دغه نور وروڼه خويې کوچنيان دي شپې او ورځي نه دي پرې تېري سوې، نوله دې کبله دوی دهیڅ ښي نه سي کېدلای، نو ما غوښتل چي له تا څخه پوښتنه وکړم چي څه وخت به د دوی لاسونه سره کار و او سپين ته د دغه لوی باغ ورکولو ته د شريعت غاښی څه ډول برابر وي؟".

خدای دي خبر کړي دا خبري خو په سر کي اسانه دي، دومره ډېر کونجان نه لري که دي خو ښه وي صاحبزاده صاحب به هم خبر کړو او د هغه په مخ کي به کار په خپل زړه سره پرې کړو، نو وينې! څوک به څه ویلی هم نه سي، هر څوک به وايي چي وېش په سمه سوی دی، که څه هم زما کامل باور دی چي هيڅوک د

خدای په فضل موږ ته کاره کتلای نه سي، او هر څه چي موږ وکړو هغه عادلانه گڼي. خوييا هم د احتياط لپاره زما په خيال دغه ټکی ښه دی، اوس خو زمانه بده ده په هره خبره کي خاشې ماتوي، که ته بل څه په کې وايي نو هم ووايه زه يې منلو ته تيار یم، خو په دې شرط چي له شريعت څخه مخالف نه وي".

خان:

"خدای مو دي له دې څخه وژغوري چي موږ به له شريعته مخالف گام اخلو، شکر دی مسلمانان يو، الحمدالله په دين د اسلام يو، تا په خپل عمر کي داسي کار له ما څخه ليدلی دی چي هغه په شريعت برابر نه وي، هو! په دې کي شک نه شته چي ولسي رسم ته هم گورو خو هيڅکله داسي نه کوو چي شريعت تر پښو لاندې کړو.

سبابه دلالي اکاډ کونډي مسله فيصله کوو، ته واهغه به له شريعته مخالف فيصله کوم؟ که څه هم ما د وخته په خپل زړه کي غوټه کړې ده چي ښځه به يو بل چپري خرڅوم خو دا درته وایم چي دغه کار به تر هغه وخته پوري ونه کړم چي د شريعت غاښی ورته برابر نه کړم، تاته معلومه ده چي مالېر داسي کارونه کړي دي چي په هغه کي مي له تا څخه مسوره نه وي اخيستي او ته هم تر هغه پوري فتوی نه راکوې تر څو چي يوه لاره ورته برابر نه کړي. زه خو تل د شريعت سره مينه لرم، دهمدې شريعت په برکت موږ ته يوه خوله مړی رارسېږي او بل څوک پر لاسونو راته اوبه اچوي".

ملا صاحب د ده ښه او دمېراني کارونه وستايل:

"ستا په غياب کي ما تل ويلي دي چي ته د شريعت سره خورا مينه لري. هيڅ وخت دي شريعت خوار کړی نه دي. بل خوی دي دا ښه دی چي پر خپل لمانځه او اوداسه باندي ښه ټينگ

ولاړ يې. ستا لمونځ ماقضانه دی ليدلی. هو! هر څه چي سړی وکړي او هر ډول گناهونه چي د سړي څخه صادر سي، خو که پر خپل لمانځه او اوداسه باندي ټينگ ونو خدای تعالی ورته تر هغو گناهونو ور تېرېږي او عفو ورته کوي".

دا چي په ولس کي ستا شامځکي ته نه ځي او څوک دي راپر خولی نه سي علت يې همدا دی چي دين نيولی يې او دهغه په حمايت کي يې. بنديگان خو تل گناهکار وي، درواغ ور ځني وويل سي، د بل حق ور ځني خوړل کېږي، ظلم ور څخه وسي او په سوونو نور کارونه يې له لاسه وسي، خو چي کلیمه شريفه ووايي او خپل لمونځ او اودس وکړي نو ډېر اميد شته چي خدای تعالی به يې بېرته سپين سپېڅلی کړي".

ملا صاحب لا خپل دغه تقرير خلاص کړی نه و چي سپين په پتنوس کي د چايو لوبښي په لاس په خونه راتنووت او ملا ته يې ډاډ ور کړ چي دوه تنه بزگران يې د دغه کار لپاره موظف کړل، يوه گړی وروسته به راسي او مرسته به در سره وکړي.

بيا خان صاحب وويل چي:

"شکر دی خدايه زه راضي يم خو ته مه سې ناراضه!
ملا صاحب! دا د سرکاري دفتر و کارونه خو زمانسوار نه دي خو دغه په شرعي مسايلو کي يو څه مات وگډو کېږم، اوس د سپين کار څه وخت او په څه ډول خلاصوي؟"

ملا صاحب:

"څرنگه چي د خدای لاره او شريعت مقتضي وي، هغسي به کوو".

خان:

"ملا صاحب د پښتو دغه متل به نه هېر وې چي وايي (برخي وېشه مې ونه گوره)."

د ده لپاره بايد يوه په زړه پوري لاره وسنجول سي".

ملا صاحب:

"څرنگه چي مالومړی درته وويل "دغه کار خو په سر کي

اسان دی".

په دغه ترڅ کي څو ورځي تېري سوې او په دغه ضمن کي به خان صاحب او ملا صاحب سره ليدل کتل او په دې به يې بحث کاوه چي د دغه بډای د کاله مشکلات په څه ډول حل کړي.

يعني په دې ډول يې حل کړي چي (هم خرما او هم ثواب).

يوه ورځ ملا صاحب د سهار له لمانځه وروسته د خان کره

ولاړی، او هغه ته يې وويل:

"زه پوهېږم چي ته د دغه کاله دوست يې او پر دوی باندي

هر ډول پير زوينه لرې، نوراسه داسي وکړو چي سپين خو زلمی

دی او د خان په خبر و شر بنه پوهېږي هغه ته به خپله برخه

ور معلومه کړو، د دې نورو صغيرانو لپاره به شرعاً يو وصي وټاکو،

او هغه وصي به د دوی زېرمه تر هغه وخته پوري کوي تر څو چي

دوی لويېږي نو زما په خيال د دوی وصايت هم ته په غاړه واخله.

په دغه صورت کي ته له سپين سره هر ډول ښه کولای سي، او

څرنگه چي دي زړه وي هغسي معامله کولای سي، خو داهم څو

شرطونه لري.

لومړی دا چي دا درې ښځي پلار گنۍ لري، يعني د يتيمانو

ماما خپل دي هغوی بايد په دغه راضي کړل سي او يا په يو ډول د

دوی زړونه په لاس راوړل سي چي په دغه کار کي خاشې ماتي نه

کړي.

دوهم دا چي د صاحبزاده صاحب تر غوږ هم دا خبره ور تېره

کړله سي، ځکه چي هغه مبارک هم د دې کاله د هوسايۍ او ښه

والي سره مينه لري او تل د مرحوم په آس سپور د دوی کره راځي.

دریم دا چي په خپله کونډي باید رضا کړی سي، په دې ډول کوم وخت چي ته وصي سوې نو و منه چي د ټولو به په کي خبر وي، يعني هم تا ته ښه دی هم سپين ته او هم کونډو يتيمانو ته. د ميرامد په خصوص کي باید ووايم چي دهغه زړه سوړ دی او د خپل مړه ورور له کور سره دومره علاقه نه لري صرف يو څو ورځي دوري دوري وځغاست خو بيا چي يې وضعيتونه وليدل او په دې پوه سو چي کوم شی نه سي ترې نه جوړولای نو يې بېخي لاس ور ځني واخيست، له دې کبله ميرامد په هيڅ و شمېره. پرته له دغه په ميرامد هيڅ اعتماد هم نه لري ځکه چي ټول عمر يې له خپل مړه ورور سره په دعوو او دنگلو کي تېر کړ او هر چېرې به يې نارې سوړې وهلې چي دده حق يې خوړلی دی. نو گومان نه کوم چي هغه ته دي څوک مخه ور کړي".

خان په داسي حال کي چي له ډېري خوشحالی په کالو کي نه ځايېده ملا ته وويل:

"دغه کار به شرعي مشکلات لري، نور خپل خپلوان يې ډېر دي".

"ستا صداقت، ښه سر یتوب او دا چي د خلکو له حق خوړلو څخه دي بد راځي ستا دوستانو ته به معلوم وي. نو که هغه ستا په (امانت داری) باندي شهادت ور کړي، نو البته شريعت خو تل په دغه ډول صادق وصي پسې گرځي. که له ما څخه څوک پوښتنه وکړي نو زه به وروسته له هغه چي شاهدان تېر سي فتوی ور کړم. شاهدان مي ځکه وويل چي خبره شريعت برابره سي".

خان صاحب:

"شاهدان خوبه د يوې روپۍ شل تنه درته راولم، د دوی څه کمۍ دی خو چي خپلو بزگرانو ته ووايم د شريعت لار خوبه رابرابره کړي، راغلو دې ته چي د کونډو رضایت په کار دی، دا هم دومره گران کار نه برېښي که د خدای تعالی او ستاسو او د صاحبزاده صاحب نظر وي نو باور وکړه چي هغه هم په يو چوک کېږي".

خان لومړی دې مسلې ته ځیر نه و، خو چي وروسته يې ښه چرت په کي وواهه نو يې د خپل وصایت د امکاناتو موضوع ښه ترا تر سترگو روڼه و برېښېدله او له خان سره يې فيصله وکړه چي لومړی تر هر څه يو څو پور وړي ورته پورته کړي او بيا هغه په خپله ور فيصله کړي او پای کي د ده له مقصد سره مرسته وکړي سي.

سمد لاسه يې خپل ناظر يو دوو داسي کسانو ته ور واستاوه چي د هغوی مخکې او باغونه له عمرو - عمرو را ايسته د سپين پر کاله گرو ووه، او هم يې ښې ډېرې پيسې په (سلم) ترېنه اخيستي وې، دغه دواړه کسان ښه د خولې د پرېکړې سړي وو، پخوا يې هم د سپين د پلار په مقابل کي سر پورته کړی و او د خپلو مخکو حاصلات يې ور ځني گډځولي وو، ځکه چي د دوی له بدې خولې څخه وېرېده او ډېر يې ورسره څېړلای نه سوای، مگر بيا په خپله دغه خان په کي مداخله وکړه او دوی دواړو ته يې خورا درانه تاوانونه ورواړول او شپږ اووه مياشتي يې په محکمو کي سرگردانه وگرځول او له خپلي خوارۍ او غريبۍ څخه يې اچولي وو، او په اصطلاح ښه يې (د سر په کاسه کي اوبه ور کړې وې)، نو له هغه وخت څخه را ايسته دوی دواړه د خان صاحب تابع بلل کېدل او هيڅکله يې د بدای د مخکو حاصلات بيا نه وو گډځولي،

کوم وخت چي د خان صاحب سترگي په دوی باندي ومبنتې نو سمدلاسه يې ورته وويل چي:

"هلکانو سترې مه سئ خدای موهر کله راوله! د زړه خواله به هغه وخت درسره کوم چي تاسي کښېنئ او شلومبې او ډوډوی وخورئ".

وروسته له هغه خان صاحب ناظر ته امر وکړ چي ژر ورته ډوډی او شلومبې راوړي او په خپله دباندې د دې لپاره ووت چي دوی ته د ډوډی خوړلو موقع ورکړي او هم د خپل نابیره شفقت موثرات په کي ډېر کړي.

يو تن چي (تور) نومېده دغه بل (سکان) ته وويل:

"خان صاحب نن خورا مهربانه دی، نور کله به يې زموږ سلام نه اخيست او زموږ مخونو ته به يې سم نه کتل، خو اوس دا دومره نرمه او پسته وضع چي ده له موږ سره را اخيستي ده د حيرانتيا وړ ده، ته واددې علت به څه وي؟ بيا خوبه يې کوم کوهی راته کيندلی نه وي؟ ماته خو والله خپل زړه دا وايي چي په يوه ډوله کي به مو واچوي چي عمري زموږ له خبرو او جنجالونو څخه خلاص سي".

(سکان) په داسي حال کي چي په ډوډی پسې يې د شلومبو غوږپ کاوه وويل:

"شل پلامي تاته ويلي دي چي په خوله باندي لاس ونيسه او د خانانو په نسبت څه مه وايه، او مه هغه چاته څه وايه چي دوی يې درولي دي. خو ستا هيڅ آرام نه راځي او تل دي په بدایانو، خانانو او ملايانو پسې پيلتي را اخيستي دي او دهغوی ناوړه کړه وړه خلکو ته ښودل غواړي، اوس خدای خبر چېري مو په کومه بندي خانه کي وراسته کړي".

دوی دغه خبره په مټي خلاصه کړې وه چې خان بیر ته راوگرځېده او بیایې په خورا مینه ترېنه پوښتنه وکړه چې هیله لري دوی دواړه هغه کار په ښه توګه وکړي کوم چې اوس دوی ته سپارل کېږي.

په دغه وخت کې د دوی په زړونو کې ډول-ډول فکرونه ورګرځېدل.

(سکان) لومړی دغه فکر وکړ چې د خان صاحب چاته خواشنه سوې ده او اوس غواړي چې په دوی باندې یې پرې باسي. بیابه یې ویل چې د دې کار لپاره خو خپله د خان صاحب ښه غښتلي بزګران شته په هغوی به یې دغه کار کړی وای. خود دوی دغه تلوسې ژر د خان په ږغ مړ او یې غوندي سوې:

"دومره ګران کار نه درته سپارم، نن سبا راشه اخیستله کېږي، کوم وخت چې د سپین ناظر درسي نو ګورئ چې غنم ورته ورنه کړئ. ورته وواياست چې زیاته موږ نه غواړو چې د خپل موټ زحمت او ثمره بهې انصافو بدایانو ته ورکړو، والله چې ټوټه-ټوټه مو کړې هم که شی درکړو. زما یقین دی چې ناظر یې درسره زور نه سي کولای، کوم وخت که یې زور زیاتی کاوه نو سمدلاسه یې په ډګر کې راغورځار کړئ او ښه یې وډېوئ. خو ګورئ چې کوم هډمديې ورمات نه کړئ، مقصد دا دی چې وې ډار کړئ.

(تور) ورته وویل:

"په دواړو سترګو "دمر ولا کله په قیامت نه وه رضا" خو صرف دومره ټکی راته ووايه چې د دې معاملې پای به څه وي؟. يعني په رښتیا ستا پر موږ زړه سوی دی او زموږ لوری کوې او که مو کوم بل مقصد په نظر کې دی. دا پوښتنه مي ځکه د صاحب نه وکړه چې موږ پوه کړې."

لومړی تر دې چي خان څه ووایي (سکان) پر راټوپ وهل:
 "ستا یې په نورو خبرو څه د خبرو شر ذمه وار په خپله خان
 صاحب دی زما خو سړي دومره ورته لند دي چي بلي خبري ته به
 ونه گورم او ښه به یې درته وږوم".

خان په یوه خورا پسته او خوږه لهجه وویل:

"څار تر هغه چي یو کمیښ یې تر تا ډېر خیري کړی وي.

وینې! سکان چي په خبره پوه دی او تجربه یې ښه ده نو
 مطلب ته ژر ور رسېده، خو ته لکه (مونډی یوم) خاوره ډېروې
 او خبره نه شې سره وېشلاى. څه چي مادرت ته وویل ته هغسي
 وکړه، کومه خطر ه او بد به نه په کي وینې، ته په ماباور ولره چي
 کوهي ته دي نه ور غورځوم پرته له دغه داته ولي له خپله ژونده
 سره دومره مینه لرې، یو اوپره سړی یې چي اوس نو هیڅ نه دي
 درپاته سوي، ته که دغه کار وکړې او دېدای په مخ کي ودرېږې
 نو ته به څه بایلې او څه درپوري شته؟.

یه وروره! څه چي زه درته وایم هغسي کوه، بې خیري به له
 سره ونه وینې، تېر به ډېروې هر څه چي مو سره کړي دي هغه
 سوي دي، زموږ و ستاسي اوس بیا له سره شروع کېږي".

خان صاحب د سپین او ملا صاحب په مقابل کي خپل
 وضعیت نور هم پسې پوست کړ او تر پخوا لا ډېره تواضع ورته
 کوي اوله دواړو سره د وېش په خصوص کي په تماس کي دی.

سرېره له دغو دوو کسانو ده د سپین له نورو میرو گانو سره
 هم تگ راتگ ډېر و ښلاوه دوی ته به یې د راتلونکي ښه ژوند په
 باب کي غوړي او پستې خبري کولې او دا چي له دوی سره به په
 هره برخه کي ښه مرسته وکړای سي خوږې وعدې ور کولې.

خان صاحب په جمعه کي یو ځل یادوه ځله د صاحبزاده
 صاحب ځای ته به هم ورته اوله هغه سره به یې د دغه دېدای د کاله

په خصوص کي کله له ليري او کله بيا له نژدې خبري اتري کولې، خو په خپله صاحبزاده صاحب په دغو وختو کي له ده څخه مانهجن غوندي دی. که څه هم په ظاهره چي خلک ډېر وي ده ته په درنه سترگه گوري، خو چي سره يواځي سي وضعيتونه يې ساړه سي.

يوه ورځ خان صاحب په ډکه خوله ورته وويل:

"صاحبزاده صاحب! له څه مودې را ايسي خپه غوندي ښکاري. زه چې په زړه کي گرځوم نوهيڅ داسي شی په ياد نه راځي چي هغه به ستاد خپگان موجب سوی وي، خوييا هم نه ويل کېږي انسان له خطا څخه خالي نه دی، که ما کومه گناه کړې وي هيله کوم چي راته ووايي، ځکه چي زما او ستا په منځ کي خود زړه بدوالی او مانهجني گنجایش نه لري، خدای دي نه کړي يوه ورځ به د دواړو لپاره ضررناکه ثابته سوې وي".

د دې وروستيو جملو په ادا کولو سره صاحبزاده صاحب لږ څه سور وشين سو او طبيعت يې پرله واوښت او په يو وچ ږغ يې ورته وويل:

"ما ستا په سرباندي هغه بل خان له خانی څخه وايست چي له پلاره او له نېکه خان و. که دي په ياد وي همدا زه وم چي خلکو ته مي ستاد نېت خبري وکړې او دامې ورته وويل چي تا ودروي، او هغه بل خوارکی مي په تورو تور کې. دلته خواوس څوک نه شته چي زما او ستا خبري واورې، نور بښتيا درته ووايم زما ځينو مخلصانو او مريدانو راته وويل چي د غوبه يې له خانی سره څه؟ خو زما د اصرار په اثر خلکو تاته د خانی پگړۍ دروتلې. په بله ژبه ته يواځي او يواځي مادرولی خان وې، او ما داسي گڼله چي اوس به نو زما ډډه له دغه پلوه بې غمه وي، خو تا

وروسته وروسته بڼه ورو- ورو بدلوله او اوس دې اندازې ته خبره را رسېدلې ده چې په ما کي چرت نه وهې.

داڅو وخته چې داسي تود- تود راځي او د خلکو په مخ کي ځان زما ډېر مخلص بڼيې او لاسونه مي ښکلوې مقصد دي دادی چې د سپين په فقره کي غونډه گوله يواځي خپلې خولې ته کړې. که سپين هغه آس نه وای رالېږلی نو ماستا مخالفت خورا کلک تصور کاوه او ژر به مي ستا د راپرې ايستلو لپاره اقدام کړی وای، سربېره په دې له څه مودې را ايسته دي وضعيت خورا سوړ سوی دی، يو څو فقرې مي درواستولې چې هغه فيصله کړه اوله خلکو سره چې زما مخلصان دي وځغله خو تا په هغو فقرو کي خپل موټ بڼه کول او خورا ډېر څه دي په جوړ کړي وو، او موږ ته دي والله که يوه پگړی هم را کړې وي، د پيرو فقير حق نه پېژني او هر څه دي پر خپله مخه پسې يووړل، سړی خو داسي نه کوي او پنځه واړه گوتي په خوله نه منډي، تا په پارسي ژبه کي د کار دارانو دغه متل نه دی اورېدلی چې وايي، (چيزی بخور چيزی بده وچيزی بڼه).

نور به څه درته وایم که سړی يې خو همدغه درته کافي ده او ځان به سم کړې که نه وي نو...".

په دغه وخت کي د ځان په هغو تور و هيلو کي سړې چړ وکي ولاړې، چې ده د سپين او د هغه د کاله په نسبت يې درلودې، په زړه کي يې وويل چې که څه هم دا گوله خومي له خولې تللې غونډي ده خو بايد خپل زړه لږ څه سوړ کړم، بيانوهر څه چې پېښه سوه هغه به پېښېږي.

تر دغه وخته پوري دوی لږ څه ليري سره ناست وو، ځان صاحب سمدلاسه را ولاړ سو او د صاحبزاده صاحب تر څنگ کښېناست او ورته يې وويل:

"ښه سو، چي په رښتيا ويل پيل وسو... په دغه وخت کي خان ته ناڅاپه په زړه کي څه وروگرځېدل او خپله وينا يې بې له کوم ترتيبه او يا تکميلولو نه ختم کړه او تقريباً يوه دقيقه پته خوله پاته سو چي په دغه موده کي يې خپل تندي ورين کړ. او خوله يې سره وغوړوله او په يوه عاجزانه برغ يې ورته وويل:

"ته خو زموږ مور او پلار يې، موږ اميان خلک يو، ډېري خطاگانې راڅخه خپرې خو تاسي، هو! تاسي لوی خلک بايد زموږ په خطا باندې د عفو او بخشش پښه راکش کړئ. په پارسي کي دا څه ښه متل دی چي وايي، (از خوردها لخشیدن، از کلانها و بزرگان بخشیدن).

نو صاحبه! په دې کي خو څه شک نه شته چي له موږ څخه به سهوي سوې وي، خو خدای تعالی دي د شيطانانو کور او کرونده وړانه کړي چي هغه تاسو ته خورا غټ او ډېر څه ښيي، او زموږ سپيني او پاكي لمني رامرداروي، که نه وي زه به ولي دهغه چا بې خبري غواړم چي دهغه په برکت زه پر خلکو باندې دومره بابايي او ځاني کوم.

بل دا چي دا خو څرگنده ده چي زموږ موجوديت ستاسي پيرانو او فقيرانو په ښه او ښک نظر پوري تړلی دی. دا تاسي مبارکان ياست چي موږ مو په ورغوي ايښي يو او له مخالفو عناصرو څخه مو ژغورئ.

يه، يه، يه! صاحبه تر گناهو به راتېرېږي او په دې خورا خوشحاله سوم چي هر څه دي سپين راته وويل، پيران او فقيران خو پر موږ باندې حق لري چي دغه حق موږ په مشکل ادا کولای سو...".

د دې خبري وروستۍ ټکۍ يې لا په خوله کي وچي د صاحبزاده صاحب پر لاس يې ورحمله کړه او هغه يې چي په بته

گوته يې اوږدې شامقصدی تسپې څرېدلې خپلې خولې ته يووړ او مچ يې کړ، بيا يې په سترگو کېښود.

د خان په دغه حرکت باندي دی خورا وغوړېده او د هغه سر يې خپلې خولې ته رانزدې کړ او په تندي يې کښل کړ او د دلاسا يې څو خبرې يې ورته وکړې چې په هغو سره خان نور هم وپاتېده.

خان په خپل دغه حرکت چې په عين قهر او خواشینی کي يې خپل وضعیت سمدلاسه واړاوه، ډېر خوشحاله سو او هغه يې د خپل برياليتوب لپاره خورا ښه په زړه پوري کار وگاڼه او بيا يې په يوه داسي لهجه چې دده ژور او خورا ډېر اخلاص څرگنداوه ورته وويل:

"صاحب! که درته تکليف نه وي نو يوه ښورواکي له موږ سره وخورئ. ما خو يو څو وري ساتلي دي چې اوس خورا ښه چاغ سوي او غوښه يې هم ډېره نازکه ده، دا څو شپې ما وټاپه يوه کاسه نه يو سره کېښستلي".

کور دي ودان، ډوډی دي پنډه زما په دې وختو کي لږ څه پر لېنگو درد وي پر آس چندانې نه سم سپرېدلای که ډېر اصرار کوې نو کوم يو وري دلې راولېږه، مېله به پرې جوړه کړو.

خان په خپله وينا او د مقابل طرف په عکس العمل باندي نور هم خوشحاله سو او په داسي حال کي چې بيا يې د صاحب زاده صاحب لاسونه مچ کړل او رارخصت سو، خولومړی تر دې چې د خوني له وره څخه راووځي صاحبزاده صاحب پسې رابغ کړل:

"خلگ د دې نوي کارېز د مخکو خورا ډېر تعريف کوي، وايي چې يو شواروز يې خورا ډېر څه کېږي او د کارېز اوبه هم وايي چې خورا ډېري او خوږې دي ته په دې کي ري ووهه که يو څه نيوکه سړی په کي وکړي څه بد ودي خوبه نه لري".

خان بېرته مخ ورته راواړاوه او ورته يې وويل:

"په دواړو سترگو هغه کارېز خوهر څه ښه-ښه دی. خو يو شى يې دی هغه دا چې د پنځو په لاس کې دى يعنې ډېر بزگران په کې برخې لري، دا خو څرگنده ده چې کار چې د پنځو سي هغه خراب سي، مگر يوه خبره په کې شته هغه دا چې دوى نه سره پرې جوړېږي او گذاره يې نه باندې کېږي هيله ده چې بې تکليفه به په لاس راسي، ستا د دعا په برکت به هر څه اسانه سي."

"دغه ښه دی چې د پنځو سره گډوي که چېرې د يوه اويا دوو وای نو په مشکله به نيوکه په کې سوې وای، هلته زموږو ستاسي مخلصان ډېر دي، زه چاته ډېر په ډکه خوله نه سم ويلای ځکه زه د دې نورو فقيرانو غوندي نه يم، غوښت مي ډېر په خوله نه راځي څه مي کاوه، ملکونه خو مي شکر دی ډېر دي مگر خبره داده چې خلک يې خورا ډېر صفت کوي."

خان په دې باندې نور هم خوشحاله سو، د رارخصتېدو په وخت کې صاحبزاده صاحب د را ولاړېدو کوښښ وکړ خو د خان د اصرار په اثر صرف د نيالۍ څخه لږ شانتې پورته سو.

له دغو خبرو څخه خوشې لانه وي تېري سوې چې يوه ورځ سپين د خان کره وراغی او نېغ د ده خونې ته ورننووت، خان د ده هر کلۍ وکړ او ژر تر ژره يې نيالۍ ورواچوله او ده ته يې پر هغه د کښېناستلو اشاره وکړه.

خان صاحب له دې لوري اوله هغه لوري ورته په خبرو کې و چې سپين ورته وويل:

"نن بيا درته په ژړا راغلی يم او ښکي به مي راپاکوې يعنې زه نن د (تور) او د (سکان) له لاسه راغلی يم، پرون مي ناظر ورلېږلى و چې (راشه) ورځني راوړي خو دوى دواړو د راشې له ورکولو څخه سر غړولى و او وچ کلک ځواب يې ورکړى و چې

وروسته له دې راشه نه سي در کولای او نوري سپکي سپوري يې هم ورته کړې وې. مثلاً ويل يې چي موږ بډايان د خلکو ويني څښو او تل مو د نورو په غوښو او وينو خوله سره وي، او داسي نوري ناپړيتي يې ورته کړې وې. که مي رښتيا پوښتي دغه دواړه ډېر سپين سترگي خلک دي. هيڅکله يې راشه په ښه نېت نه ده راکړې، ناظر يو څه لاس ورسره ښورولی و خو دوی او د دوی خپلوانو يو څه تر ټلې هم وچي تر اوسه پوري ژړ غونکی - ژړ غونکی کېږي."

خان د دې خبري په اورېدو سره خورا سره وغوړېده او په دې باندي چي د ده هر نقشه او چلونه د ده په زړه پوري ډول چلېږي خورا خوشحاله سو او سپين ته يې وويل:

"ته خوامه بدوه، زه به يې کار وکړم. خو خلک په دې وختو کي لږ څه نه بلکي خورا ډېر سپين سترگي سوي دي، هغه پخواني مومنان چېري دي چي د يوه مسلمان حق به يې خورا ژر ورکاوه او څوک به يې نه خورول، خو که رښتيا درته ووايم خلک هم تر يوه حده پوري گرم نه دي ځکه اوس نو د ټولو له بدن څخه غوښه ولاړه او سپين هډوکي پاته دي. ته په خپله لږ څه فکر وکړه دغه (تور او سکان) په خپل عمر کي په نس ماره سوي نه دي، يواځي دوی څه کوې د دوی کور وکھول هم د مړې گېډي شپه او ورځ ليدلې نه ده. کوم وخت چي دوی (۹) مياشتي وځغلي را وځغلي، پښې چاودي، لاسونه چاودي، گرمۍ يې پر ځانو باندي کلکې ولاړې وې کوم وخت چي راشه سره سوه نوموړ و تاسي جوالونه ورته واچوو او ټوله ورځني راټوله کړو داسي بې انصافان لا هم سته چي (گيزاري) لا هم ورځني راټولي کړي او دوی پر وچ ډگر پرېږدي، نو لږ څه حوصله په کار ده زه به يې انشاء الله درته سم کړم."

په دغه ډول باندي د دغه کاله خونور پور وړي هم ورته پورته سول، اوله ټاکلې گټې ور کولو څخه يې غاړه وغړوله، د ځينو پاليزو او اجاره دارانو هم ځان يوې خوابلي خواته کاوه خو ځان به تل د سپين د خوښۍ لپاره هغه خلگ راغوښتل او په ظاهره به يې پېشرو ورته واهه او کله - کله خوبه يې ښکښل هم ورته کول چي ولي د سپين حق نه ور کوي.

بله ورځ ځان ملا صاحب ته وويل:

"هغه د وصي او وصايت خبري دي څه کړې؟، هغه دي لکه چي ټولي هېري سوې. ته داسي وکړه کوم وخت چي د سپين کره ورځې نو د خبرو په ترڅ کي دا ورته ووايه چي څو يو سور سترگي او غښتلي سړي خپل وصي ونه دروي گومان کېږي چي ډېر خلگ دي له پور او د هغه د گټې له ور کولو څخه سر وغړوي او په دې توگه به د ټول کاله شتمني خاوري ايرې سي. نو دا وينابه دوی ته يو څه احساس ور کړي چي په دې برخه کي يو څه غور وکړي او هغه څه چي موږ غواړو هغه لاس ته راسي، که رښتيا درته ووايم ملا صاحب په دې شپو ورځو کي يو څه بې ميني غوندي سوي يې، پخوابه دي تل يوه نوې زړه راته کوله، لار او څابه دي راښودل او کله - کله به دي زمور کارونه او عملونه د شريعت په جامه کي راخوندي کول، خو اوس هغه سړي نه راته ښکاري، او داسي موږ غوندي گرځي ولي علت يې څه دی؟، کوم شی خوبه ما کړی نه وي چي ستا طبيعت خټه سوي وي."

ملا صاحب ږيره وگروله او سترگي يې کوچنۍ غوندي کړې او وې ويل:

"که مي يوه گړۍ هېر سوي يې نو خالق مي دي غاړه بنده کړي. ته ولي پر ما باندي داسي او داسي گومان کوې. زه څو يو دعا گوی ملا سړي يم چي غير له لمانځه او اوداسه نه بل څه کار نه

لرم. خو سره له هغه هم ماستاپه کار کي هيڅ ځان نه دی سپمولی. پرون لا ور غلم او ټولو ته مي صفت وکړ او دا چي ستا زړه سوی او ښه مېرانه هر چېري مشهوره ده، دوی ته مي تر غوږ ور تېره کړه. په وازه خوله سپړی چاته نه سي ویلای چي ته دغه کار وکړه او یا هغه وکړه. هر کار وخت غواړي.

هو! اوس را په یاد سو ماته دوی هم ژړلي وو چي ځيني اساميان ور ته په سپکه سترگه گوري. اولکه د پخوا غوندي سر ور ته نه ټيټوي. ما هغه وخت ور ته وویل چي خدای دي خان صاحب ته برکت ور کړي دغسي خلک به چي د مومنانو، یتیمانو او کونډو رنډو حق نه ور کوي ژر پر خپل ځای مېخ کښنوي او خورا درونده هیداد (سزا) به ور کړي. دوی ټول زما په دغه خبره یوڅه زړور سول او داسي څرگندېده چي نور یې زړه درنزدې سو. موږ خو خپله سعیه بندگي کوو، خو هو یوڅه درته وایم چي زه په خپله نه غواړم چي له شریعت مخالف کار وسي، هر څه باید په شرع برابر وي.

موږ خوله چاڅخه غلانه کوو چي دوی رضا کړو او د دوی په خوښه وصایت را کړل سي نو که څوک - څوک رضا کړي نو بیا به په هغه کي څه نقض وي، نه دي دي اورېدلي چي وایي (رضایي کړه ملا یي ماته کړه)، دغه کار باید ژر سره ورسېږي خورا به خوشحاله شم که دغه کار لومړی تر هغه چي اوبه اوږي (یعني د مني غنم کرل کېږي) سر ته ورسېږي، نو پېڅي به ښه سي.

بله خبره داده چي دوی بله چاره هم نه لري بې له دې چي ما وصي کړي او یا مي د ځان ملگری وساتي، که دوی په دغه کي ځنډ کول غواړي نو (زه خو هم خوږلې سومه نه یم) داسي چلونه او ولونه به ور ته جوړ سي چي په خپله به ور ته ووايي، (شپاړس) خو زه هغه ستا خبره نه غواړم چي له شریعت مخالفه کار وکړم، که

نه وي چېري زما تندي ورته تريو سونو دهيچا تندي به غورېدلی و نه وينی، له تاڅخه صرف دومره هيله ده چي دوی په اصل حقيقت پوه کړي."

خان د صاحبزاده صاحب کره خپل تگ راتگ نور هم ډېر کړ او همدا ډول د بډای کاله ته به هر وخت ورته او د هغوی وضعیت به يې له نژدې څخه کوټ او تل به يې د دې لپاره خوږې او په زړه پوري هيلې په زړه کي روزلې چي يوه ورځ نه يوه ورځ به د دغه بډای د يتيمانو وصي سي، بيا به هر څه اسانه ومومي.

يوه ورځ گهيځ دی د صاحبزاده صاحب په حضور کي په خورا ادب ناست و بلکې څادر يې تر ځان دا ډول تاو کړی و چي تا به ويل (مراقبه) ناست دی. کوم وخت چي نور حاضرین او مخلصين رخصت سول، نو ځان صاحب ورو خپل سر د څنگنو څخه راپورته کړ او صاحبزاده صاحب ته يې وويل:

"د سپين په کاله کي تل څوږه وي له کومه وخته چي يې پلار مړ سوی دی نو سپين خوار کی هم (د سر له بويه وتلی دی) تل يې په چمبر کي چغ و بوغ وي. ماو ملا صاحب ډېر کوښښ کاوه چي د دوی تر منځ يو څه جوړه او روغه سره راسي، خو دوی ځکه چي د بنځو کور دی په هيڅ ډول غاړه نه سره ږدي، او يو بل ته تن نه ور کوي، زموږ تجويز داسي و چي سپين او بل کوچنی ورور يې (گړدی) سره يو ځای سي او د خپل انگړ اوسنی ور و تري او بل لوري ته ور جوړ کړي او دغه نور يتيمان دې سره يوې خواته سي ځکه چي د دوی ميندي هم لږ څه سره څتي او دومره به يو د بل په غاړه کي نه سره لوېږي، خو ځکه چي دنيا يې ډېره ده نو بايد يو امين او صادق سړی د دوی وصي سي چي د دوی مال او شتمني خاوري نه سي، نو ما غوښتل چي په دغه باب کي له تاسي سره

مصلحت و کړم او څرنگه چې ستا خوښه وي هغسي به وکړو چې لږ څه مو غوږونه په کرار سي."

خو ثانيې لانه وې تېري سوې چې خان (ها!) کړه او خپله خبره يې داسي پسې اوږده کړه:

"ما په نوي کارېز کې د هغو مخکو پوښتنه هم وکړه چې تا راته ويلې وو. په هغه کارېز کې د سپين د کاله مخکې ډېري دي. داسي درته ووايم چې څلورمه برخه يې د دوی وې. نوري هم پيدا کېږي مقصد دادی چې پوره اميد شته چې په هغه ځای کې يو څه مخکې په ښه توگه بې له دې چې غوږ په غوږ خبر سي لاس ته درسي."

صاحبزاده صاحب وروسته له لږ فکر څخه ورته وويل:

"تل ماته نصيحت کړې دې چې د ځان تر کار دنورو کارونه له مخه کوه ځکه چې په دغسي کارونو او په دغسي کولو کې ثوابونه دي. ته لومړی زموږ د مخکې موضوع چې په نوي کارېز کې به لاس ته راسي يا رانه سي، پرېږده، د هغو کونډو يتيمانو مسله وڅېړه چې رښتيا د دوی ږغ تل تر موږ ايسته تېرېږي په خپله له کونډو سره په تېره بيا د سپين د مور سره چې د ټولو څخه سپين سرې بلله کېږي. ما په دې برخه کې خبري کړې دي هغوی دغه چې ته وايي راته ويلي دي.

دا چې دوی ښځي سره له خپلو اولادونو يوې خواته سي او دوی بلې خواته څه گټه دوی ته لري؟، اول و آخر خوياهم سره جلا کېدونکي دي نو اوس دي لا جلا سي، يعني څلور ښي دي په څلورو لارو لاري سي. څوک چې مېړه کوي و دې کړي او څوک چې له خپسو اولادونو سره کېښې، نو دي کېښې، وصي بايد په شريعت برابر سړی وي چې د يتيمانو مال ونه تروښي، زه خو ستاسي په ټول کلي کې بل داسي څوک نه وينم بې له تاياستاسي

د کلي د ملا صاحب څخه نور خوټول او پره خلک دي او په ښه او بد نه پوهېږي. وځي ننوځي خو په هيڅ درک نه پوهېږي نو زما په عقیده تا او ملا صاحب سره کښېنئ او دغه مسله ښه وڅېړئ او بيا له سپين سره هم مصلحت وکړئ چي هغه څه وايي، ماته څو ورځي د مخه په خپله ملا صاحب ويلي و چي د خان زړه غواړي چي له دغي کورنۍ سره مرسته وکړي يعني د دوی وصايت په غاړه واخلي. خو بيا هم په کلي کي يوه دوه درې په عمر پاڅه بزگران سره راغونډ کړئ او يوه وړو کي غوندي جرگه کي جوړه کړئ په هره خوا مو چي سره غوټه کړه هغسي وکړئ".

خان د دغو خبرو په اورېدلو په خپلو کاليو کي نه ځايېده او له ډېري خاشحالۍ يې غوښتل چي د ده په پښو کي ور ولوېږي. خو بيا يې پرته خپل خان اداره کړ او په داسي حال کي چي ناپري يې تېري کړې وويل:

"موږ تل کوښښ کړی دی چي ستاسي نصيحت په غوږ کي ونيسو خو کله - کله مو نفوس و شيطان ډېر ظالم سي او له (صراط المستقيم) څخه مو اړول غواړي، خو همدا تاسي فقيران ياست چي په دغسي گړی کي موله ناوړې لاري څخه راوگرځوئ او په نېغه لاره مو روان کړئ، بله دا چي زه په خپله سپين درته را استوم هغه ته که تاسي يو څه لارښودنه وکړئ نو به ډېره ښه سي او کار به ژر فيصله سي، په دې کي چي دوې ښځي دي يوې خواته او دوې نوري دي بلې خواته سي.

موږ ډېر غور کړی او چرت وهلې دی، ما او ملا صاحب او سپين ډېره څېړنه کړې ده، هيله ده چي تاسي هم خپل رضایت په دې باره کي څرگند کړئ...".

صاحبزاده صاحب د ده خبره غوڅه کړه او وې ويل:

"رښتيا (ميرامد) خومې هير و، ماله هغه نه پوښتنه كړې ده چې كه غواړي د يتيمانو وصي سي. هغه ولورل چې دغه كار ته به زړه ښه نه كړي ځكه چې ټول عمر يې له خپل ورور سره سنت سلام نه و اچولی او له شلو پنځه ويشتو كلونو نه را ايسته په يوه كاسه سره كښېنستلي نه وو، او زه هم ښه خبر يم چې كونډي يتيمان په ده هيڅ باور نه لري، سربېره په دې شاوخوا خلك ټول په خبر دي چې كه ميرامد د دوى وصي سي نو دا به د يتيمانو لپاره خورالوى خيانت او غټ نقص وي. د دې علت دا دى چې په خپله ميرامد وايي چې د ده ورور د ده حق خوړلى دى، او له دغه سببه ټول عمر ور سره مرور و. نو بيا دغسي سړى هيڅكله وصي كېدلای هم نه سي، په خپله ميرامد به په كومو سترگو دغسي كار ته زړه ښه كړي، خو ټول ديار به يې په لعنت سترگي وروكاږي.

بله خبره دا ده چې ميرامد د شريعت له خوا هم نه سي منل كېداى، ځكه چې باوله او بې سده غونډي سړى دى، د يتيمانو او كونډو واک او اختيار بايد داسي څوك ولري چې پوره روغ او سليم العقل وي، او هم د دې موټ او قوت ولري چې د هغوى د حق حمايه او دنيا يې د نورو خلكو له تېري څخه خوندي وساتلاى سي، يعنې هم د سوتې زور ولري او هم د كوتې.

دا خو څرگنده ده چې ميرامد خوار كى په خپله د يوه (كړوپش) زور او طاقت نه لري او هم يې خبره له خولې څخه خڅپري."
خان:

"هو صاحبه! ميرامد خوار كى خود هيڅ سي نه دى، خپله خوله ځني لوپړي، نو دا دومره دنيا به څرنگه اداره او خوندي كړى سي.

بله خبره داده چې سپين په دغو وختو کې پر ځان
 گرځېدلی دی او ښه رغدی او غښتلی هلک ترېنه جوړ سوی دی.
 ډېر يې زړه غواړي چې ژر ځان جلا کړي او بيا په پوره زړه دخپل
 ځان لپاره کار وکړي، دنيا ډېر شوقي دی، دی که اوس هر څه
 وگټي نو هغه به د دانورو یتیمانو هم ورگډوي، صرف یوه میره
 چې یو زوی او یوه لور لري پر گرانه ده او تل وايي چې هغه له ځان
 سره کول غواړي نو ځکه ماته تاسي ته وویل چې دوې بني دي یوې
 خواته سي او دوې نوري دي بلي خواته".

صاحبزاده صاحب:

"ښه دی! هر ډول چې دوی خوشحاله وي هغسي وکړي.
 خو دغومره وکړي چې شريعت خوار نه سي او په هغه جهان زموږ
 او ستاسي غاړي بندي نه وي".

کوم وخت چې ځان د ده له حضوره را ولاړېده نو بيا
 صاحبزاده صاحب ورته وویل:

"ښه نو اوس چې دنوي کارېز د مخکوپه شاوخوا کې څه
 ووايه، ما اورېدلي دي چې يو شواروز يې لس دوولس خرواره غنم
 کوي او هم يې سوزبر (سبزبرگ) خورانه حاصلات لري. مثلاً د
 بادامو ښه باغونه لري، دپالېز هره هيندوانه يې خر په مټي وړي، نو
 که دغه خبري رښتيا وي بده به نه وي که يو دوه شواروزونه لاس
 ته راسي څو البته په دې وپوهېږه چې دغه کار هم بايد په شريعت
 برابر وسي. موږ نه غواړو چې دنورو په ستوني پښه کېښوږو".
 ځان:

"صاحبه! شکر دی مسلمانان يو، ولي به داسي کار کوو چې
 هغه به له شريعته مخالف وي، د دغه کارېز ځيني اوسېدونکي
 بېخي خوار دي او لږ وډېر څه چې لري هغه هم د سپين پر کاله او
 يا په نورو گرو دي.

دوی په خپله دومره نه لري چي ماښام يې وځوري او په ډېره منډه خپل ملکونه خرڅوي او غواړي چي بل ولايت ته لاړ سي، که څه هم سپين په خپله ورته غلی دی چي دغه مځکي تر لاس کړي، خو بيا هم که په دې پوه سي چي تاسي ورسره مينه لرئ نو سم دلاسه به ځان ټول کړي".

بيا صاحبزاده صاحب لږ څه په غوږ بدلي او ډېر غ ورته وويل:

"څه په مخه دي ښه سه، غرمه خونه راسره تېروي؟ خدای دي برکتونه در کړي. زما دعا درسره ده له خدای څخه دي پرهره بلا برسېره غواړم، که خدای کول توري خاوري به دي په لاس کي سره زر سي، ځکه چي له فقيرانو سره مينه لري او هم خدای ښه روڼ ستوری در کړی دی.

د سپين د کاله له احوال څخه ما خبروه، لږ څه په پرېشانه غوندي يم، لوی او د آب کور دی چي ونه شپ تېري".

خان صاحب د زرو افغانیو نوی لوټ د تخرگ له جیب څخه راو کيښ او هغه يې د ده مخي ته غوړولی کېښود، چي مبارک يې ښه وپېژني او په داسي حال کي چي د وره خواته لږ څه ټيټ-ټيټ پر شاروان وويل:

"ما خو دا پلا کوم څاروی د لنگر لپاره نه و راستلی، نو دغه يو لږ څه غوندي شی دی چي په لنگر کي يې اچول غواړم ډېره هيله ده چي تاسي به يې په ډېر شي قبول کړئ، موږ خو ستاسي قدر لکه چي لازم دی کولای نه سو خو دا ستاسي مهرباني ده چي موږ زړور کېږو او په جرأت راځو، زه به څرنگه چي تاسي وويل ټول احوال درته رالېږم زه به سعيه وکړم چي څرنگه چي تاسي راته وويل هغسي وکړم. خدای دي توفيق راکړي، صاحبه! ما ډېر

وبخښنئ ستاسي په حضور کي ډېر وځنډېدم، د باندې خوږ ډېر دی، لکه چي نور مريدان ناست دي.

کوم وخت چي خان خپل کلي ته راغی نوله ډېر ښه زړه څخه بې پامه نېغ د ملاصاحب کره وراغی او دی يې خبر کړ چي د ده ځای ته ورسې او يوه گړی ورسره کښېني چي څه ورته وايي.

ملاصاحب په داسي حال کي چي هم په خوله ورته (ډېر ښه) وويل او هم يې سر ورته وښور او، خوني ته بېرته ورننووت او خپل څادر يې راواخيست.

ده فکر کاوه چي خان به په انگړ کي ورته انتظار وي، خو کوم وخت چي بېرته له خوني څخه راووت نو خان يې ونه ليد، لومړی تر هغه چي تر انگړ ووهي ځالي ته وراغی او ماينې ته يې وويل چي د غرمې ډوډی به د خان کره گوندي وځوري او دا دي ورته انتظار نه کوي.

خان ايله کور ته رسېدلی و چي ملاصاحب هم ورپسې ورورسېده، ځکه چي گرمي ډېره وه نو پر سر باندې يې خپل څادر کوټه ايښی و او لومړی تر هغه چي دی څه ووايي خان ورته وويل:

"ملاصاحب راشه خدای دي راوله! خوراښې خوږې او په زړه پوري خبرې مې درته راوړې دي. زه اوس دغه يم چي د صاحبزاده صاحب څخه راغلم، سهار ورغلی وم تر اوسه پوري ورسره ناست وم. که يوه پلا د مبارک حضور ته څوک ورسې نو بيا بېخي مشکله ده چي له هغه ځايه څخه دي په اسانۍ راولاړ سي، فقط ته به واچي په مخکي پوري يې مېخ کړی يم.

ښه يې ويلي دي چي (ښه خلک برکت او فيض و تاثیر لري).

گهيڅ زه ورغلم چي د سپين د کاله د جنجالو په برخه کي ترېنه مصلحت او لارښودنه وغواړم، په دې باندې ډېر خوښ سوم

چي مبارک ستاله خولې راته وويل چي زه غواړم له دغه کاله سره مرسته وکړم او د دوی دنيا ورخوندي کړم.

(مبارک) هم دغه مصلحت راکړ چي که غواړم زه وصي کېدلای سم. سپين دي له (گرم دي) سره يوځای سي، يعني د گرم دي د دنيا واک او کالخوايي دي سپين ولري، خو د دغو نورو وصايت به زه وکړم مبارک ډېر اصرار کاوه چي دغه کار بايد په شريعت برابر وکړم او بس. اوس نو هيله ده چي د شريعت غاښی ورته برابر کړې او په دې توگه د خداي او خلکو رضا حاصله کړو.

په دغه خبره باندي د ملا صاحب زړه ډېر ښه سوچي د خان زړه ښه دی او دا خبره د صاحبزاده صاحب له خولې ورته سوې ده. ملا صاحب هم په خواږه او د ملگري په ږغ ورته وويل:

"زه خو تل ستا دعاگوۍ يم. د سپين پگړو نورڅه په لاسه کېږي پر دوی باندي ويل دي او پر خلکو کول دي، ښه سوچي زما د زړه اخلاص او ښه پير زوینه تاسو ته د مبارک له خولې معلومه سوه.

له ډېري خوشحالي څخه يې په ستوني کي خبره يوڅه سره غوټه سوه او بيا يې په داسي حال کي چي خپلي نښتي ناري يې تېري کړې خپله خبره يې داسي پسې اوږده کړه:

"خان صاحب! د شريعت لمن هم پراخه ده او هم تنگه، په دې کي شک نه شته چي زه خوبه په ډېره سعیه او د زړه له اخلاصه له تاسي سره مرسته وکړم خو کور دې خراب سي خلک ډېر شيطانان دي او له نه څه لوی غر جوړ کړي، برايي مي د يو چا له خولې څخه واورېدل چي د سپين د دريمي ميرې پلارگنی يو څه خوله ښوروي او په دې خبر سوي دي چي د دوی وصي کېږي نوبه څه ماتي گوډي په کي کوي، (الو) بزگر ته يې ويلي و چي

ٺاڻ

سپين

دوی به د خپلي خور او خورپيانو حق په هره توگه چي وي وساتي او نوري داسي ناوړي خبري يې کړې دي چي اوس زما په خوله نه راځي.

دغه خلگ د دې وړ دي چي په هره توگه چي کېږي سړي يې خوله ورماته کړي او داسي هيداد ورکړي چي نور هم خپلي پښې ورتولي کړي او د داسي ناوړو فکرو په جال کي رانه سي".
خان لږ څه خپل تندي سره وچاوه او په يوه لاپوکه ږغ يې وويل:

دغه کورنی تل زما... ته گوتي راوړي. خو ځله مي احوال ورلېږلی دی چي زما له کلي او زما له قومه لاس واخلئ او بې ځايه زموږ په کورنيو چارو کي گوتي مه وهئ. خو دوی دومره سپين سترگي دي چي والله که زما دغه خبري داسي بولي لکه د خره تيز، دې ته مي اړباسي چي شل محکمې ورباندي ووينم او که له خدايه ونه وېرېږم په بنديخانو کي به يې هډوکي وراسته کړم.
نه يم خبر چي دوی په کوم سر ژوندي دي چي دغه ډول خبري کوي".

خان چي دغه خبري کولې ورو-وړو پسې تودېده او په پای کي دومره پسې سور او سين سو چي په يوه پلا يې خورالويه چيفه وکړه چي ملاصاحب يې خورا وارخطا کړ او و وېرېده چي اوس به په ده باندي ور وغورځي.

ملاصاحب له خپلي دغي پيرزويني او صميميت څخه چي و ده ته يې دهغوی خبري ورسولي پښېمانه و. وروسته له هغسي کلکي چيفي څخه لږ څه په آرامه سو او ملاصاحب ته يې وويل چي:

"په دغو خبرو چرت مه خرابوه دامتل دي اورېدلی دی چي

وايي:

(دوزې چي ځان له غاړې وي نو د شپانه ډوډۍ وځوري).
زه به په دې برخه کې لالو راوغواړم او پوښتنه به ورځني وکړم، بيا
که مې لازمه وبلله نو په خپله دوی به راوغواړم او کیفیت به ځان
ته څرگند کړم، تاسې دومره وکړئ چې ژر د دوی د معاملې په
فیصله کولو کې عملي گام واخلي. عملي گام دا دی چې ته په
خپله ډوډۍ وکړه موږ، يعني سپين او مادر وغواړه، هلته به خبرې
په اصل مطلب راواړوه هيله ده چې تر یوه حده پورې کومي
فیصلې ته ور سپړو.

که دې صلاح وي دا کار نن ماښام ته وکړه یو چرگوری
حلال کړه یو چرې ورواستوه او سپين خبر کړه هر څومره چې دا
خبره اوږدېږي د خلکو خبرې په کې ډېرېږي، باید داسې یې
فیصله کړو لکه هغه متل چې وايي "انا مړه سوه تبه یې پرې سوه"،
که دغسې ونه سي نو بلاوي به له هرې غاړې سرونه راوباسي".

ملا صاحب د ده خبره غبرگوله چې د ځان ناظر کوندری
(دستر خوان) په لاس راننوت او د دوی مرکه یې وشلوله. ملا د
کوندرې په لیدلو خورا خوشحاله سو، د دې لپاره چې خپله
خوشحالي د خدا یاد (افرین) ویلو په ډول ورځني ښکاره نه سي
نو یې خپل شونډان په غاښو کې خورا کلک ونيول او دهغه خوږ له
عملي خوشالۍ څخه راوگرځاوه، او هم د دې لپاره چې ناظر په
خپلو خبرو پوه نه کړي نو یوه بله خبره یې منځ ته راواچوله او وې
ویل:

"گړندي اکا خپله لور په ۱۶ زره افغانۍ ورکړه، دابنه ولور
دی خو ما چې یې انهار ته کتل په خپله دی په دې لاقانع نه و او
چاته یې ویلي وو چې ده غوښتل خپله لور په شل زره افغانۍ یو
غټ سوايي خواره ته ورکړي او په هغو خپلي گرو کړې مخکې
خلاصې کړي، نن سهار یې دسمال ورکړ خو دنجلی مور داسې

پرله اېشه لکه باندې کتو، او اوبښکي يې د سپلاو غوندي بهېدلې، په ژړامې دومره ورځني واورېدل چې لوري يې پر بن ورکړې ده".

د دې وروسته کوم وخت چې ملا صاحب ولاړ، خان په لالو پسې ناظر واستاوه.

لالو په بڼه وچ کلک معلومېږي، د ده دمخ او تهر د لوړې برخې څرمن لمرو داسې ورېتلې ده چې ته به وايې چا اور پر بل کړی دی، دی د شاوخوا په ټولو بزگرانو کې په خورا غښتوالي او بڼه کار کولو مشهور دی. کوم وخت چې د چا د لو او شروي نو يواځې دومره لو کوي لکه پنځه عادي کسان چې يې کوي، خو ډوډۍ هم د غومره ډېره خوري، مگر سره د دغه دومره کار کولو او غښتوالي تل وايي چې زه په خپل عمر په وچه ډوډۍ په نس موړ سوی نه يم نگولي خو هلته واچوه.

کوم وخت چې په وره راننووت وروسته له سلام او راشي درشي څخه يو کونج ته پر دوو تلو کښېناست او دواړه سترگي يې د خان په تندي کې ښځي نيولې وې او دې ته منتظر و چې اوس به څه ورته وايي.

خان چې د خپل لاس تسپې و شرنګولې او غاړې يې تازه کړې وې ويل:

"لالو اکا! ته به هم وار خطا سوی يې چې زه دي څه کوم، مطلب دادی چې تاته د سپين د ميرې د پلار ګنۍ له کاله څخه چا زما په خصوص کې څه درته ويلي وو، زه دلته غواړم چې په هغو خبرو بڼه و پوهېږم او که دي په ياد وي نو د دوی ټولي خبرې بند په بند راته وکړه، کوم ټکی در څخه خطانه سي".

په دغه وخت کې لالو تر خپلو دواړو ځنګنو خپل دواړه لاسونه راتاو کړي وو، او خپله زامه يې د ځنګانه په سترګه ايښې

وه او کړوپ غوندي معلومېده. ده خپله زامه او سر لوړ کړ او په يو ډاډه ږغ يې وويل:

"داسي خبري يې کولې چي نژدې ماور سره وهلي وو، هر څه چي مي ورته وويل چي خپله خوله د ځان کړي خو غوږ ته يې نه تله نو ما هم ورته زغملای نه سواي او څو سوکه مي تود کړ، په خبر و پسې به يې ځان صاحب نه گرځي. ځکه داسي خبري يې نه دي کړي چي په ويلو و ارزوي، زما په دې خوا ورته شنه سوه چي ده ښکښل کول که نه نو هغه نوري خبري خو هماغه خبري وې چي تقريباً هر څوک يې کوي".

ځان لږ څه پرله واوښت او په وچ غوندي ږغ يې ورته وويل:

"بې له ښکښلو څخه يې نور څه ويل؟ يعني خبري يې کوم غوږ درلودل او که هر څه چي په خوله ورتلل هغه يې راغورځول؟".

لالو خپل څنگنونه سره وغوړول او په چارزانه کښېناست او وې ويل:

"که يې ښکښل يوې خواته کښېږدو نو يې ويل چي (ځان او ملا لکه لېوان داسي دي چي په رڼه کي لوېدلي وي، دغسي زموږ په کونډو او يتيمانو کي لوېدلي دي او غواړي چي د دوی دنيا تر گوندو لاندي کړي).

کونډي يتيمان لا څه کوې چي موږ او پره ټول د دوی له لاسه در په دره يو، د دوی گزران زموږ په وينو او غوښو دی، اوس چي موږ او پره خلگ يې پر وچ هډوکي ودرولو او څه نه راباندي جوړېږي، نو يې پر چاغو کورنيو چي هغه هم د خلکو په غوښو ماړه سوي دي راواچوله، اوس غواړي چي د دوی هم پر وچ هډوکي ودروي، د دوی بايد پوه سي چي موږ به د دوی په مخ کي کلک

ودرېږو او اجازه به ور نه کړو چي زموږ د خورلني او دهغي د کوچنيانو غوښي و خوري".

د خان طبيعت په هره هغه خبره چي لالو به کوله او وښت. په پای کي يې وويل:

"زه له دغه سپين سترگي... سره کار لرم، ته دغه خبري چاته مه کوه چي بيانور او پره را خبرېږي او تل به په خوله پوري رامښتي وي او هم به د خلکو په نظر سپک ورسو".

د ماښام پر ډوډي چي د ملا صاحب کره يې کړې وه سپين خان ته وويل:

"پخوا مي هم تاسو ته ويلي وو، چي زما ځيني پوروږي حق را کولو ته غاړه نه ږدي، ځانونه په يوه خوا او بله خوا کوي، مثلاً د (تور) او (سکان) په خصوص کي مي يوه پلا تاسي ته تر غوږو در تېره کړې وه هغوی تر اوسه پوري زما غوښتنو ته غوږ نه دی نيولی او ځان يوې او بلې خواته کوي، ستاسي هم لکه چي هېر سوي وي چي احوال ور کړئ چي زما سره سم پر لاره ولاړ سي، خو داهم درته وایم چي نور ډېر کسان چي خورا سور سترگي بلل کېدل او حق يې تر ځان نه راتېر اوه ستاسي له مرستي اوس لاري ته راشپوه سوي دي، څو کسو خولا په خپله احوال راستولی و چي بايد ناظر ورواستوم چي د اجارې غنم راوړي.

که دي يوه بله پلا تور او سکان ته پېش رو وړ کړ او تندي دي ورته تريو کړ، زړه مي راته وايي چي سمدلاسه به خپل غنم تر ځان راتېر کړي او بيا به گوندي پر لاره کاره واړه نه راسره ځي". ملا صاحب پر را درسته کړه:

"خدای مو دي بې له خپله خانه نه کوي، دی خو دغو خلکو ته داسي دی لکه چي پر کتو برغولی پروت وي، يعني هر څوک يې پر خپله لاره باندي سم کړي دي او ساه نه سي کېښلای، په ده

هم د يابان لېوان گر خېدلي دي او هم د کور و کلي غل و غدی او ناروا او تېری کوونکي. په تېره بيا د خان صاحب زړه خو ستاسي سره چوي، ستا دنيا داسي گڼي لکه خپله، تل په دې فکر کي دي چي هغه څه ډول له ناروا او خدای ناطر سو څخه وساتي چي د بل حق داسي بولي لک پچه.

گومان کوم چي د ده به هېر سوي وي چي هغو دوو خدای وهلو ته ووايي چي خپله راشه تر ځان در تېره کړي."

دا وروستی جمله چي يې تماموله نويې سترگي او هم خپل سر چي د سپيني پگړۍ لويه کوټه پر پرته وه د خان خواته واړاوه او دا هيله يې درلوده چي خان هم د ده خبره غبرگه کړي او په دې توگه خپله خواخوږي سپين ته نوره هم ثابته کړي، خان غږ ومب وهل او وې ويل:

سپينه! ته خو لا اوس هم هلک سړی يې، دا خود دنيا کارونه دي ماتي گودي په کي ډېري پېښېږي، لږ څه دي زړه پراخ کړه هر څه به اسانه سي، ته ومنه چي زه تل ستاسي د ښېگڼي او گټي لپاره فکر کوم که مي هېر سوي وي چي (سکان) او (تور) ته ووايم نو د دې علت هم دادی چي زه ستاسي د نورو ماتو گودو په سمولو لگياوم، مثلاً تا تل راته ويلي دي او اوس هم وايي چي په کور کي په عذاب يې او هم د زړه له کومي د خپلي گټي هري خواته لاسونه اوږدولای نه سي، ځکه هر څه چي گټې د دغه نورو يتيمانو هم در گډ بلل کېږي. له دې جهته غواړې چي ژر خان يوې خواته کړي او په پوره زړه او ويسا خاطر د خپلي دنيا په ډېرولو بوخت سي، نو ته وپوهېږه او په خپله ملا صاحب ته چي زموږ د لمانځه امام هم بلل کېږي معلومه ده چي ما په دغه لاره کي له هيڅ ډول کوښښ څخه ځان نه دی سپمولی، تاته...".

ملا صاحب يې خبره غوڅه کړه او ورته ويلي وويل:

"ستا خبره دي په گل بدله سي خان صاحب! اصلي خبره خو داده چي موږ ټول په تاډاډه يو، ته مشري يې او د ټول کلي واک لري. ته به ځکه زموږ د بښگنې او گټې لپاره فکر وهي، ځکه چي دغه نور خو ټول اميان او اوږه خلک دي، کوم شی هم نه لري چي له هغه سره مينه ولري يعني تش لاسونه گرځي که ستاسي بزرگي نه وای او ستاسي سيوري نه وای نو به هيڅ نه وای نو و پوهېږه چي ټول به خواستغي وای.

دلته مي مطلب دادی چي سپين بايد و پوهېږي چي خان صاحب يو په شريعت برابر سړی دی، پنځه وخته لمانځه ته راځي او وظيفه هم کوي، تل د ده بښگنه غواړي پشلايي خو ځلي ماته ويلې دي چي څه ډول چل وسي چي سپين ته خپل د زړه مطلب تر لاسه سي."

ملا صاحب بيالږ څه پريوه خوا او بله خوا سو او په داسي حال کي چي نسواري يې پر ورغوي ټک و اچول او خپلي يوې لور ته يې وويل چي د ډوډۍ احوال راوړي چي که تياره وي نو بښه به وي وويل:

"زمانه اوس اخره او خرابه ده. خدای مودي ايمان ته خير کړي هيڅوک د چا حق ته غاړه نه ږدي او ټول يو د بله سره خوري. ما په خپله څو وخته پخوا د (شينگول) زوی ته يو دېرش منه غنم په سلم ورکړي وو، هغه ورځ مي دا خبره نری تر غوږ ور تېره کړه چي خپل حق تر خان راتېر کړي خو سترگي يې هيښي ونيولې. نارې او بغاري يې وهلې چي د ده خپل تېر خواستغي کېږي، په دې مي هم و وېراوه چي خان صاحب ته به ووايم، خو بيا هم له خپله خړه راکوز نه سو، کوم وخت چي مي لږ څه په کلکه ورته وويل نو خورا پرله واپشېده او راته يې وويل چي "موږ علما او دغه خانان چي يو دين ستن او بل د دنيا ستن

بلل کېږو د خلگو ويني او غوښي خورو او داسي لېوان يو چي د انسان په بڼه کي راوتلي يو او د ژوري غوندي د خلگو په ښارگ مو خوله ايښې ده او ويني يې خېښو".

که څه هم د دغه هلک د دغه ډول سپين سترگي هيداد د (پتو) اکازوي پر هماغه ځای ور کړ او راغورځاري يې کړ او خوښې گوندې يې په نس کي ور کړې خو سره له هغه هم بايد موږ او تاسي د خلگو په سپين سترگي پوه سو او يو څه سوهان ورسره وکړو، که يې تر خوږ گوته ونيسو او هېغ نېغ په لاره کي ورته ودرېږو البته د دوی چيغي به نوري هم تر آسمانه پوري ورسېږي. او دانور بزگران او اوږه خلگ به راخبر کړي".

ملا صاحب لا خپله خبره سرته نه رسولې نه وه چي لور يې گډوه او چلمچي رانه ايستل او يوې خواته يې کښېښودل، خان صاحب د خپلو دواړو لاسو گوتي تر له جار کړې او سيخي يې وغځولې او په داسي حال کي چي ارمېږي يې کښل وويل:

"توبه خدايه توبه! ملا صاحب زه هم په دې شپو ورځو کي دغه ډول خبري ډېري اورم په تېره بيا هغه کسان چي په دې وختو کي يې لږ څه تور او سپين زده کړي دي، دوی موږ د دې ملک رښتيني دښمنان گڼي او په دې نظريه دي چي دا ټولي لوږي، بربنډتياوي، ناروغی موږ و تاسو راوستي دي، که موږ له منځه ووتلو نو گواکي دا ټول شيان به ورک سي او د دوی د ټولني رښتيني نېکمرغي به شروع سي.

تېره ورځ زموږ زاړه بزگر (ادرو) زماله مشر زوی سره خوړلي وو علت يې دا و چي ده غوښتل سږ کال د يوې رشې پروړه نيمايي ده ته ور کړو ځکه چي دهه زموږ د کوز پالېزيوې وړيا راوهلې وه، خو زما زوی هلک سړی دی ورسره کلک سوی و، نو دغه (ادرو) چي موږ وايوله ډېري ناپوهی ډوډی غوږ ته وږي

تاسي خبري سړې وې، چي د سړي وېښتان ورته جگ ودرېږي.
 زما زوی ته يې ويلي وو چي: "دا زموږ د بزگرانو زيار او زحمت
 دی چي تاسي لاڅه چي ټول جهان يې ودان کړی دی، که زموږ
 لاس او پښې ونه خوزېږي ټول به خواستغي ياست تاسي زموږ د
 زيار ثمره تښتوئ. خدای مو ورک کړه، کله به هغه ورځ راسي
 چي تاسي د سرطان مرض زموږ له وجود څخه ورک شي او موږ به
 په خپلواکه توگه د خپل ځان لپاره کښت وکړو کړو".

(زما زوی هم دی ښه ټکولی و خو خبري يې خورا ستغي او
 سړی له چټې باسي. او هغه ستا خبره که ورسره وڅېړل سي نو
 پوري بدي بلاوي راويښوي)."

ملا صاحب پر ډوډۍ باندي درې پلا بسم الله وويل او بيا يې
 په لږ څه لوړ برغ د (من اوله ومن اخره) جمله وويله.

د ډوډۍ له له خوړلو څخه وروسته ملا صاحب په اصل ټکي
 اندي راولگېده او وې وويل:

"پرون مي ستا اکا ميرامد وليد هغه ته مي وويل چي د
 بټيمانو دنيا لکه ورږي (کيکي) سره غورځي، څوک نه شته چي
 سره ټوله يې کړي او يو څه زېرمه يې وکړي، بايد يو ډېر بادرده
 سړی چي هم د عقل خاوند او هم د سوتي زور ولري، او تر محکمو
 ښه څفاستلی سي، د وصي په توگه ودرول سي او په دغه ډول د
 هلکانو نجونو او کونډو دنيا خوندي کړای سي.

هغه راته وويل چي دی په خپله دهیڅ ښې نه دی تر ما جته
 پوري په خورا زحمت راځي نو د دوی پر دنيا به څه پلو واچولای
 سي.

خو ما ورته غبرگه کړه چي شريعت ستا د وصي کېدو جواز
 تر هر چا ډېر درکوي، نو که يې ته نه کوې او سپين هم خپل وېش
 غواړي او دا دنورو زېرمه په ځان نه مني نو په مصلحت سره بل

څوک ژر ودری چي دغه اوسنی لاندی و باندي ماتي گوډي په
بیره سمون ومومي."

هغه وروسته له یوڅه فکر کولو دا خبره یاده کړه چي دی
له ډېر عمر څخه په دې نیت کي دی چي خان صاحب ته ورسې او
دا پېټی دهغه په غاړه واچوي.

خان صاحب بیا سره وغوړېده او تندي یې خورا ورین سو،
لومړی تر هغه چي دی څه ووايي سپین وویل:

"په دغو خبرو اترو کي ډېر وخت تېر سو، او دا موضوع زما
میر و هم خپلې ده، هره یوه غواړي چي خپله پلارگنی وصي کړي
او په دې توگه د دوی په خولو کي یوڅه ورواچوي."

ملا صاحب ما پخوا هم درته ویلي وو چي ماته کښته باغ او د
کڅ مخکي را کړي او خپل وېش په لاس را کړي، وروسته له هغه
هر څه چي کوي ودې کړي او ما پرېږدي چي خپله غریبي و کړم او
سباراسره د چا جنجال نه وي. خو څرنگه چي پخوا مو هم ویلي وو
دا یوه میره به له ماسره وي دا ځکه چي ډېره سرگرداني نه لري."

خان غوښتل چي څه ووايي خو ملا صاحب یې خبره نابیره او
سې ارادې پرې کړه او د خپل دغه کار عذريې ور څخه وغوښت
چي خان د (پروانه لري) په جمله ځواب ور کړ، نو بیا ملا صاحب
په یو بريالي غوندي بڼه په داسي حال کي چي سترگي یې د خان
په تندي کي ښخي کړې وې وویل:

"زما په خیال خو معامله ښخي فیصله غوندي ده، سبابه بیا
دلته زه تاسي ته ډوډی و کړم، میرامد او دوه درې نور د کلي
سپین بریږي بزگران به هم راوبولم او دا کار به په شریعت برابر
فیصله کړو او په دې توگه به تر دې خبري سوک وباسو."

خان له لږ ځنډ څخه وروسته وویل:

"زه خو په خپله هيڅ په کي نه وایم که سپین کومه خبر کول په کي غواړي اوس دي لا ووايي چي که غواړي نور څوک هم په دې معامله او فیصله کي کښېني نو د هغه او یا د هغوی نوم دي واخلي".

سپین سره و خوځېده او د خان خبري یې ځکه ښې نه واورېدلې چي د ده فکر بلي خواته تللی و، يعني د کڅ په مخکو کي یې خیالي باغونه کرل، نویې له خان څخه په ډېر ادب پوښتنه وکړه چي هغه خپله خبره بیا ورته وکړي هغه هم لږ څه نور تفصیل ورته وویل.

-سپین یه-یه! هیڅوک نه رابولو، زما زړه و چي صاحبزاده صاحب هم په دغه جرگه کي کښېني چي کار ښه پوخ غوندي سي، خو هغه راته وویل چي تاسي ته یې کامله لارښودنه کړې ده او د ده راتگ ته کوم خاص ضرورت نه سته همدغه ښه دی چي له سبا ته دغه کار همدلته د دغه عالم په کور کي فیصله سي، چي کوندي دغه فیصله نېکمرغه سي، او د ټولو په کټه وي".

ملا صاحب:

"زما فکر خولا دا و چي که د شریعت له اړخ څخه ورته ضرورت نه لیدل کېدای ما به مشوره ورکړې وای چي دغه دوه سپین ږيري بزگران لا هم مه رابولئ. دا ځکه چي زمانه له فساد څخه ډکه ده، جوړ او روغ کارونه سره وړانوي، خو ځکه چي شاهدانو ته ضرورت دی نو دغه کار بد نه دی".

خان خپله یوه پښه پر بله واړوله او وې ویل:

"د شریعت کارونه خو دومره اسانه نه دي تر هغه چي ښه سم شاهدان نه وي او نور ترتیبات یې برابر نه وي کله دغسي کارونه فیصله کېدای سي، خو دا باید وویل سي چي دغه دواړه سپین ږيري او هم میرامد عاجز خلک دي زموږ او ستاسي له

خبري څخه نه تېرېږي. راغلو دې ته چي وروسته بيا شرعي وصايت خطونه واخلو اسانه خبره ده زه به قاضي ته يوه نڅبڼه ورولبړم هغه به دواړه خطونه راواستوي، او په دې ډول به يو غوږ په بل غوږ هم خبر نه سي."

د دې بډای ټوله شته، مخکي دي او که باغونه نغدي دي او که د کور لوښي او لرگي په يو څو ورځو کي سره ووېشل سول. لومړی فيصله سوې وه چي د دوو کونډو او دهغوۍ د يتيمانو وصايت به خان کوي او يوه کونډه سره له يوه زوی او يوې لور به د سپين سره ژوند کوي، او دهغوۍ د شتو زېرمه به هم د سپين په غاړه وي. خو کوم وخت چي د عمل ډگر راغی د يوې کونډي او يتيمانو زېرمه ملا صاحب ته ور په غاړه سوه، په وېش کي سپين ته ټول هغه باغونه او مخکي په برخه سوې چي ده غوښتلې او په دغه سبب د ده پښې له خوشحالي څخه مخکي ته نه ور ځي.

يوه ورځ د چمبر په هغه برخه کي چي سپين په کي اوسي خورا خوږه او شور ماشور دی. د باندي د انگړ دوره په خوله کي دوه اوبشان چوک دي، خان او ملا په بېر هغه خواته درومي، دوی چي په وره ور وټوټل نو دا ږغ يې تر غوږ سو:

"نه يې کوم مېړه نه کوم! زور او جبر ولي راباندي کوی. څه نه مي له دغه خپله وطنه ور کوی، او له خپلو ماشومانو مي بېلوئ. ره غواړم چي پر خپل دغه يو زوی باندي سر سپين کړم."

د مېلمنو په کوټه کي څلور کسه نور ناست دي، دوو تنو يې لږ څه ښوی کالي اغوستي دي او سپيني لنگوټې يې په سر دي. دوو نورو زلميانو رنگه پټکي د مول په ډول تړلي دي او کالي يې څېر ن غوندي دي چي يوه توره او بل سره سدری اغوستي ده او د کار توسو قطارو زمې يې تر ملا دي، او هم يې پر غبرگو اوږو باندي زه کار توسو څخه ډک قطارونه را اچولي دي دوی دواړه له

حاضرینو سره په لاس روغېر وکړ او د خونې په سر کې له دوو سپین پگړو سره کښېناستل او ملا صاحب په خپل څادر کې نغښتی ناست دی. له وضعیت څخه دا ډول معلومېږي چې په اصل کې ټول سره خبر دي. خو خان د خبرو د شروع کېدو لپاره په دوستانه ډول پوښتنه ترېنه وکړه:

"خدای مو راوړله ستړي مه شی څه وخت را ورسېدلای شئ؟ خبر خو و څرنگه راغلي یاست؟ موږ څه مرسته در سره کولای شو که یه؟"

یوه په هر پوځ سپړي چې حورا غټه لنکوته یې ول-ول پر سر اچولې وه وویل:

"په دې کې څه شک نه شته چې موږ و تاسي ټول یو پښتانه یو، خو موږ ارت غونډي یو یعنې زموږ ځای په (بوري) کې دی موږ ته څو شمې پخوا ستا او د سپین د خولې څخه چا احوال راوړ چې یوه کونډه ده او غواړي چې هغه زموږ په خوا کې څرڅه کړي. څرنگه چې موږ ته ویل سوي دي کونډه د سپین میره کېږي نو موږ دا یوله هر څه سره چمتو راغلي یوهیله لرو چې ډېر ونه ځنډول سو، او زموږ کار ژر خلاص سي ښه به وي، ځکه چې وخت د غریبي او خوارۍ دی هر یو خورا ډېر کارونه لري چې باید و یې کړي، هغه بل ملگري یې پر رادرسته کړه:

"موږ غواړو چې په دې ټکي پوه سو چې دغه کونډه په غاښ څو ده څو پلا لنگه ده؟ او هم به بده نه وي چې د هغه پېټي اندازه راته ووايست چې تاسي یې غواړئ پر موږ یې له دې درکته کښېږدئ، موږ هم غریب خلک یو که موله وسه پوره نه وه چې دغه پېټي واخلو نو څرگنده ده یې له دې چې ځان او یا تاسې سرگردانه کړو له دې خبرې څخه به مخ واړوو او خپله لاره به و هو."

خان:

"خوړا تلوار مودې، خپر دې! داهم ستاسي خپل کور اچ
خای دې. ليري والی خو موږ پښتانه سره بېلولای نه سي، پښتون
که دنړۍ په هر گوټ کي وي بياهم د پښتنولي په کلک مزي
تړلي دي. تاسو ته به خرگنده وي چي د سپين بل داسي څوک
خپل نه سته چي هغه ته دا کونده ورکړي نو ځکه موږ په مني چي
پونډه دوري در تلل احوال در ولېږه چي که د چا کونده په کار وي
رادي سي. ښه سو اوس به په خپله سپين در سره رڼېږي."

سپين ملا صاحب ته مخ ورواړاوه:

"ته او خان صاحب زماله خوا در پمان ياست، هر څه چي
تاسي سره غوټه کړه هغه زما خوښه ده."

په دغه وخت کي يوله پوري والو څخه ږغ کړ:

"دالا اوس در ته وايو چي زموږ يواځي کونده په کار ده له
چيچيانو سره يې زموږ کار نه شته، يعني وروسته بيا دا خبري نه
منو چي دا کوچني پر تي دي او بايد تر هغه وخته پوري له مور
سره وي څو چي دغويو له پښو وځي، موږ نه پر دي يتيمان ساتلای
سو او نه يې پر خان چغولای سو."

د سپين مخ لږ څه سور غوندي سو او وې ويل:

"يه کاکاجانه! خپل يتيمان د بل چا پر اوږونه باروو، له دې
اړخه بېخي بې غمه اوسه، خو دومره راته ووايه چي کونده چاته
کوئ؟ ميره يې کوم يو دې؟"

يوه ورته وويل چي:

"مېړه به يې پيدا سي تر هر څه لومړی بايد دهغې ولور

فيصله سي."

خان:

"تاسي ته خوځرگنده ده چي پېغلي په ۲۰-۲۵ زره افغانی دي نو پر کونډه که سپين له تاسي څخه لس زره واخلي نو تاسي بايد خوشحاله اوسئ".

بوري وال:

په ۲۰-۲۵ زره خوځه پېغلي ورکوي چي د پلرو جوغي يې تر آسمانه ختلې وي، دانوري پېغلي خو په لس پنځلس زره هر چيري پيدا کېږي".

بل ملگري يې خبره غوڅه کړه او وې ويل:

"په ولور ډېر نه درسره اوږو خو...".

خان:

"يوه خبره به لا اوس فيصله کوو ځه داده چي کونډه د سپين په کور کي هيڅ حق نه لري او نه به يې تاسي غواړئ، دې خپل حق خپلو دوو چنگوتيانو ته وربخښلی دی".

ملا:

"پر شريعت يې برابره کړئ بايد يو دوه تنه شاهدان تېر سي. خبره بايد پخه سي".

سپين:

"شاهدان خواسانه دي يو په خپله خان صاحب او بل به زموږ ناظر راوغواړو".

ملا:

"سمه ده مقصد مي دادی چي شريعت خوار نه سي".

بوري وال:

"ستاسي لا څه خبرو ته پام وي د ښځي حقونه هيڅ وخت موږ نه غوښتي دي او نه يې غواړو، په موږ کي دغه ډول رواجونه له سره نه شته، له دې پلوه بېخي ډاډه اوسئ يوه پلا چي زموږ و

ستاسي خبره جوته سوه نو وپوهېږئ چي بيا به کلونه وروسته سره وينو، يا شايد چي بيا په قيامت سره گورو".
خان:

"زه غواړم چي يوه منصفي وکړم خو په دې شرط چي تاسي ټول يې ومنئ".

ډېر ږغونه راپورته سول چي ويل يې:
"موږ يې منو وواياست".
خان:

"لاس پورته کړئ او دعا وکړئ زموږ بوريوال وروڼه دي اته زره افغانی تر ځان ور تېري کړي".
ټولو وويل:

"امين: خداي دې ښکمرغه کړي".
ملا:

"مېړه يې معلوم کړئ چي نکاح شرعي سي".
يو سپين ږيري چي سپينه لنگوته يې تړلې وه خپل ټټر ته گوته ونيوله او وې ويل چي:
"مېړه يې دغه زه يم".

تر اوسه پوري په خبرو کي داسي برېښېدله چي دی د بل لپاره روښاري کوي، خو دده (دغه زه يم) پر چا عجبه او ناانډوله نه ولگېده، صرف سپين خان او بيا د ملا صاحب مخ ته وکتل چي گواکي پر دوی دغه ټکي څه اثر وکړ، د دوی د خبرو په ترڅ کي کله-کله بادل له نورو خونو څخه د ښځو د ژړا او ځور ازانگه راوړي، چي د دوی غوږو ته خورا ضعیفه ورسېږي، کوم وخت چي سپين پوه سو چي خان او ملا تندي تريونه کړ نو سره وغوړېده او وې ويل چي:

"ښه دی خوښه مې ده ډمامې نه پر جوړوو، پیسې له ملا
راخلاصې کړه او خپله ښځه مړولې".
خان:

"ملا صاحب! لاس پورته کړه او یوه ښه دعا وکړه چې دغه
وصلت نیکمرغه وي..."

د خان خبره د زوم له خوا دا ډول غوڅه سوه:

"موږ اورېدلي دي چې د دې ښځې پلار گنې خورا غښتلي او
زورور خلک دي. که څه هم نېستمن دي خو وایي چې تکره دي.
نو تاسې له هغوی سره هم کومه مشوره کړې ده او که یې لازمه نه
گنې؟"

خان:

"د پلار گنې یې په دې خبرو څه؟ خپله کونډه موده هر څه
چې په کوو په کولای یې سو، پلار گنې خویې یو پلا ولور
واخیست نو بیا به په چپه لار کې راته ولاړوي، خو که چېرې
و درېرې هم ورسره ولاړ یم دا غمونه او چمونه په موږ راپرېږدی.
ستاد دعا له برکته دغسې شیان مې نسوار نه دي، چې ژوندي یې
ښځ کړم والله که څوک مخ راواړوي، او که یې په کلو-کلو بندي
کړم نو هم مې د لاسه کېږي، خو زما په فکر دوی به هیڅ ونه وایي
ډاډه اوسئ ضامن موزه یم."

سپین له مجلس څخه ولاړ سو خو زوم ورته وویل چې
کښنه دا خپل پور دي درخوندي کړه بیا نو هر چېرې چې ځي
سه."

زوم سمدلاسه جیب ته لاس کړ او یو سپین زړوکی یې له
جیبه چې سپین والی یې د ډېرو خیروله لاسه ورک سوی
راو کښ. په دې کې د پنځوسو افغانیو څو لوټونه وو، چې هغه
په زړو کو کې نغښتي سپین ته ونيول.

سپين وروسته له شمېرلو څخه بيا ولاړ سو او د بنځو د خونو خواته رهي سو. د سپين مور مخ ته وراغله په خورا بېرته او وار خطايي يې ترېنه پوښتنه وکړه بن يې (چي همدغه اوس يې خرڅه کړه) هم تر شا ورته ولاړه ده او لوی-لوی سوتونه کوي سترگي يې له ډېري ژړا داسي ښکارېږي ته به وايي چي سره مرچ يې په کي اچولي دي. د دې لور او کوچنی زوی هم دومره کړيږي وهي چي ته به واپه آسمانو کي به يې اوري. د دوی کړيږي هغه وخت لا پسې لويېږي چي د دوی د مور سوتونه نور هم پسې لوړ

سي

سپين مور ته وويل:

"فيصله وسوه په خبر..."

ده چي داتکی پای ته رساوه نو مېرې يې تر گړېوان ونيو او لومړی تر هغه چي څه ووایي ژر يې زړه ډوب سو او سمدلاسه په مخکې پر مخي ولوېده. دواړه کوچنيان يې هم پر وغوړېدل او داسي شور ماشور يې جوړ کړ چي د فولادو زړه يې لا ویلاوه.

سپين بې له دې چي وار خطاسي او حيران سي خپله خبره

يې پسې اوږده کړه:

"له دې بلامي هم خلاصه کړې مور! که خدای کول د دوی

برخه هم زموږ په برخه ده سبا وختي به يې په اوښ در څخه سپره

کړي. بيا په زړبي (پسخانه) ورننووت او يو صندوق ته پر دوو تلو

کښناست او د پر توگابښ له سره نه يې کلي وروغځوله او قلف يې

خلاص کړ. وروسته له هغه چي پنځه زره افغانی يې په صندوق

کي کښېښودلې درې زره افغانی يې په هغه خای خان او ملا ته

ورکړې. نو بېرته ژر راووت مور ته يې وويل: "پرېږده! دا د بنځو

مکرونه دي زياتي اوبه مه پر پاشه په خپله چي سترې سي سمه به

سي. تانه دي اورېدلي چي وايي له (هري ښځي سره څلوېشت اوبښان په مکر بار وي).

مېړه مو وروکړه دالانه ده خوشحاله، ته ورسه د خېښانو لپاره يو څه برابر کړه د ډوډۍ سربسته وکړه او هم څو دانې د سمالونه او دوي لنگۍ او څو سپيني لنگوتې د خان صاحب ملا صاحب او د دې نورو لپاره مونده کړه، چي ژر يې دنده کوتا سي او مخکي ته ولوېږو او د آرامۍ ساه وکارو."

گهيځ په سپېدو داغ يې خپله ميره په زور له خپلو دوو کوچنيانو څخه بېله کړه او (بوريوالو) ته يې په اوبښ ورسپړه کړه.

دهلک او نجلی دواړو څو ورځي خورا زوروري تبې وسوې چي د دوي ډولونه ژړا اړولي وو، خو وروسته له ۱۰-۱۲ ورځو بيرته خپل طبيعي حال ته راوگرځېدل.

د سپين زړه تر پخوا اوس ښه پوره سوي دی، او خان خپل مقصد ته يعني چي د دغه يوه ميريز وروړ ميراث هم ورپاته سي، نژدې بولي، دی تر پخوا ډېر فعاليت کوي او هرې خواته خوې لگوي، دی صاحبزاده صاحب ته تر پخوا ډېر ورځي او خپل اخلاص يې نور هم ډېر ورته ښودلی دی.

(مبارک) په دې خورا خوشحاله سو چي له سپين څخه يې داسي واورېدل:

"ستاد د عاليه برکته وېښ هم زما په زړه وسو او نور کارونه هم زما د مقصد سره سم روان دي موږ خو ستاسي ښو خلکو د پښو خاوري يو که ستاسي مرسته او کومک نه وي نو موږ خود بيابان توري خاوري يو او دا اوپره خلک به مو داسي غرچ وهي لکه دلم گوله."

(مبارک) له دې امله چي خان او ملا ورسره څرنگه دي پوښتنه ترېنه وکړه، او ورته وې ويل:

زمور د فقيرانو لنگر خو تل تاسي غوندي سخيان او شتمن خلک تود ساتي. په دانورو پوري خويوه خوله مړۍ نه شته او خپل ځانونه په خوندي نه دي. که مي رښتيا پوښتي نو ډېر امکان لري چي (جنت) نه به هم تاسي سخيان په بيره او پټو سترگو روان ياست، دا ځکه چي تاسي د خير او خيرات څښتنان ياست."

سپين مسکي سو او په خورا خواږه ږغ او روڼو سترگو چي د خورا ډېر اخلاص بخر کي ترېنه غور خېدل ورته وويل:

"صاحبه! که موږ ستاسي غوندي ښو خلکو او پيرانو په لنگر کي خپل سرونه کښېږدونو هم لږ ده. دا ځکه چي زمور ټوله شتمني او ښکمرغي هوسا ژوند لکه چي پخوا مي هم وويل ستاسو د دعا او مرستي نتيجه ده. خداي دي د خان صاحب او ملا صاحب سيوري هم زمور له سره نه کموي. که دغه علما او با تدبيره خلک نه وای نو هم به مو ژوند تريخ وای دوی دواړه له ماسره نه ناست دي او نه ولاړ. زمور د کاله د ښکمرغي لپاره هر ډول مرسته کوي، بله خبره خو داده چي تاسو هم په خبر ياست چي دوی دواړه وصيان سوي هم دي، ښه دی د ملا صاحب خو اوس گزاره شکر دی ښه سوي ده په دې وختو کي يې يو دوه شواروزه مخکه هم رانيولي ده."

صاحبزاده صاحب:

"رښتيا د مخکي خبره دي وکړه، يوه ورځ خان صاحب راته ويلي وو چي تاسي په نوي کارېز کي څه مخکه لرئ. نو ما ويل چي دا زمور هلکان هم هوسپري او غواړي چي هلته يو څه نيوکه وکړي، که تاسي ته کوم تکليف نه وي نو..."

هو- هو صاحبه! زمور خو هلته ښه ډېر شواروزونه دي، خان صاحب ماته ويلي هم وو، ښه سوه چي تاسو راپه ياد کړل، که څه

هم هغه مخکې زموږ د ټولو گډه بلله کېږي خوييا هم وصيانو ته به يې ووايم چي له منځه يوڅه تاسو ته درجلا کړي، صاحبه!

مخکې او شوارو زونه دي ستاسي بلا واخلي ستاسي ناز خو موږ د سر په سترگو منوهر وخت چي وايې نو قوالي به يې درته راواستوم. خان صاحب ته به ووايم چي د دغه کار سر نسته دی په خپله وکړي".

څه موده وروسته په کلي کي دا چوک چوک سوډه چي له خوړ خورا په دې خوا (گړدی) يعني د (سپين) ميرېزی وروړ ورک دی او هيڅ پته يې نه سته، سپين خورا کښته وپورته وځفاست چي هغه مونده کړي، ډېر خلک يې پسې واچول چي يې يې وباسي خو د ده دغو ټولو ځفاستو او لاس وپښو وهلو کومه به زړه پوري نتيجه ورنه کړه او گړدی ژوندي زانی ورک سو.

د کلي نورو هلکانو چي دی يې د وروستي پلا لپاره ليدلی و وويل چي هغه موږ ته وويل چي: "اوس به د سپين لاس ته د کوټرو د مرغانو د ښکار لپاره ځم چي د زړو کارېزو په سپرغو کي خورا ډېري دي. گړدي د دې کار او ښکار کولو لپاره خورا ډېر هوس کاوه".

په لنډه موده کي د گړدي دور کېدو خبره سره سوډه او هيچا يې بيانوم وانه خيست چي څه سو.

د گړدي اناگانو ډېره سعيه وکړه چي مونده يې کړي خو هيڅ په لاس ورنه غل، دوی سپين په دې تومتي کړ چي هلک يې په لوی لاس چېري په بلا خوړلی دی. او سپين يې په دې تهديد کړ چي ژر به ورباندي عرض وکړي، خو خان صاحب هغوی راوغوښتل او ورته يې وويل چي د ده د کلي کور کاله په چارو کي لاس ونه وهي، که نه وي بيا به پښېمانه سي که يې عرض

و کړ نو به خپل هېډاد وويشي خو د دوی له خوا پرله پسې اعدام وکړل او ورته راتلل چې ژر به رپوټ وکړي او حقایق به ډگر ته راوباسي.
د ګردي د اناګانو په دوري او را دوري منډو وهلو دا خبره بيا
شنه سوه او د شاوخوا کليو خلکو په هغه کي ډول-ډول خبري
کولې.

سپين او خان له دغو خبرو څخه په تنګ سول او دهغه د
تريو تر لولپاره يې سره مشوره وکړه، بيا خان صاحب ور وغوښت
او هغه ته يې وويل:

"ته يوه ورځ دغه خدای خوار کړی کور ته راوبوله او ښه يې
خرپامه کړه چې د مار او غالبوزو په غارو لاس او ګوتي نه منډي
که نه وي بيا به پښېمانه سي، او د دې په ځای چې لاس ته څه
ورسي خپل غوږونه به بايلي، موږ بايد غاړي پر خلاصي کړو".

سپين د خان په دې وينا چې د ده طرفداري په کي څرګنده
وه خورا خوشحاله سو، او ملا صاحب ته يې ډېر اصرار وکړ چې ژر
د دې بلاوو دفع وکړي، ملا صاحب په لږو شپو کي د ګردي
ماماګان راوغوښتل او ورته يې وويل:

"د خوارۍ او نيستۍ تکليفونه مو لږ وو چې اوس خلګ هم
په آرامه نه پرېږدي؟، خدای مونږ پسې خوار کړه! تاسي او
سيالۍ او تربور ګلوی دا څه حال مو اچولی دی؟ خپلي خولې او
خپل لاسونه مو درټول کړي، له دې ناوړو کارو څخه چې په خلکو
پسې مو څراغ اخيستی دی لاس واخلي، که له خپل څره نه
کوژېږي نو وپوهېږي چې د خان صاحب طبعه به تر له واوړي، او
خوشي به مو زوېل کړي، ما خپلي غاړي درباندي خلاصي کړې
که بيا هم زما خبره نه مني نو مظلومه دي په خپله غاړه".

صاحبزاده صاحب چي ستا په چار لنډيو خبر سوي دي خوا
 يې شنه سوي ده هغه هم ماته وويل چي تاته ووايم له دغسي
 ناپري توڅخه لاس واخله او خلگ په بدۍ کي مه سره اچوئ".
 د گړدي ماما (سپين گل) خورا پرله واوښت او ورته يې
 وويل:

"يوه پلا خو په خپله د سپين پلار له مور سره خورالويه پره
 وکړه. زمور دغه خور که يې په نه څه پور کي داسي راڅخه وشړله
 لکه څوک چي څاروي له چاڅخه بيايې. اوس چي بيا کونډه سوه
 نو د مچلو غزي ډبره مو کړه او هيڅ درک يې نه معلومېږي چي
 چېري وغورځېدله له وړوڅخه مو بېله کړه. دريم ځل مو بيا
 داسي په سپکه ورته وکتل چي دهغې يواځيني کوچني زوی مو
 ژوندی زانې ورک کړ. زه ښه پوهېږم او خلگ هم ښه پوهېږي چي
 ښځه مو ولي د مچلو غزي ډبره کړه او هلک مو ولي تری تم کړ.
 دغه دواړه ناوړه کارونه د دې لپاره وسول چي سپين ډېر
 ميراث ټول کړي. او زما د خور برخه هم په خپله غږچ وهي.

دامي په ټينگه پتېيلې ده چي زه دخپلي خور او خوريې
 کسات وانه خلم نو په آرامه به کښې نه نم. هغه کسان به چي په
 دې ناوړه کار کي يې برخه اخيستي ده په اوو محکمو وگرځوم.
 که چېرته هغه کومه نتېجه ورنه کړه نو په خپله له دغه وطن څخه
 بل وطن ته ورکېږم او بيا چي مي په هر چا لاس برسوهغه به ور
 ووژنم".

ملا صاحب:

"اوس چي ما غاړه درباندي خلاصه کړه نو وبال دي په خپله
 غاړه هر څه چي کوي کوه يې. خو دومره درته وايم چي له خان
 صاحب سره نه په شريعت کي څه کولای سي اونه په ټوپک
 کي".

غواړم چې په ډانگ پېيلې درته ووايم چې خان صاحب پر سپين باندي کلک ولاړ دی، پر هغه باندي مچ نه پرېږدي چې کښېني.

خان چې د سپين گل له نېټ څخه خبر سو نو سمدلاسه يې يو داسي چل جوړ کړ چې پر سپين گل باندي يې د دې تور و لگاوه چې دی علما ته ښه نېټ نه لري، او هم په قوم کي شر اندازي کوي، په لږه موده کي يې دی بنديخانې ته بوت، وروسته له دغه کار څخه سپين په آرامه نفس و کښې او هيڅوک يې د خپلي گټي په لاره کي حایل او مانع نه گانه او په خورا پراخ لاس او پوره زړه يې ژوند شروع کړ.

خان صاحب او ملا هم خورا ډېر بډايان سول، او ښې-ښې مخکي چې ډېر ويې په صغيرانو پوري اړه درلوده، د خپلو زامنو په نامه قواله کړې.

کوم وخت چې به سپين وليدل چې دوی د ده د ميريزو وروڼو په شتمنۍ کي بډايان سول نو يو بل ته به يې د دوی د بې انصافي څخه خوله وهله، د ده په دغو شکايتونو خان ډېر غوږ نه ايست، خو په پای کي د سپين شکايتونه نور هم پسې ډېر سول او خان يې په تنگ غوندي کړ، نو يوه ورځ يې دی وروغوښت او ورته يې وويل:

"سپينه! ستا خبري ډېري سوې دي، تل هر کس او ناکس ته وايې چې ما او ملا صاحب ستا په حق کي ظلم کړی دی خو ته بايد وپوهېږې چې ستا شتمني تر پخوا خورا ډېره سوې ده، ستا اکثر وگړيو او اجاره قوالې او اجاره خطونه نه درلودل، ډېرو پورو و درته پښه ونيوه او پر اصل سر درته پښېمانه سول. خو دا زه او ملا صاحب و چې دوی ټول مو درته تابع کړل او ستا حق مو ترېنه حصول کړ.

دا زموږ په موټه او برکت دی چې هر کال ستا شته تر تېر کال ډېر پېرې، که موږ نه یو او لاس در څخه واخلو نو وپوهېږه چې دا اوږه بزگران به دي غوښي او مې او خوري، سر پېره پر دې په وېش کې لحاظ خورا ډېر وکړ او هم د سپین گل خور او خورې دي دواړه په بلا و خورل او پر میراث یې تاغېږ راوگرځوله. اوس بیا هم موږ بې انصافه بولي او هر چاته دي خوله وازه کړې وي او زموږ بد ورته وایې. د ګډې په خور دي هم خورا غټ ولور واخیست، که چیرې ستا دمړه پلار لحاظ ونه کړم نو وپوهېږه چې د ګنګا خوري به دي کړم. پر لاره سم څه چې خدای برکت در کړي".

یوه ورځ په داسې حال کې چې د خان هیڅ فکر او توقع نه وه ملا صاحب دهغه په انګر ورننووت. خان دباندې په انګر کې ولاړ و او سمدلاسه یې ملا صاحب خپلې خونې ته بوت وروسته له عادي روغېر څخه ملا صاحب ورته وویل چې:

"زه پوهېږم چې په دغو وختو کې ستا او د سپین سپی ښه نه سره غاږي دلیل یې هم ماته څرګند دی".

سپین یواځې پر تاسې غورځنګ نه کوي ما هم درسره مل بولي خدای دي ده ته انصاف ورکړي، خو چې بیا زه فکر وکړم له خان سره ووايم چې اوس لاهم زلمی دی او د دنیا سړې تودې باندي تېري سوې نه دي، ګوندي سم سي، خدای به هدایت ورته وکړي، د دې لپاره چې ستا او د سپین په منځ کې روابط سم سي مایو فکر کړی دی که ستا راسره خوښه وي نوزه به دهغه د اجرا لپاره کوښښ وکړم، هغه دادی چې د سپین یوه کمندره غوندي خور ده هغه به ستا زوی (ژر) ته وغواړو او هم به ستا لور (وړانګو) په خپله سپین ته ورکړو چې په دې توګه د دواړو کورنیو په منځ کې دوستي او ملګري نوره هم ډېره سي او دغه اوسني ټول

جنجالونه او سيالۍ به ورکي سي، او تر پخوا به لا ډېر ستا او د دوی په مابين کي د تگ راتگ مزي ټينگ سي. زه خو بې له دغو خبرو ستاسو د دواړو دعاگوۍ يم او د دواړو خير غواړم، ستاسي بې اتفاقي ما خواروي نوزه ځکه سعيه کوم چي ستاسي تر منځ د خير ((سړې اوبه توی سي))، او موږ ټول په کرار سو.

خان صاحب دغه ډول دوستي نوره هم په خپله گټه وگڼله نو ځکه يې ملا ته وويل:

"زه خو د دغسي دوستۍ لوری کوم، خولومړی د دې کار تر کېدلو بايد له صاحبزاده صاحب سره هم مشوره وسي، د هغه مبارک زړه خورا راته پوست دی يعني دنوي کارېز په مخکويي چي موږ او تاسي او سپين ورکړي، زړه خورا خوږ سوی دی، خدای دي موږ او تاسي د ده له شره وژغوري بېخي خوشحاله دی".

ملا صاحب:

"کور دي ودان چي زما خبره دي نرمه ومنله، زه به سپين هم دغه کار ته چمتو کړم او ډېره هيله ده چي هغه هم دغه خبره ومنې، په دې دوستۍ کي زموږ او ستاسي خورا ډېري گټي دي که څه هم موږ و تاسي د يوې ډلې خلک بلل کېږو او گټه مو سره شريکه ده او په دغو موقتي خوابديو موږ نه سو سره جلا کېدلای خو بيا هم دغه مازي د طبيعت خړوالی به هم له منځه وويي، او په دې توگه به اوږه خلک او بزگران زموږ او ستاسي له اختلاف او بې اتفاقي څخه گټه وانه خيستلای سي".

پای

سپين	ټول
لغت	د ځينو کلمو او تر کيښونو خواته مو پام اړوو
اټار -	مانا
اوږه -	اټار، څېره بڼه
باوله -	نېستمن، لا جايداده
باولي -	باوله، ساده بڼه
بېکاري مرغانو يا بېکاري سپوږمۍ پکي د بېکار نيوولو چل ښودل	اشنا کول روږدول، هغه ميدان چي
بچه گرو -	کېږي
نوي نه وي رسېدلې	څرمنۍ هغه موسم چي زړه غله خلاصه او
بدودي -	توان، نقص، بدي
بېرېزۍ -	کلنگک کول، دنروزيا پسې دمستی په
وخت کي اواز	
بوږېدل -	اواز کښېناستل، مری کښېناستل، بڼېدل
پريېل -	وهل، ټکول، توييځ کول، رټل
پرين -	پېروان هغه نری جالی چي په هغه کي
بچي د مور په گېډه کي نغښتي وي او د بچي له پيدا کېدو	
سره د مور له گېډي نه بهر ته راوړي	
پشلا -	پسي شا، په غياپ کي
پنډکی -	پټی، دسماله، جيره
پوره (زړه) -	ارام، مطمئن، خاطر جمع،
سود، تسلي، جميعت، تسکين	
په سروتل -	په جنگ اخته کېدل، په کش وگير
اخته کېدل	
پليته -	باتی، پلته

پيتلي چاينکه -	حلي چاينکه
تروښل -	تښتول، تروړل، توړل
تری تړل -	چاره کول، تدبير کول، چاره
چمبر -	قلعه
چيته -	فيصله روغه
څنگواښ -	متکاء، تکیه، بالنبت
ډری -	خندا، نامناسبه ټوټي، مسخره کول
زړه پر پښتی کول -	رامول، ډاډه کول
زېرمه -	غمخواري، پاملرنه
سوايي خور -	سود خور
سوټونه -	فريادونه
سور -	د چايو د څښلو غبر
سوک وهل -	پړينگ وهل
سوکه -	ورو کرار ارام
سوهان -	مراعات
سپک -	قوت توان
شخول -	شور ماشور، هياهو، ځوړ
شناوی -	توره شنه ږيره، می وريجي ږيره
شوپه شو -	خوره وړه، تیت و پرک شیند پر شیند
ښیلی -	بدعمله، عاق شوی
غاړه باسل -	قرض ادا کول، پور ور کول
غرېب يا غريو -	د ناکامۍ ژړا، افسوس او ژړا په پټه پټه د
زړه ډکېدل	
کالخواي -	واکمن، خېر خوا، ولي او سرپرست

سپين	ناول
کېډي -	د يوې لوبې نوم دی
کړو پش -	کټه پيش، ترينگی
کوټی -	سر، ککړی
کوندری -	د ستر خوان
گدلی -	پینه شوې جامه، زوړ لباس، زړه او خیري
شوې خرڅه	
گډوه -	میسي لوبښی، کوزه، لوټکه
گزیاري -	گونډي، د غنمو میده شوي وږی
گوډانه -	جیب بغل جیب، گوډي، انباچه، خولی
لاس سره -	حق الزحمه، شکرانه، د مرستي بدل له
بیابانه ساتل، له بهره ساتل، له بهرني دښمنه ساتل،	
ماره -	مساله، موضوع، غنیمت، ښکار، لوټ، تاراج
ماغوت -	وړین ټوکر، بخمل ته ورته یو ډول تیکه
مظلمه -	گناه، داد خواهی
ملونه -	واگې
موټ ښه کول -	ډېره استفاده، گټه کول
موټ کول -	خپل مطلب تر لاسه کول لاس ښکل کول
مول -	نمبوزک، تربوزک، د پکړی په شمله خوله
پټول	
نهام -	پټ له نظره غایب
وکر -	ښه، خپره قیافه، رنگ وضعه
ویړه -	هواره، خوره، ارته پراخه

ستو ادبی غور خٹک، کوئٹہ

Get more e-books from www.ketabton.com
Ketabton.com: The Digital Library